

تصوير ابو عبد الرحمن الكردي

عیسی پیمان

منندی اقرأ الثقافي
www.igra.ahlamontada.com
نهنی یه کانی به ستی
۱۹۲۵ - ی نه لجا زانی

له نارشیفی تهواو نهنی ساواک

وهر گتیرانی : ناسر تیرا هیمی

سومئید ۱۹۹۷

بۆدابه‌زاندنی چۆرمه‌ها کتیب: سه‌ردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

په‌رای دانلود کتایه‌های مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

نەيىنى يەكەنى پە يمانى شومى ئە لىجە زائىر / ۱۹۷۵

من بە رېنئوئىنى و سەرپەرشتى سەرۋىكى راستەوخۇم سەرھەنگ دوكتور پاشانى بىن وچان دەستەم كورد بە خوئىنلەنمەۋى پەرۋەندە و كىتەب و بەلگەى رابردوۋى كورد و كوردستان (كوردستان و كوردمەكانى تۈركىيە، عىراق، سۈرىيە و روسىيە جىيا كراۋە لە ئىران). بەم ھۆيە بەشىك بە ناۋى "كوردمەكان" لە ئىدارەى رۆژھەلاتى نىۋەپرەست پىكەھات كە من بە سەرى را بگەم. ھەرچەندە دواتر ئاگادارى ئەۋە بووم كە فەلسەفە و ھۆى دانانى من لە ئىدارەى دوۋەھەمى زانىيارى دەرحەۋە (ئىدارەى پىشكىن)، بۇ سەرگۇنسلوگەرى ئىران لە سەلىمانىيەى عىراق بە ناۋنىشانىكى تر، بۇ كۆكرەنمەۋى ئاگادارى لە ناۋچەى ھەساس و گىرنگى كوردستانى عىراق بوو.

سەبارەت بە ئۆگىرى زۆر و شارھەزىيەم بە كار و ئىشى تايبەتەيم و ھەل و مەرجى ئەۋە كات، بوومە جىگەى سەرنجى سەرۋەكەكانى خۇم نەيانناردەم بۇ دەرحەۋەى ۋەلات و شۆيىنى دىيارى كراۋ. بە راستى باسى پىاۋەتى و لە كارزانى ھەرىكە لە بەرپەرسەكانى ساۋاكى ئەۋە دەم و ئەۋەندە زۆر بوو كە بۇ ھەرىكە لەۋانە دەكرى باساىكى دىرئ لە ۋەتەنكى جىاۋازدا بنوسرى. كە لە كاتى خۇيدا خوئىنەر لەۋانە ئاگادار ئەكەم.

يەك لەمانە پىاۋەتى سەرھەنگ دوكتور پاشانىيە، كە ئەۋە كات عەقلم بىرى نە دەكرە و ھۆش و ھەستەم تۈنەى ئەۋە تىگەيشتەنى نە دەدا. ئەۋە بوو كە چۈنكە خۇى ئەۋەندە لىھاتوۋ ناسراۋى گشتى و بە تايبەت بەرپەرسەكانى بەرزى ساۋاك بوو، پىۋىستى بە بچۈكترىن خۇ دەرخستەن و فىزى پىر و بوچى نىزامى گەرى نە بوو. ھەۋلى ئەۋە دايم ئەۋە بوو كە بەردەستەكانى خۇى بە سەرۋەكەكانى سەرۋەر بناسىنى بەم شۆۋەيە ئەۋەنى بۇ كارى باشتر و زۆرتر ھان دەدا.

بۆ وئىنە ئەمۇ پەروەندىلەرنى كە پىئويستىيان بە شى كىرنەمەۋى زارمكى ھەمبۇو لەلەي،
 كاربەدەستانى سەروترى ساواك بانگيان دەرگىرد نەدەدەچۇو لە جىياتى خۇي،
 كارمەندانى روتبەي خوارمەۋى دىنارد، لەوانە مەن كە دەرەجەي بچوكتىر و پەلەي
 نىزمت ھەمبۇو، بۆ سەرۆك و كاربەدەستى سەروش نەناسراو بوو ھەرچەندە پىم
 دادمگرت كە ئەمۇ بانگىراۋە دەبىت بچى و روونى بىكاتەۋە، بەلام نىمەي دىنارد و
 بەم جۇزە كەم كەم كاربەدەستانى سەروو دىياناسىم. ئەمانە نىشانەي
 ئىنسانىيەت و خەسەلتى گەۋرەي ئەفسەرىكە. دىنا لە ناو ژيانى نىزامىدا مەل بە
 مەلو ئىرىيى (دەئىن پىشپىركى يان مەل بە مەلو شىۋىمەكى ئىرىيىيە لە شەكل و
 شىۋە و ھەل و مەزجى تايىمەتدا)، دەبىتە ھۇي تىكچونى كار و ناخۇشى و
 دوژمنايمەتەك كە لە گوتن نايەت.

ئەم دوژمنايمەتتى و پەكەبەرىيە يان ئەم ئىرىيىيە ھەمۇو كات زەرەر و زىيانىكى
 رادە بەدەرى بەم كەس و رىكخراۋانە گەياندەۋە.

ئەمۇ نە تەنبا لەگەل كەس دوژمنايمەتتى نەبۇو، بەلكو لە پىشپىركىش خۇي
 دەپاراست ئەم ئەفسەرى بەم ھەمۇو كەرامەت و ئىھاتەۋىيەۋە كە لەسەرۋە باس
 كرا لەسەر ھەلمەكى بچوك ھەئەبەت لە روانگەي پاشاي ئىرانەۋە لە كاتىكدا كە
 ئەركى خۇي بە زىۋە بردوۋ لە ساوك لەسەر ئىش دەرگرا و شا فەرمانى دا كە
 ۋالاتمەكى بە جى بەئىلەيت. ئەمۇ كەسەي كە عاشقى ئىران بوو، ۋە بىجگە لە
 خزمەت و گەۋرەيى و باشى ئىران و جگە لە تىر و تەسەل و ئاسوودەيى بۆ
 مىللەت و گەلمەكى ئاۋاتى بىكەي لەسەردا نەبۇو، ئىرانى بە جى ھىشت و
 لەگەل بىنەمالمەكى بەرمەۋە ۋاتى غەربىيەتتى بارمگا و بىنەي تىكنا.

ۋات و مىللەتتى لە خزمەت بى بەش كىرد و ئىمەشى لە پەژارە و ماتەمىن دانا.
 ئىستاش ئەمۇ ھەر لە دەرۋەي ۋولات ئەزى و كاتىك كە ناۋى ئىران دىت
 ئەسرىنى بە سەئىلە قەيتانەمكەيدا دىتە خوار و جەرگان دەسوتىنى. ئەمۇ بوو
 نەتىجەي خزمەت و ئەمەكدارى و داۋىن پاكى و ئەرك ناسى ئەم ۋەلانىلەي لە

كاتېكنا بوو كه وەك ئەتەشەي نېزامى، لە لوبنان سەرۆكايەتى نوێنەرى ساواكى
لە ئەستۆ بوو، رووداوى ۱۵ى جۆزەردانى ۱۹ى پەن ھەر لەم سالى وەلانى ئەودا
بوویدا بوو.

بگەرێنەوه سەر باسەگەي پێش وەلانى وە دوور خستەوهي نەگتۆز باشالى.
رۆژەك سەرھەنگ باشالى مى بانگ کرد و گوتى لۆ بە نوێنەرى ساواك لە
عێراق وەك پارێدەھەرى کاردارى نېزامى لە بەلۆزخانەي نێزان لە بەھنا
ھەلبۆزەرداوى. راست سائەك دواى شۆرشى ۱۹۵۸ى عێراق وەكو شۆرشەك كە
ھەولین خەبەرى دەست پێ کردنى ئەم شۆرشەم لە مامورەتەكی ناوجەي
كوردستان و لە شارى سەقز بۆ تاران نارد، لە ئەندازە ھەموو گائەھيان پێ کردم و
ھەروەھا شای نێرەنیش تووشى توپەيى و سەرسوپمان ھاتوو. لە كاتێكدا دواى
مائەكەك شۆرى ۱۹۵۸ى رووى نا و ھەموو ناگانار بوون و گائەتە و توپەيى و
سەرسوپمان بوو بە پێنا ھەنگوتن و دەست خۆشەنە بەسەرھاتى شۆرش
بەرزوھەراتى سەرھەك، دەست تێوەردانى بېگانە و دوترەل بە ملەي توندى
رێبەرانى كوديتا بوو بە ھۆى دوژمنايەتى وە رەكەبەرى توند و زینەتى کردنى
سەرئەيب عبد السلام عارف يەكێ لە سەرۆكەكەنى شۆرش لە ئێھەن سەرۆك
وەزیرانى شۆرش سەرئەيب (ژنەرال عبدالكریم قاسم) ھو. بە كورتى دواى
كۆدیتەي ناویراوى، قەومەكەنى لايمەنگرى ناسرو بەھەيەكان بە رێبەريەتى عبد
السلام عارف كە ماوەي سائەك بوو لە بەنەيخەتە ھاتبوو ھەروە و ھەروەھا
سەرئەيب احمد حسن بکر و صدام حسين التكریتى لە سائى ۱۹۶۲ كودیتەيەك كە
بە قەسەي خۆیان شۆرشیان کرد كە عبدالكریم قاسم ئیسلام كراو سەرئەيب
عبدالسلام عارف بە ھەرجەي ئەرئەشید (مشرى بە قەول ئەرئەشى عێراق)
بوو بە سەرۆك كۆمار و احمد حسن البكر بە سەرۆك وەزیر. دواى ماوەيەك
كۆشەي نێوان قەومەكەكان و بەھەيەكان سەرى ھەتەا. عبد السلام عارف
سەرئەيب احمد حسن البكرى لە سەرۆك وەزیر لاېرد و نەگتۆز عبد الرحمن بەرز

که له مامۆستایانی بهناویانگی زانستگای بهغدا و له زانایان و سیاسهتی دارانی ناسیونالیستی عیراقی و دۆستی هویدا سەرۆک و مزیری پێشوی ئێران بوو، کردی به سەرۆک و مزیر.

بێجگه له رووداوێک که له کاتی ئهرتەشید عەبەد ئاسلام عارف دا روویدا هاوکات لهگهڵ ماموریهتی من بوو له عیراق عبد الرحمن عارفی برای که فرماندهی لهشکری پێنجی بعقوبه بوو له جیگای عبد السلام دانیشت و عبد الرحمن بزازیش وهک سەرۆک و مزیر مایهوه. حیزبی بهعس که له کاتی عبد السلام عارف دا نهینی ببوو، ههولێ دهدا بۆ روخانی دموکرات، له سالی ۱۹۶۸ به کودهتایهک به رێبهرایهتی سهر لهشکر حسن البکر حکومهتی گرتە دست و عبد الرحمن عارف ی دوور خستهوه بۆ تورکیا، ئەم حیزبه که هاوڕهگهزمکهی له سوریا به رێبهرایهتی حافظ ئهسهده، لهسهر حوکمه ئیستاش له عیراق ههر خهریکی فرمانبرهواویی و بهرهههوازییه.

تیکۆشانی ساواک که لهسهر وێست و نیهتی شای ئێران بۆ گێڕانهوهی رژیمی پاشایهتی له عیراق دست پێ کرابوو، ههر لهو کاتهشدا بۆ هانه سهر کاری حیزبی بهعسیش کاریگهر بوو. ئەم دۆستانه، ئەم خۆشهویستانه !! که سهدان ههزار برا و زۆله و جگهر گۆشهی ئێرانی ئیهمیان له ماوهی ههشت ساڵ شهڕی داسهپاوی مائ سوتینهردا، نابوت کرد، ههر ئەوان که بۆ وهدهست خستهنی دهبهلات له یارمهتی ئێران که لکیان وهرگرت ئەمانه مهسهله و مهبهستگه لیکن که تا ئیمپرو له ریزی کار و کردموهی نهینی ولات دا بوون که کەس نهیتوانیوه بیاننوسی و تهناوت لهو مهسهلانه ناگاداریش نهبووه. ئەمانه و گهلیک مهسهلهی دیکه ی سهرنج راکێش که به تهواوی نهینی له ماوهی پێنج ساڵ تیکۆشانی ساواک و ماموریهت و مانهوهم له بهغدا که دستم له زۆربهی رووداومکاندا ههبووه، به دریزی له وتاری جیاوازا بۆ تۆمار کردن له میژووی هاوچهرخی ئێراندا به ناگاداری خۆینهران و هاوینیشتمانانی دمهگهیم.

لەبەر ئەوەی خۆینەر تووشی ماندوبون و سەر ئیشتە نەمکەم دەمووی بچمە سەر ئەصلى باسەكە كە مەبەست و ناونیشانی ئەم نوسینە، بەلام دەبی بە كورتی سەرقتایەك لە دەستپێكی جوویم بۆ عێراق و دەستپێکردنی كارمەكەم لە بەغدا بنوسم تا بگەمە سەر چیرۆك و دەست پێکردنی كارمەكانم و پێكەینانی توانا و نفوزی نەیتی لە عێراق كە بووبە هۆی بەستنی پەیمانی ۱۹۷۵ ی ئەلجەزایر لە كاتی سەرۆك كۆماری هەواری بومیداندا دا.

لە سەرقتادا لەگەڵ نامادە بوونی كەل و پەل و لیکۆلینەوهی پنیویست لەسەر رووداومەكانی عێراق، بە تاییبەت مەسەلەكانی رۆژی عێراق، چونكە سائیک بوو مۆتالام لەسەر كریبوو، سەبارەت بە بونی دوو ملیۆن كوردی جیاكراوه لە ئێران و نیشتەجێ لە باكوری عێراق كە لە مەسەلەكانی گەرنگ و رۆژی ئەم وڵاتە بوو، زانیاری و دەسەلاتی تەواوم وە دەست هێنابوو. بە هەست و سۆزیکى لە رادە بەدەر و دلیکی پەر لە هیوا بۆ خەزەمت بە نیشتمانەكەم بەرمو عێراق كەوتنە رێ لە ناوچەى مەنسور لە دەرەوهی بەغدا، لە مالى برادەر عبد الهادی چەلمبى، یاریدەدەمى پێشوی سەنای عێراق كە دواى شۆرشەكەى ۵۸ هەلەلات و لە لوبنان خۆی گرتیبۆوه نیشتهجێ بووم، مائیکى گەموره و پەر لە كەل و پەلێ ژیان بوو، ئەبەر ئەوەى خاوەنى مائەكە راي كریبوو، وەكیلمەكەى بە قییمەتیکى هەمزان بۆ ماوهی چوار سال خانووئەكەى بە كری دا بە من، لێردا خراب نرێه كە ناوی عبدالهادی چەلمبى هاتوو، بۆ گۆرانی چێژمەكە بە كورتی باسیكی چۆنیەتی ئاشناپەتیم لەگەڵ ناوبراو بکەم لە كاتیك لە تاران بووم.

لە سەرقتای پێكەتانی ساواك لە ئیدارەى ئیتلاعاتی دەرەوه گەلالمیەك بە دەستەوه بوو بۆ پێكەینانی نفوز و دۆزینەوهی دۆستانیک بۆ ئێران لە وڵاتانی دراوسێ و پاشان لە وڵاتەكانی دیکەش بە گۆنەری پنیویست و گەرنگی لە كەسایەتیە بەناوبانگەكانی دەرەوهی و یا غەیرە دەولەتی داودت بکری كە لە كاتی سەفەر بۆ ئێران و ئاشناپەتی لەگەڵ بارودۆخی رۆژی ئێران كە لەگەڵ

کاربه‌دستانی یه‌که‌می دموکرت و له کاتی پئویست له‌گه‌ل شای ئیرانیس
چاوپیکه‌وتن و وتووێژیان هه‌بێ. له‌سهر ئهم بناغمه‌یه عبد الهادی چلبی که
شیعه و له دهرمه‌گه‌کانی گه‌وره و یه‌ک له که‌سایه‌تیه سیاسی و ده‌ست رۆشته‌وی
مه‌سه‌له‌کانی سیاسی و ئابووری عێراق بوو. هه‌روه‌ها سه‌رتیپ مه‌داوی سه‌رۆکی
ریکخراوی ئیتلاعات و ئه‌منیه‌تی عێراق، داوت کران که بێته ئێران. هه‌ردوو‌ک
داوته‌ی دموکرتی تاران‌یان قبول کرد و هاتن بۆ ئێران. میوانداری ئهم جۆره
میوانانه له کارمه‌ندانی به‌شی په‌یوه‌ندیدار و یا له‌و که‌سانه هه‌ژده‌بژێردان که
زمانی میوانه‌کانیان ده‌زانی.

چه‌له‌بب شاره‌زای چه‌ند زمان بوو له‌وانه زمانی فارسیس. هه‌ردوو‌کیان چه‌ند
رۆژێک له‌تاران و شیراز و ئه‌سه‌فه‌هان بۆ دیتنی شوینه می‌زوویه‌کان گه‌ران و
ده‌بوایه چه‌ند رۆژیکیش له باکووری ئێران به‌پێی به‌رنامه رابوێرن، به‌لام
سه‌رتیپ مه‌داوی رۆژیک پیش جونیان بۆ شیمال.

گوته‌ی زۆر نیگه‌رانم و هه‌ست ده‌که‌م که کاره‌ساتیکی ناخۆش له به‌غدا روو
ده‌دات. له‌بهر ئه‌وه داوای لێبوورنم هه‌یه بۆ سه‌فه‌رکه‌ی شیمالی ئێران و ده‌بی
بچه به‌غدا. هه‌رچی چه‌له‌بب و ئیمه باس‌مان له‌گه‌ل کرد که‌شته‌ی وا نییه و له
خۆرا خۆت ناره‌حه‌ت ده‌که‌ی، فایده‌ی نه‌بوو. داوای مال ئاواپی له‌گه‌ل
سه‌رۆکه‌کانی سه‌رموه‌ی ساواک به‌رمو به‌غدا فری، به‌لام عبد الهادی چلبی به
پێی به‌رنامه‌ی سێ رۆژ له شیمال و دوو رۆژ له تاران مایه‌وه و داوایی به‌رمو
به‌غدا تێی ته‌قاند.

من بۆ ماموریه‌تیکی ناوچه‌ی کوردستان نێردرام هه‌واڵی ده‌ست پێ کردنی
شۆرشیکم له عێراق پێ گه‌یشته خه‌به‌رکه‌م به ته‌له‌گراف له سه‌فه‌رموه بۆ تاران
نارد، وه‌لامی ئهم تیلگرافه و جونی نه‌ینی من بۆ عێراق و ناوچه‌ی کوردستانی
عێراق و سه‌ره‌له‌دانی شۆرشی ۱۴ گه‌لاویژی ۱۹۵۸ و پاشان چونم بۆ عێراق وه‌ک
ماموریه‌تی سابیت که له‌سه‌رموه ئیشاریه‌کی بچوکه‌م پێ کردووه و وتووێژ

لمگه‌ل زۆربه‌ی به‌شدارانی شو‌پرش وه ده‌ست هه‌تانی خه‌به‌ری ده‌قیق له مه‌ر شو‌پرش و کو‌دی‌تاکانی دی‌که که له ماوه‌ی پینج سا‌له‌ی خزمه‌تم رووی داوه له وتاریکی جیاوازدا به درێژی به ناگاداری خوینهرانی خو‌شه‌هویستی ده‌گه‌یه‌مه‌م.

باسی نه‌وه‌م کرد که له خانووی تازه ئیجاره‌ی مائی برادهر عبد الهادی چلبی که دوا‌ی شو‌پرش ۵۸ رای کره‌بوو بو لوبنان نه‌شته‌جی بووم. له یه‌که‌م رۆژمه‌کاندا هه‌ستم کرد له ژێر چاودێری پیاومه‌کانی نه‌منی عه‌یراقدام وه سه‌رخۆم نه‌هه‌یتنا، بی ئه‌وه‌ی خه‌تایه‌ک به‌که‌م و سه‌رنجی نه‌وان راکیشم وه‌ک نه‌تاشه‌ی نه‌یزامی کاری رۆژانه‌ی خۆم ده‌کرد. هه‌موو رۆژی زۆتر ده‌که‌وته‌ه ژێر چاودێری نه‌گه‌ر رۆژمه‌کانی هه‌وه‌ل فولکس واگونیک وه‌دوام ده‌که‌وت، یه‌کی دی‌که‌ش زیادی کرد.

له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له ئه‌نگه‌ستان و ئه‌یران ده‌وری نه‌م کاره‌م ده‌بوو، ناگاداری ته‌ه‌واوی هه‌لس و که‌وتی پیاومه‌کانی نه‌منی عه‌یراق بووم. کاری وام ده‌کرد که به‌روام پی به‌که‌ن و ده‌ست له راوه‌دوو چاودێری هه‌لگرن. له دانه‌شته‌نه‌که‌ماندا لمگه‌ل کارمه‌ندانی بالۆیزخانه له کونسولگه‌ری به‌غدا، یا لمگه‌ل ئه‌یرانی و یا عه‌یرا‌قی وام نه‌شان ده‌دا که جگه له یاریده‌ده‌ری نه‌تاشه‌ی نه‌یزامی ئه‌ی‌شی دی‌که‌م نه‌یه و هه‌ر چه‌ز له مه‌سه‌له‌که‌ی ناگاداری ناکه‌م که له ئه‌رکی خۆم به‌ده‌ر بن، چونکه ده‌مه‌زانی ده‌بی کارمه‌ند یان کرێکاری سه‌ر به نه‌منی عه‌یراق له بالۆیزخانه‌ی ئه‌یراندا هه‌بن. لمگه‌ل نه‌وانه جو‌ریک ده‌بزوتمه‌وه که وابزانن به راستی یاریده‌ری نه‌تاشه‌ی نه‌یزامه‌م و هه‌یج کاری دی‌که‌م پی نه‌سه‌په‌رێراوه و به‌ر په‌رسه‌یه‌تیه‌م نه‌یه. نه‌وان راپۆرتی رۆژانه‌ی خو‌یان ده‌دا به نه‌منی عام. تا وه‌دوو که‌وتن و چاودێری من که‌م ده‌بووه‌وه پاش ماوه‌یه‌ک ده‌سته‌یان هه‌لگه‌رت به‌لام دله‌یا نه‌بووم چونکه هه‌ستم ده‌کرد ته‌له‌فونی مائی کۆنترۆل ده‌کرێ و جاروبار وه دوا‌ی خۆم و مائ و مندال و ته‌خانه‌ت شو‌ئیه‌رکه‌شم ده‌که‌وتن، نه‌وانم فه‌یر کره‌بوو له جهم و جو‌لی ماموره‌که‌ی عه‌یرا‌قی که زۆربه‌ی نه‌زانانه بوو ناگادار ده‌بوون. له مه‌ترسه‌ی شه‌رافه‌تی ئه‌یرانیان له به‌غدا و هه‌روه‌ها له

دمبیرستانی کچانهی فمرانسهیش به شیوهی جیاواز مندالهمکانیان چاودیزی
 دمکرد و له بارهی نمرک و کاری من پرسیاریان لی دمکردن. چونکه له
 ووردموورده تیکۆشانی خۆم لهگهڵ هاتوچۆی سهرکرده و بیاو ماقولانی کورد و
 ههروها نهفسهرانی عیراقی دمست پی کرد. ههآبهت دیاره نهم کاره نهوفنده
 ناسان نهبوو که به دوو دینر لیردا باسی بکهه. بۆ نمونه نهگهر ویستبام
 کهسیکی وهک جهلال تالمبانی لهناو کوردمکان یان سلیق شنشل له پارتی
 قهومیهمکان - ی عیراق ببینم، به لانی کهمهوه چهند مانگ یان سالیکی ههر
 دهخایاند، بۆ نهم دینت و وتووێژانه کهلهلاو ریگای جۆراو جۆر له بهرچاو
 دمگیران که به گویرهی کات و شل و توندی زیرهوانی و ههآکهوت و بارودۆخی
 کهسهکان فهرقی دمکرد. نهنجامی ههر گهآلهمیهکیش که دمگهیشه چاوپیکهوتن
 و وتووێژی ناسایی، پیویستی به خهرج و کات و شوینی لهبار و کهسانی بهروا
 پی کراو ههبوو. چونکه نهنجامی کردموهی تایبهتی و به ههستی دزی راوانان و
 چاودیزی و ههآیهکی بچوک گیروگرفتی زۆری بۆ ههردوو لای چاوپیکهوتن
 ساز دمکرد. نهوش له رۆژگاریکدا که سالیکی بهسهر شوپرسی ۵۸ دا تینهپهری
 بوو، دهزگای ناگاداری قهومی که بهشداری و تیکۆشانی رووسهکان و هاوکاری
 ولاتانی پشتی پهردهی ناسنی دامهزرا بوو، وایان نهزانی به رهوشتیکی که
 زهنهراآل عبد الکریم قاسمی سهروکی وهزیر کردویهتیه بهر، پاش ماوهیهک
 عیراقیش دهچینه پشتی پهردهی ناسنی، به توندی دیبلۆماتهکانی بیگانه به
 تایبهت ولاتانی رۆژئاوا و ئیرانیان خستبووه ژیر چاودیزی تهواوموه. یهکیک له
 مهبهستهکانی من دینت و بهیقین لهگهڵ مهلا مستهفای بارزانی، ریبهری پارتی
 دیموکراتی کوردستانی عیراق بوو. که دواي گهرانهوهی له سوؤفیعت بۆ بهغدا له
 مالی فیصل - ی کوژراوی کورپی نوری سعید، سهروک وهزیری مردوی کاتی
 سهآنهت، نهشتهجی ببوو. دموآهتی عیراق چهند ماشین و شوؤفیر و

خزمەتکاری بۆ مەلا مستەفا و بنەمالەمکەي تەرخان کردبوو، کە ھەمويان
فێرکراوی سازمامی ئەمنیەتی عێراق بوون.

لێ گەڕێن با واز لە باسی جاوپێکەوتنی خۆم لەگەڵ مەلا مستەفای بێنەم و
باسی شەخسەتی ئەم مەلای نا مەلایە بۆ خوێنەرانی بەرپێز بکەم کە بۆتە
مامۆستا. چونکە لەو مەسەلانەدا کە پاشان لەگەڵیان رووبەرپوو دەبین مەلا لە
ھەموو رووداوەکاندا دەبیندری، و لە یاریەکانی بە قەولی خۆی سیاسی و لە
راستیشدا ناراستی و لاریی دەوریکی گەرنگی دەبیت ھەر چەندە چەندین ساڵە
کە خەلگی ئێمە بەم ناوہ گەورە بەلام بەتالە ئاشنان ھێچ زانستیمکی ئەوتۆیان
لەسەر شەخسەیت و کاراكتیر و شەرحی حالی ئەو نیە.

وا بەناوایاگ و مەشھورە کە بارزانی عەشیرە و تایەفیەکە، بەلام بە پێچەوانەوہ
بارزان پێشتر گوندیک بووہ لە ناوچەي شارستانی ھەوک و سەر بە ئۆستانی
ھەولێر لە ناوچەي ھەرە باکووری کوردستانی عێراق، خەتکیکی زیرەک نەبەز
بەرپێبەرایەتی، رێبەری ئایینی شیخ بابۆ، بابی مەلا. مستەفا لەوئ دەژیان.
خەلگی ئەم گوندە لە باری کرەمەلایەتی و عەشایەریەوہ دەگەرپێنەوہ سەر
تایەفەي زێباری، ھەرگیزا و ھەرگیز بارزان یان بارزانی وەک عەشیرە، تایەفە
یان عیل نەبووہ. ئەوہ کە دەلێن عیلى بارزان بەرپێبەرایەتی مەلا مستەفا
شۆرشی کردووہ، راست نرێە.

مستەفا دووہەمین مندالی شیخ بابۆ و شیخ احمد ھەوہلین کوری گەورەي کە
دوای کۆچی دوایی بابی، بووہ بە جی نشینی ئەو وەک رێبەریکی ئایینی.
مستەفا نە تەنیا ھەرگیز نەچۆتە مەدرەسە، بەلگە لە لای بابیشی کە کۆلکە
خوێندەوارەيکی ھەبووہ ھێچ فێر نەبووہ، تا کاتی مەردنیشی کە بە نەخۆشی
سەرمەتانی خوێن لە واشنتۆن دی. سی گیانی دا، جگە لە ئیمزایەکی خوار و ھێچ
نوسینیکی لە پاش بەجی نەماوہ وەک پیاوہ پیرمەکانی کۆنی گوندی بارزان باسی
ئەکەن، بە تەشەر و سوکایەتی نازناوی (مەلا) یان لێناوہ. لەبەر خوێندەوہو

نوسینی زۆر !! گه‌یشتۆته پله‌ی مه‌لای‌ی له‌و کاته‌ی که ئینگلیزه‌کان ده‌ستیان به‌سه‌ر عێراقدا گرتبوو، له‌ دوا‌ی شه‌ری یه‌که‌می نیا‌گیر، که عێراق له‌ ده‌ولته‌ی عوسمانی جیا‌ کرایه‌وه له‌ شو‌ینه‌ سه‌سه‌مه‌کانی با‌کوور و باش‌وور سه‌رکۆنسه‌له‌کانی ئینگلیزه‌ سه‌قام‌گیر بوون. مه‌لا مه‌سته‌فا له‌ کاتی لا‌ویته‌ی‌دا، له‌ پێش‌دا وه‌ک کری‌کار له‌سه‌ر شه‌قام و ری‌گا‌و بان‌ کاری ده‌کرد و دوا‌یش وه‌ک سه‌ر کری‌کار هه‌ر له‌و سه‌روبه‌نده‌دا بوو که له‌ سه‌یمانی له‌گه‌ڵ نو‌ینه‌ری ئینگلیزه‌کان، سه‌ره‌هنگ ئیدمۆند په‌یوه‌ندی کرد. به‌ دوا‌ی ئەم په‌یوه‌ندی‌یه‌دا ده‌ستی کرد به‌ ئی‌شی شه‌ری‌فی جاسوسی بو‌ ئه‌وان.

دوا‌ی چه‌ند سا‌ڵ ده‌ستی له‌ ئی‌شی ری‌گا‌ و بان‌ هه‌لگرت و چۆ‌وه بو‌ نا‌وچه‌ی خۆ‌ی و ده‌ستی کرد به‌ کۆ‌کردنه‌وه‌ی خه‌لگی چه‌لدار. دوا‌ی مر‌دنی بابی چون‌که شی‌خ احمدی بر‌ای گه‌ورتر، جگه‌ له‌ کار و با‌ری ئایینی خۆ‌ی له‌ کاری بیکه‌ وهرنه‌ده‌دا، به‌ نا‌چاری مه‌لا مه‌سته‌فای کرد به‌ به‌رپرسی کاروباری کۆمه‌لا‌یته‌ی و عه‌شایه‌ری خه‌لگی بارزان.

ئه‌گه‌ر خه‌لگی بارزان گو‌ییان بو‌ مه‌لا مه‌سته‌فا را‌ ده‌گرت، له‌به‌ر توانای ئایینی شی‌خ احمد بوو نه‌ک که‌سایه‌ته‌ی مه‌لا مه‌سته‌فا چون‌که تا ئه‌و ده‌م نه‌ شه‌ری‌کی کردبوو، نه‌ ئازایه‌تی و که‌سایه‌تی‌هکی له‌ خۆ‌ی نواندبوو ئه‌گه‌ر ئینگلیزه‌کان یان ده‌ولته‌ی عێراق له‌ سه‌رده‌می سه‌ربه‌سته‌یدا له‌ نا‌وچه‌ی سه‌روکارێکیان هه‌بایه‌ زیاتر ده‌چونه‌ لای محمود ئا‌غای زی‌باری که له‌ با‌ره‌ی عی‌لی و ژما‌زه‌ی خه‌لگی شه‌ر کهر و عه‌شیره‌تی به‌سه‌ر عیله‌کانی تر‌دا زی‌ده‌یی هه‌بوو. نه‌ک مه‌لا مه‌سته‌فا یان که‌سانی تر. له‌ شه‌ری دو‌وه‌می نیا‌گیر‌دا، پاش دا‌گیر کردنی ئێ‌ران له‌ لایه‌ن ها‌وپه‌یمانه‌که‌نه‌وه، له‌ سه‌ره‌تا‌وه‌ رووس و ئینگلیز و پاشان ئه‌مه‌ریکا، مه‌لا مه‌سته‌فا به‌ یارمه‌تی به‌رزانیان له‌ با‌کووری عێراق ده‌ستی کرد به‌ سه‌ربزی‌وی و یا‌خی بوون و دزی. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌رته‌شی عێراق ئەم کارانه‌ی پێ‌ قیو‌ل نه‌ئه‌که‌را، نا‌چار پۆ‌لیکی سه‌ربازی بو‌ لێ‌دانی مه‌لا مه‌سته‌فا نارده‌ با‌کور. مه‌لا مه‌سته‌فا خۆ‌ی

پى رانھگىرا چووه ئىران و لە مھاباد كاتىكى كۆماری كوردستان بە رېبەرايمتى قازى محمدى ئىعدام كراو دامەزرا، لە مھاباد نىشتەجى بوو چەند كەس لە ئەفسەرانى ئەرتمشى كورد زمانى حىزبى ديموكراتى كوردستان كە لەگەل مەلا مستەفا كەوتبوون و خەرىك بوون كە سەربىزىوى و دزى چەكدارانەى مەلا مستەفا بكمەنە بزوتنەمويەكى حىزبى لە لايمەن ئەرتمشى ناردراو بۆ باكورى عىراق گىران و ھەر لە ناوچەى باكور گوللە باران كران، مەلا مستەفا و ئەوانەى لەگەل ئەو ھاتبوونە مەھاباد لەگەل لەشكرى كوردستان كەوتن و دەست بە جى ئۆننىزورى نىزامى دەبەر كرد و بوو بە ژنرال و دەستى كرد بە جاسوسى و تىكدمرى و پىكھىتانى پەيوەندى لەگەل كەسانى ئىرانى بەدەر لە ناوچەى كۆماری كوردستان. لەگەل چەند كەس چووه تاران و لە باشكای لەشكرى دوومى ئەو دەمى لە لايمەن سەر لەشكر رەزم ئارا سەرۆكى ستادى ئەرتمشى ئەودەم ميوانداری لى كرا. ناوبراو لەگەل خوالىخۆشبوو سەر لەشكر رەزم ئارا و ھەروھەا وەزىرى شەر سەمەبەود امير احمد و قوام السلطنة سەرۆك وەزىرى ئەو كات دانىشت و چاوپىكەوتنى ھەبوو. لەو دانىشتانەدا چەند پىشنىارى كەردبوو بۆ لە بەين بەردنى قازى محمد و ھاووپىكانى و ھەروھەا داواى كەردبوو لە دەولەت و ئەرتمەش كە چەكەمەنى پىويست بەرئىتى و ئىمكانى مانەودى خۆى و ھاووپىكانى لە مەھاباد پىك بەیت. زوو زوو داواى دەكرد كە بەچىتە لاى شا و چاوى پى بكمەوت. لەگەل ئەودى چەند جار لەگەل شا باس كراو بەرپەسەكانى دەولەتمەش ئەم چاوپىكەوتنەيان ھەر چەند تەشريفاتىش بايە بەلام بۆ دل گەرمى پىيان باش بوو.

ھەرگىزا و ھەرگىز لەگەل ئەم چاوپىكەوتنە موافەقەتەك نەكرا، شا ئەسلەن لە فەكرىشیدا نەبوو كە بە چاوپىكەوتنى لەگەل چەنرەئىكى قولابى ئەمەش مەلا مستەفاى بەرزانى ھەلاتوى لە عىراق كە پەناى ھىناوھ بۆ كۆماری كوردستان رەوايمتەك بۆ ئەو كۆماری و كۆماری كوردستان قايل بى شا و ئەرتمەش لەسەر

ئەم باۋىرە بوون كە ئەگەر مەلا مستەفا دىيەھەۋىت لە ئىران بەيئىتەھە دەۋى
چەك دانى و لەم شۆيئە دەۋلەت بۆى دىارى دەكا نىستەجى بىت و دەۋلەتئىش
خەرجى ژيانيان بۆ دابىن ئەكات.

دىار بوو كە مەلا مستەفا بەھە رازى نەبوو بۆ ئەھەى بتوانى خۆى لەدەست
دەۋلەتى ئىران رزگار بكات. قەولى دا كە بگەرئەھە مەھاباد باسەكەى لەگەل
ئەم خەلگەى كە لە عىراقئەھە لەگەلى ھاتبوون بەيئىتە گۆرئ و راي ئەھوان بۆ
ۋىستى ئىران راكئىش و بۆ بەجى گەيانلنى ۋىستى ئىران ھەنگاۋ بنى ئەنانەت
بەئىئىشى دابوو كە ئەگەر ئەرتەشى ئىران بۆ رووخانى كۆمارى كوردستان
ۋەرىكەۋئ ھاۋكارى لەگەل بكات. ئەم مەلای نامەلایە ھەر كە گەشتەھە مەھاباد
لە جىياتى ۋەتوۋئۆ ھىنانە گۆرئ باسەكە، يەكسەر دەستى كرد بە كۆكرنەھەى
چەك و قورخانە و خۆى بۆ بەرئىنگارى ئەرتەشى ئىران ئامادە كرد. |

دەۋى ھاتنەھەى ئەرتەش بۆ ئازەربەيجان و دەۋىش كوردستان (مەھاباد)، مەلا
مستەفا نەك ھەر ھىچ ھارىكارى لەگەل ئەرتەش نەكرد بەلگو لەگەل پىنج سەد
كەس لە ھاۋرىكانى مەھابادىيان بە جى ھىشت و چۈنە سەر چىاكانى سەر سنورى
عىراق و تورگىيا. ستونىكى نىزامى بۆ لەبەين بىرنى ئەھوان يان ۋەدەرھىنانىيان
لە ئىران بە سەرگردايمتى سەر لەشكر ھومايونى بۆ ناۋچە ناردر. دەۋى
شەرىكى توند و كوشتن و بەدىل گىرانى چەند ئەفسەر و دەرەجە دار، مەلا
مستەفا و ھاۋرىكانى دەۋى زەختى ئەرتەشى عىراق دىسان ھاتنەھە بۆ ناۋ خاكى
ئىران و بە شىۋەى پاشەكشىتى سەرگەتوۋانە ! چۈنە ناۋچەى شىنۆ و دەۋى
زىۋە و قوتور و لە رىگى پلەشت خۆيان گەياندە جىفا، لە كاتىكدا كە
سۆقىمەتەكان بە دەرگايەكى ناۋەلاۋە چاۋمروانىيان بوون لەۋى بوون بە پەناپەر.

ئەمە يەككە لە ھەزاران فىل و تەلەكەى ناچوامىرانە و بىئومفایى مەلا مستەفا
بوو كە دەۋى و لە جىگى خۆى ھونەرمكانى ! دىكەى ئەم مەلای نامەلایە
دېئەمە پىش چاۋى خۆيئەرانى بەرئۆز.

مەلا مستەفا و پیاومەکانی بەرپۆ کران بۆ ناوچەى باکو کەوتنە ژێر چاودێرى سەرکردەکانى هەلاتووی دیموکرات وەك پێشەوهرى و غلام یحیی و ژەنەرائى قولابى و پناهیان. لەبەر گەلێك هۆى جیاواز كە باسكردنیان پێویستی بە چیرۆكى دوور و دزیژ هەمیه، سەرنجى رووسەكانى پانەكیشان دايم خەمتابار دەكرا كە بیری دەربەمگى و پەيوەندى لەگەڵ ئینگلیسەكان هەمیه. پیاومەكانى بە كاری جۆر و جۆر سەرگەرم کران و زۆربەیان كچی رووسیان ماره كرد و هیچ كاتیش ئیزنى رویشتن بۆ جیگا و ناوچەى دیکەیان پێنەدەدرا. جەنابى مەلا كە دايم لە فیکرى مفته خوۆرى و چەوساننەهوى خەلكدا بوو، هاواری رەخنەى ئى هەستا كە بوو بە هۆى دوور خستەهوى بۆ سيبیری و يەك دوو سال ئاوى فینكى دەخواردەوه كاتى زمانى گرى درا هینایانەوه بۆ جیگای هەوهلى.

بە هاتنى هاوینی ۱۹۵۸ قەرچەى گەرما لە بەمغدا و ناوچەكانى باكوور و رۆژەهلاتى ئەوى میشىكى سەرکردەكانى نارازى ئەرتەش و سیاسەتمەدارانى عێراقى گەرم داهاات، بە گوێرەى بەرنامەى لە پێشدا ئارو دوو سەركردهى ئەرتەش بەپێى قەرار دادى هاوکاری نیزامى عێراق و ئەردەن كە دەبوايه چوین بۆ عومان پایتەختى ئەردەن لە بەمغدا كریانە كودیتا یان بە قەولى خۆیان شوژش.

سەرتیپ عبد السلام عارف و سەرتیپ عبد الكریم قاسم كە هەردوکیان لە ئەفسەرائى بە دیسپلین، بە ئیمان، پستگۆ و سەركردهى ئەرتەش لە لەشكرى پینجى بەعقوبە بوون دواى پێك هینانى تەشكیلات و پەيوەندى لەگەڵ سەرکردەكانى حیزبى دژى دەولەت، كە تێكۆشانى نەهێنیان هەبوو، هەروەها پەيوەندى و وتووێژ و راكیشانى ویستی سەرکردەكانى كورد چ حیزبى و چ غەیره حیزبى و شاعیری، لە كاتى تێپەر بوونی پۆلى نیزامى لە بەمغدا و بەرمو ئەردەن لە شەوى ۱ى جولای ۱۹۵۸ كودیتا یان كرد. هەر لەسەر مەتادا دەسەلاتى تەهاویان گرتە دەست و هەموەلێن راگەیاندى شوژرای بەرزى شوژشیان بە

قازانجی گەل ! لە رادیۆ بەغدا بلاو کردموه، چیرۆکی ووردی ئەم کودیتایە و نەخشی دموئەتی ئینگلیز لە کاتی سەرۆک و مزیری ژنرال نوری سعیدی بە ڕمگەز کوردی خوینەوار و پەرورەدی مەکتەبی ئینگلیز و یەک لە دۆستان و لایەنگرانی ئینگلیز کە بە دەستی خەڵک کوژراوه و لەت لەت کرا. هەر وها ملک فیصل ی دووهم پاشای لاو و عمید الاله نایب السلطنە کوژران.

وا بیر ئەکەمەوه جگە لە بەشێک رووداوی نەینی ئەم کودیتایە، کتییکی زۆر بە چەندین زمان لەسەری نوسراوه. من ناگادارییەکی زۆر لەسەر ئەم کودیتانە لە لایەن دۆستان و هاوڕێیانی سەرۆکەکانی کودیتا کە لە عێراق بووم و دەست هیناوه کە لە کاتی خۆی و لە جینگای تاییبەتی بۆ خوینەرانی بەرپرسی باس دیکەم.

بە پێ مادی ۲ ی هەموەلین راگیانلنی شۆرای بەرزی شۆرش کوردەکانی عێراق وەک نەتەوویەکی جیا لە نەتەووی عەرەب ناسران، دموئەتی شۆرشگری قەولی دا کە بۆ مافی کۆمەلایەتی و سیاسی ئەوان لە هەموەلین کاتدا هەنگاو هەڵمگرت، ئەمە هەر ئەو بەرنامیە بوو کە لە پێشدا سەرۆکەکانی کودیتا و حیزبەکانی هاوڕێیان لەسەری پێک هاتبوون. شۆرشێ ۱۹۵۸ ی عێراق سەرەتای ئال و گۆڕتی گەوره بوو لە بواری سیاسی و کۆمەلایەتی و ئابووری عێراقدا.

هەلۆشاننەوی پیمانی بەغدا و چونی عێراق بۆ ناو ولاتانی دراوسی پیکهینا کە هەر کام لەم ولاتانەش بەش بە حالی خۆیان بۆ لە ناوبرنی ئەم گیروگرفتیاوە کە رۆژ بەرۆژ پتر ناشکراتر دەبوون کەوتنە سەر فیکری چارەسەرکردنی. لەوانە دموئەتی ئێران بریاری دا بۆ پتەوتر بوونی پەيووندی سیاسی ئەووی لە توانیدا هەیه بۆ رۆڵتەش بێ بیکات، بۆ ئەم ئیشتە سەهیلناردی تانقلیح بالۆیزی کاتی کودیتا بانگ کراوه بۆ ئێران و شەخسیتی گەوره و دۆستکار عباس ئارام کە بە راستی ناویکی پر لە مانا بوو (هەم

عمبوس و ھەم ئارام) لە ھەزارمى دەرھەمى ديارى كراو ھەك سەفەر كەبەر بۇ بەغدا ناردرا.

تا كاتى چوئەم بۇ عىراق ھەك يارىدەدەرى وابەستەى نيزامى (بە دەرھەمى سەرگوردى) و بەرپەرسى نوئەنرايمتى ساواك زۆر رووداوى بەرچاوى رووى دا بوو. لە راستيدا لە ماوہى سالتىك و چەند مانگ دواى كوويتا كە ئەمەن لەسەر نيشى تازە سەقامگەر بووم، بەقەندرايى دە سال عىراق و لاتانى دراوسى توشى گير وگرفت و قەرە و رووداوى و ئالوگۆرى سياسى و شتى تر بوون.

بۇ پتەم بوونى پەيوئەندى سياسى و دۆستايەتى و دراوسى يەتى پەيامىكى زۆر بۇ سەرۆك و مەزىرى كاتى عىراق ژەنەرالى عبدالكريم قاسم ناردرا كە دواى لابرەنى عبد السلام عارف ھاوكارى كوويتاچى لە عىراقدا ببوھ خاوند دەسەلات و تواناى يەكتا. بەلام دەنگى تەفەنگ و چەكى قورس و خۆ پيشانەدانى خەلگى، دواى ئەمە ھەموو سالاھى بى دەنگى و نەبوونى نازادى و ديموكراسى گوئى عبد الكريم قاسمى كەپ كەردبوو، بە ھىچ شىوئەك كەس ھەلامى لە بارى نى نەدەسبەست. ئەنبا ئەمە نەبى كە لە قەسەكانيدا عىراقى سەربەخۆ و خۆى بە چەپ و نازادىخواز لايمەنگرى سيستەمى سۆفيمەت نيشان بەدات، بە نازادى گشت حيزب و كۆمەلى سياسى و بلاوئەنئەدى رۆژنامە و گۆڤارى گەنرە و بچوكى پەنگا و پەنگا كە سياسەتى و لاتانى دراوسى پەلامارى بەدەن و ھەموو ھىوا و ئومىيەتى دەكرە ناوئەمىدى. كاتىك كە پەختە دەگىرا لە بەرانبەر ئەم رۆژنامە و گۆڤارانەدا دەولەتى عىراق لە ھەلامدا دەمىگوت كە ئەم ولتەدا نازادى ھەمە ئەمە ھەر ئەم شتەمە كە خەلك شۆرشيان بۇ كەردووه بە ئامانجى خۆشيان كەشتون. لێرەدا وام پى باشە كە بۇ گۆرپىنى تام و چىژى ئەم باسە، باسيكى تايبەتمەندى ولتەكەمان ئيران شى بەكەمەو.

دواى چوئەم بۇ عىراق و سەقامگەر بوونەم لە بالۆئەزخانەى ئيران رۆژىك لە خوالىخۆشبوو عباس ئارام سەفەر كەبەرى ئەوكات كە دواى شۆرشى ئيران گىرا و

دواى يەك دوو سال له زىندان هاته دمرو دوايش مرد، بيستم كه : رۇژنيك بوو
بۇ ومرگرتنى فەرمان و رىنووينى پىويست چۆته خزمەت شا و لەسەر پىمىوئىدى
ووتووئىزىكى كىر دووه ئارام گوتى:

"شا لەبابەت هەل و مەرچى عىراقەوه داواى رىنگاچارمىهكى له من كرد كه
چۆن دمكرى چارسەرى ئەم ناكۆكىيە بكرىت". وهلام دايموه "شۆرشىك
كراوه، ئىستاش گەرمای شۆرشەكه سەركردمکانى شۆرش يان كوئىتاكەى
(جىاوازی همیه له بهىنى شۆرش و كوئىتا، كه هەلبەت له عىراق كوئىتا كراوه،
بهلام به هەلە ناوى شۆرشى لەسەر دانراوه و ئەمە شتىكى نوئى نىيه، سالههەى
ساله كه چەند كەسنىك له ولاتنىك به حكومەت و نىزامىكى تايبەتى دەست
دەكەن بەئال و گۆرى به وسىلەى ئەرتەشىهەكان و بۇ شوپىن وون كردن چەند
كەسى غەبىرە ئەرتەشىش لەگەل دەخەن و كوئىتا دەكەن و به ناوى كەل و
بەرزەوئىدى خەلك ناوى "شۆرشى" لەسەر دا دەننن) له تىنى خۆى راگرتوووه.
دەبى پشومان لەسەرخر بىت و كەلك له هەل كات وەرگىن به هىدى دەست
بەكار بىن، شا به نارەحەتییەوه گوتى: "هەموو رۇژى له رۇژنامە و گۆفار و
جارو بارىش به تەشەر له رادىۆ بەغدا هىرشان دەكەنە سەر" رۇژنامەى
خەبات نۇرگانى پارتى دىموكراتى كورستانى عىراق نە تەنیا هىرش، بەلكو
سوكايتىشمان پى دەكات و ئەوهەمان پى قبول ناكرى، له وهلامى پەخنى
ئىمەدا تا ئىستا هەر ئەوه بووه كه دەولەتى عىراق گوتىبەتى : دەولەت كارى به
بەشى راگەمیاندن و رۇژنامەگەرى نەداوه و نازادى دىموكراسى له عىراقدا
همیه "به شا - م گوت : كه قبولى بكە له گەرانەوهەدا بۇ بەغدا داواى
چاوبىكەوتنى سەرتىپ عبد الكرىم قاسم سەروك ووزىر بكەم و سەرزارمكى لەم
بابەتەوه لەسەر پىمىوئىدى هەردوو ولات لەگەل بدوئىم، بەلكە نەتىجەيەك
هاته دەست لەگەل ئەزمەرى من موافىق بوو.

ھەر چوومە بەغدا داواى دىتنى سەرۆك وەزىرم كرد. ھەئىبەت ئەمە ھاوكات
 لەگەل ئەوە بوو كە لە شارە الرشيد كە يەكئىك لەشەقامە بەناوبانگەكانى
 بەغدايە لە لايمەن موخالىفانى دەرئەتەوہ كە لە دوايىدا ئاشكرا بوو لە لايمەن
 حيزبى بەعسى عىراق بە وەسىلەى صدام حسينى تەكرىتى و على صالح سەدى
 سەرۆكى مەجلىسى ئىستاي عىراق كە ھەردووكان ئەوكات نەيشجوى حقوق
 بوون تەقەميان لە ماشينى عبد الكريم قاسم كردو، كە بو بەھوى كوشتنى
 شوؤفتر ناچودانگەھى و بريندار بوونى دەستى راستى و بەم شىومىيە نەجاتى
 دەبى. ئەو دوو كەسە ھەر ئەوكات دەرباز دەبن و دەچن بۆ سورىە كە ناوئەدى
 سەرمكى حيزبى بەعس بوو.

داواى ماومىيەك بە شىومى نەينى دەگەرئەتەوہ بۆ عىراق و ھەولى روخانى
 دەولەتى عبد الكريم قاسم دەدەن. ھەر لەم سەرو بەندانەدا ژەنەرال عبد السلام
 عارف، رەفيقى لە مەزىنە و ھاوكارى كوئيتاي عبد الكريم قاسم لە بەندىخانە
 بوو كە داواى دوو سال زىندانى لە رۆژى جىژنى قوربانى سالى ۱۹۶۰، عبد الكريم
 قاسم بۆ خۆى دەچىتە بەندىخانە و عبد السلام عارفى بە ماشينى خۆى
 دەبىاتەوہ مائى و فراوين پىكەوہ دەخۆن، عبد الكريم قاسم قەولى دەداتى كە لە
 زووترين كات ديسان چاوى پى دەكەوئەتەوہ و تۆلەى رابردووى بۆ دەكاتەوہ و
 ئىدى بەجىنى دىلى.

عبد السلام عارف لايمەنگرى قەومىيەكان يان بە ر وائەت لايمەنگرى يەكگرتەنەوہى
 عەرب و يەك لە لايمەنگرەكانى توندى عبد الناصر سەرۆك كۆمارى ميسر بوو،
 ناوبرا و لەگەل حيزبى بەعس بە رېئەرايەتى سەرتىپ احمد حسن بكر تەكرىتى
 خالى صدام حسين تەكرىتى شوؤرشى ۱۹۶۲ پىك دىنن كە دەبىتە ھوى كوشتنى
 سەرتىپ عبدالكريم قاسم سەرۆكى دەولەتى ئەوكات. تىكۆشانى ئاشكرا و نەينى
 ئەوان و كوئيتاي ۱۹۶۲ كە لە ماوہى مامۆرەتى من لە عىراق روويدا، بۆ خۆى

ههكايهتيكي تاييهنتي هميه كه له هموهلين فرسعت ليره دا يان له نوسينيكي ديكه دا خوينهراني بهرپزي لي ناگادار دمكهم.

با بادينهوه سهر همولي خوالخوشبوو عباس نارام سمفیر كه ميري نهوكاتي ئيران سهارمت به ديتني سمرتپ عبدالكریم قاسم. دواي گهرانهوي بو بهغدا و داواي چاوپيكهوتنهكهي دواي ماوميهكي زور كه لهگهل نه خلاق و دابي ديبلوماسي نه دمها تهوه كاتي چاوپيكهوتن دياري كراو له لايمن و مزارمتي دمروه پي پراگه ميندرا. نارام دريژه ي به قسمكاني دا و گوتي: بريم لي دمكردموه چي بكهم له كوئوه دمست پي بكهم و دمبي ج بلتيم ج كه سيك لهگهل خوم بهرم. فيكرم كردموه كه باشتر وايه لهگهل جعفر رائيد سكرتيري يمهكي بالويزخانه كه زماني عمره بي باش دهمزاني و وابسته ي نيزامي كاتي سمرتپ منصور پور كه بهرپسي نوينه ترايمتي ساواك له بهغدا بوو، بو ديتني سمروك و مزيري عيراق برؤم.

ههر نهو كارشم كرد و له كات و رؤزي دياري كراو چوومه و مزارمتي بهرگري كه جيگاي نيش و زياني سمروك و مزيير بوو. به ميهره باني و دلتيكي فراوانهوه نيمه ي و مرگرت، دواي خوارنهوه ي چابي باسي دؤستايهتي كوئن و تازهي همدوو و لاتم بو كرد و سلاو و درودي شاي ئيرانم پي پراگه ميند دريژه م پي دا كه شا زور حمز به دؤستايهتي همدوو و لات دمكا، بهو پنيهي كه ئيرانيهكي زور له عيراق دهزي و زور بهي خه لگي عيراق شيعه و براي ديني ئيرانيهكانن باش نيه كه پهيو مندي همدوو و لات سارد بيت و هممو رؤزي له گوفاار و راديوي عيراقدا سوكايهتي به دمولمت و ميللمتي ئيران و به تاييهتي به شهخسي شا بكرئ. له ماوه ي قسمكاني من سمرتپ عبد الكريم قاسم همر كوئ بوو و يهك ووشمش له زاري نههاته دهرئ. له جيگاي خوي ههستا و دمرگاي وه تاختيكي چكوئله ي كه له پشت ميزي كارمهكي بوو كردموه و دواواي لي كردين كه بچينه نهوي فرشيكي ئيراني و تهخته خهويك و مييز و كورسي و چهند

كۆمىدى دار ژووره خەمەكەي پېر كرىبۇۋە، عبدالكريم قاسم دەرگاى يەك لە
 كۆمىدى لىياسەكانى خۇي كرىمە و گوتى: جوان چاوى لى بىكەن.
 دەستىك لىياسى سەربازى لە خوئىن ھەلگىشراومان دى كە لەوى ھەلئاسرا بوو.
 دوايى گوتى: من بەم ووزعە و كەسانى خەلگى ئاوا كە نە تەنيا لەگەل ئىۋە
 دوزمنايمەتياں ھەيە و لە رۇژنامە و گۇفاردادا بە ئاشكرا و نەيتى بىجورمەتى
 ئەكەن. بەلگو دوزمنى گىيانى منىشن ئەمانە ھەر ئەو كەسانەن كە لە شارع
 الرشيد چەند مانگ لەمەو بەر ھېرش و تەقەيان لى كرىم كە بە كەرمەي خودا
 بۇ خزمەت بە خەلك و لاتەكەم نەجاتيم ھات. ھەر لەم كاتەدا قۇلى كراسەكەي
 ھەلداۋە و جىيى برىن و فېشەكەكانى پىي نىشان دابىن، چوئىنەۋە بۇ دەفتەرى
 كارمەكەي و گوتى: سلاۋ و ئىحترامى من بە شا بگىمەنن و ئارموزوى سلامتى و
 بەختەمورى و سەركەوتنى بۇ خزمەت بە ولات و مىللەتمەكەي بۇ ئەكەم. پىي
 رابگىمەنن كە ئىمە و مىللەت ئىمە دىزى زولم و زۇردارى شۇرپشيان كرىدوۋە،
 ئىستاش تىشكى شۇرپ لە ولاتى ئىمە ھەر كرىشەي دىت، ئەمە نمونەيەك بوو
 كە پىتانم نىشان دا. ئىمە روخپنەرى رۇئىمى پاشايمتى و تىكدرى پەيمانى
 بەغدائىن. عىراق و خەلكى عىراق دەبىت چاك بناسن و دەبى بزائىن كە عىراق
 يانى بەردى سەخت و خەلكەكەشى ۋەك ناۋمەكەي قايم و لاسار، ھەر چەند كەلە
 چەند مىللەت بە دىن و ئاينى جىاۋازوۋە پىك ھاتوۋە، بەلام بۇ ۋەدەست ھىنانى
 قازانجى ھاۋبەشى نەتموۋى ھەموو يەك دەنگ و يەك رەنگن. ھەرومكى لە
 شۇرپشەكەي ۵۸ دا دنيا بە باشى دىتى كە مىللەتى عىراق بە تىكرا ھەستا و
 شۇرپشى كرىد. بەم پىيە بەو ماۋە كەمەي كە ھىشتا خوئىنى شەھىدەكانمان
 ۋوشك نەبۇتەۋە ئىمە ناتوانىن ئەو پەيۋەندىيەمان ھەبى كە لە پىش شۇرپشادا
 لەگەل ئىرانمان ھەبوۋە. بىچگە لەمە وا ديارە كە ئاگاتان لە جمال عبد الناصر
 نى، مەگەر نازائىن ئەگەر بەمانەۋى ئالوگۇرپىك لە سىياسەتى خۇمان لەگەل ئىران
 پىك بەئىنن، چۇن دەمەوئىنە بەر ھېرش و زەبىر و زەنگى ئەو و خەلكى عەرب

كه به راست يان غەلەت وەداوى كەوتون. من بۇ خۆم ئىران و مىللەتى ئىرانم
 خۆش ئەوى، بابم لە كورده فەيلەمگانه (كوردى فەيلى بەو كورده شىعانه
 ئەوتىرى كە خەلگى پشكوو پشتگۆى لۆرستان و كرمانشان و ناوچەگانى دىكەى
 سەر سنورن كە باريان كوردووه و چونتمه عىراق و خەرىكى كەسابتمن. لە پىش
 ئەومىدا صدام حسين تكرىتى تەواوى ئىرانىمگان دىرېكات، بازار و دوكان و
 ئىشه سەرمەگىهگانى ئابوورى هەمووى بەدەست ئىرانىمگان بە تايبەتى كورده
 فەيلەمگان لە عىراقدا بوو)، بابى داىكىشم هەر ئىرانى بووه كە وا بو هىچ
 ھۆيەك نايىنم لە بەينى عىراق و ئىراندا پەيوەندى دۆستانە نەبىت. بە شا
 رېاگىمەنن پەلە نەكات، با گەرمای شۆرش و هەرا هەراى ئەو خەلگەى كە دواى
 چەنلەن سال رەنگى نازادى و سەربەخۆييان بە خۆوه ديوه ھىدى بىتەوه، من
 بەئىن دەدم لە ھەمەلەن كاتدا دواى چارەسەركردنى گىروگرتەمگانى ناو ولات
 بۇ وىستەمگانى شا ھەنگاوا ھەلئەنمەوه. بە شىۆمەمكى تايبەتى و ئاسايى داوا لە
 گوڤارمگان ئەمكەم كە لەسەرخۆ بن و رىز لە ولاتانى خۆشەويستى دراوسىمان
 بگرن. دوا بە دواى ئەم قسانە ھەستا و بى ئەوهى چاومرەوانى وەلامى من بىت تا
 دەرگاى ژووورمەكى لەگەلەمان ھات و داواى لە چاچوودانەكەى كرد تا خوارى
 لەگەلەمان بىت و بەرئەمان بكات.

ئەمە نمونەى شىۆمەگارى حىزبى بەعس بوو كە لە شۆرش يان با راستەر بلتەين
 كۆدىتاكەى ۱۹۵۸ دا، سەركردەمگانى كۆدىتە و حىزبە سىياسىيەگانى نژ بەرژىمى
 پاشايى و ھەروەھا پارتى ديموكراتى كوردستانى عىراق (لە ناوچەى كوردستانى
 عىراق لە جىياتى حىزبى ديموكرات، وشەى پارتى ديموكرات بەكار ھىندىراوه،
 تەنيا جىاوازى دوو حىزبى "دیموكراتى ئىران" و عىراقە) و سەروك
 ەشیرمگانى كورد و ەمرەب ھاوفىكرو يارىدەدمرى يەكتر بوون. جا چ بكات بە
 پارتى ديموكراتى كوردستانى عىراق كە چەنلەن سالە لە نزىكەوه ناگادارى
 زولم و زۆر و ئاوارەبى و فەرق و جىاوازىيەك كە لەگەل كوردەمگانى

نيشته جيئي ئيران، توركيه، سوريه، عيراق و سؤقيمت كراوه، جا بؤيه ههليكيان بؤ رهخساوه كه تۆلهي رابردوو بكنهوه و همرچي له دلياندايه بيلين.

ئهم همر ههمان پارتى ديموكراته كه به هؤي نيمونى سمرؤك بهلانى كه موهويست سال تيكؤشانى نهينى ههبووه و دواي شؤرشى 08 دهستى كرد به دهرهينانى رؤزنامه و گوڤارى وهك "خهبت" كه شاي ئيران باسى كرېبوو، كه به بيريكي تهسك و پينوسىكى تيؤ و تۆله ئهستين هيرش دمكاته سمر ههموو كهمس. ميژووي تيكؤشانى سياسى كوردمكمان دواي دابهشكردى ئيمپراتؤرى عوسمانى له شمپرى يهكهمى دنياگر و لهت و پهت كردنى كوردستان كه له ههزاران سال له موهو پيش پيكهوه و له چوارچيوى ئيراندا دمزيان و به پيكيهينانى ههوه ئين حكومت و دهولتى ماد كه بوو به سهرمتاي دامهزنانى رزيمى پاشايمتى له ئيران و جگه له هاوهرمگمزي ههرگيز له هيج كات و دمورائيكدا له كوردىكى كورد زبان مهسهلهي جياپونسهوه و نيمبوونى هاوپهيوئدى نهبيسراوه. ميللمتى كورد بههؤي خوشهويستى و عهلاقه به ولاتى باب و باپيرانى ئيران له ميللته و ولاتانى ديكه كه تيدا نيشته جين جگه له بيرهوهرى ناخؤش زولم و زؤر شتى ديكهيان لهوان نهديوه.

شيكردنهوه و باسى تيكؤشانى سياسى كوردمكمان و پيؤئدى پينج دهولته لهگهئ ئهم ميللته كهوناريه و نيشتمان پهستى ئيرانى و شيكرنهوهي زولم و زؤر بئى عهدالمتيهمكى كه لهوان كراوه لهم باسهدا جيئ ناگرئ. ليژهدا تهنيا جياگياهك لهبهرچاو گيراوه نهويش بؤ باسى پارتى ديموكراتى كوردستانى عيراق كه بهداخوه رپبهرايمتيمكهى به دهست مهلا مستهفا بارزانيه.

تيكؤشانى پارتى ديموكراتى كوردستانى عيراق - يش ريژهي تيكؤشانىكه كه دواي شمپرى يهكهمى دنياگر و بهستنى پهيمانى سيفهر (SEVERS) له دمروهى پارس كه سهربهخؤيى درايه كوردستان. كوردمكانيش شئخ محمودى حفيديان به رپبهري خؤيان ههئبؤارد كه خهلكى سلئمانى و له بنه مالهيمكى

نه جیب و ناسراوی سمییدمکانی بوو. به دیتنهودی نموت له ناوچهکانی موصل
 و کمرکوک، به زهختی ئینگلیزکان نهم دوو شاره له کوردستان جیا کرایمهوه و
 باسی سهربه خوئی کوردستانیش وهلا نرا. و له پهمیانیکی دیکه که له حیاتی
 پهمانی سیقهر له لۆزان بهسترا، لهبهر دئی مستهفا کمال پاشا که به پشتیوانی
 هاوپهمیانانی ئینگلیز و فرنسا، که تهواوی کههرسهی جهنگ و ساز و بهمرگی
 جهنگی فهرنساویهکانی که له ناوچه جیاوازمکانی نیمپراتۆری عوسمانی
 دایانناجوو. بووه هۆی تیکشکانی یۆنانیهکان و لایهنگرانی خهلیفهی عوسمانی، و
 کوردستانی گهورهشیان له نیوان پیتنج ولاتدا دابهش کرد که بهشی ههرهزۆری
 کهوته بهر تورکیهه تازو له دایکبوو که بووه جینشینی نیمپراتۆری تورکی
 عوسمانی. کوردمکان ده ملیۆن کهس بوون و وهنیشتمانهکهشیان به ئهندازهی
 دوو ولاتی سوریا و لوبنان بوو، کوردمکان ههر له سهرمتای نهم دابهش کردنهی
 نیشتمانهکهیان دهستان کرد به راپهرین و سهریزتوی که مستهفا کمال پاشا به
 هیزیکی نهرتمش و به پشتیوانی رۆژئاوا شوژرشمهکیان لهسهر ههلداندا، خنکاند
 و ژنرال نیسحان نوری پاشا ریبهری نیزامی شوژرشگێران پهناهی برده بهر ئێران
 و ناریدانه (یهمزد). سهرکرده سیاسیهکانیش وهک شیخ سهعید و شیخ عبد
 القادر نهری و یارمکانیان له سێداره دران. مستهفا کهمالیش لهگهڵ عیسمهت
 ئینۆنۆ که خوئی کورده و خهڵکی ئاوابی ئینۆنۆیه له مهلبهندی دیار بکر بوو،
 ههرمهها ئهنور پاشا که له سهرۆکهکان و شمرکهری تورک بوو، حاشایان له
 بوونی کورد کرد له تورکیا و به تورکی جیا ناویان بردن و هیشتاش ههر بهم
 ناومیان ناو دهبن. وینهی نهم راپهرینهش له مهلبهندی کوردستانی عێراق و
 له شاری سلیمانییه به ریبهرایهتی شیخ محمود حهفیلزاده ساز بوو. که به
 نارذنی هیزی ئینگلیزی و عێراقی و بۆمبا بارانی ناوچهکانی ناوبراو به هۆی
 هرۆکهکانی ئینگلیزی راپهرینهکه سهرکوت کرا و شیخ محمود گهرا و بردرایه
 بهغدا و لهویشهوه بۆ بهسره وختا دوا ناخری زیان لهو شاره دهست بهسهر

مایهوه و هەر لهوئیش مرد. ئەم بـی بەزویی و ئاداڤگەرییانە سەبارەت بە کورد
 بوو بە هۆی دامەزراندنی حیزبی سیاسی لە هەرئێمه جیا جیاکانی کوردستان لە
 ولاتە جیا جیاکاندا. هەروەکو دامەزراندنی حیزبی هیوا لە تورکیا و سازدانی
 حیزبی نازادی کوردستان لە عێراق. جا ئەو پارتانە بە نەیتی دەستیان کرد بە
 تیکۆشان و ئەندامی زۆریان پەیدا کرد بەلام ئەم ولاتانە ی که بەرژموندییان
 لەو مەسەلەیدا هەبوو لەگەڵ یارمەتیهکانی ئینگلیز و فەرنسا بونە هۆی پەره
 نەگرتنی ئەو پارتیانە و بەردەوامنەبونی تیکۆشانیان. تا شەڕی دوومی دنیاگر
 دەست پێ کرا. ئینجا کوردەکانیش شان بەشانی نەتەوهەکانی تر بۆ زرگاری لە
 زولم و زۆر و بێدەستی ولاتانی خاوەن بەرژموند که تەواوی ناوچە و هۆز و
 نەتەوهەکانی گرتبۆوه راپەڕین و دەستیان کرد بە پێکخستنی حیزب و
 بلاوکردنەوهی چاپەمەنی و ئۆرگانی پەسەمی حیزبەکانیان. لەوانە سازدانی
 پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق بە ئەزمونیکی زۆرمووە لە تیکۆشان نەیتی
 خۆیدا هەمی بوو. دەستی کرد بە تیکۆشان بەرەراوان لە سەرئاسەری هەرمی
 کوردستانی عێراق، وە بوە هۆی هاندانی کوردەکانی دانیشتوی ولاتانی دیکە.
 (پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق لە سەرئاسەری دامەزراندنی مەوه تا ئەمەڕۆ بە
 ناوی جیا جیا چاپەمەنی جیا جیا که بە ئۆرگانی ئەوان ناسراون که لێرەدا جێی
 باسکردنیان نیە. گەرنگ ئەمەیه ئەمە حیزبی سیاسی کوردی عێراقییه که
 پەییوندییان لەگەڵ دەگیرئ و دەولەتی ئێران (ساواک) بۆ پاراستنی سوود و
 بەرژموندی خۆی بەرانبەر بە دەولەتی کودیتای ۱۹۵۸ که ئێکیان ئی و مردەگرتئ.
 پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق دواي شەڕی دوومی دنیاگر که بە نەیتی و
 بۆ ماومیمکی زۆر کورت بە ئاشکرا تیکۆشان هەبوووە خاوەنی بەرپرسانیك بوووە
 که هەمراکامیان لە بواری کۆمەلایەتی و سیاسی و ناویانگی باش و تیکۆشان
 بەردەوام و کاریگەر و گێرو گرفت تەنانەت بەندیخانە و ئاستەنگی دیکەش که
 حکومەتەکانی وەخت بۆیان پێک هێناون. نرخ و گەرنگی ئەوان بۆ بەرپۆبەردنی

رېځخراوېځى ئىموتۇ ۋە دىستەي سىياسى بىە تىمواوې لىمبار ۋە مسۆڭمىرە، ودىك
 پارىزىمىرى عەدىلە تا سالى ۱۹۵۲ سىكرىتېرى گىشى بووۋە بىە لىيىھاتوويى تىڭكۆشانى
 نىيىنى ۋە بىمىرلاوې ئىموتۇ حىزىبى بىمىرپىوۋە بىردوۋە ۋە رۇز بىە رۇز بىمىرگىرتى
 رېځخراوېځى ۋە تىڭكۆشانى بىمىردومام ۋە شىلگىرى لىە ھەمموۋ ناوچى بى كورد نىشىن لىە
 زىندىمى بووۋە. لىە سالى ۱۹۵۲ دواي بىيىكھىننى كۆنگىرى حىزىب (ئىبىراھىم ئىمىمىد)
 ۋەمكىلى دادگوسىتىمىرى ۋە خەلىكى سىلېمىنى كىە يىمكىك لىە مامۆستايانى مامى ۋە
 حىقوۋ ۋە نووسىمىران ۋە شاعىرانى بىمىناوبانىگ ۋە لىە تىڭكۆشەمىران ۋە لىە بىياوۋە
 بىمىرچاومىكانى حىزىب بووۋە. كىراوۋتە سىكرىتېرى گىشى حىزىب. لىەم كاتەدا كىە
 زۆربىە لىاوانى خوىندىمىوار ۋە تىڭكۆشەمىر ۋە ۋەفادار بىە نىمىمىوۋى كورد لىكان بىە
 حىزىبىوۋە ۋە دىستىان كىرد بىە تىڭكۆشان لىە سىمىرتاسىرى كوردىستانى عىراقدا كىە لىە
 سۆنگى ئىموتۇ ژمارىيەك لىە نىمىفسىمىران ۋە نىمىرە نىزامىيانى كورد زىمان بىە ھىوې
 دىولتەمىوۋە گىران ۋە لىە بىمىدىخانىە تونىد كىران دواي دادىگاپىمكى فەمىمىشى لىە
 زەمىانى فەمىسەلى دوۋەم ۋە سىمىرۆك ۋە مىزىرى ژىمىرال نورى سىعىد گوللە باران كىران.
 لىە كاتى بىەدىيىننى كۆمىرى كوردىستان لىە مەباباد ھىندى لىە ئىمىندامىنى پارتى
 دىمىوكراتى كوردىستانى عىراق^۱ ھاتنە مەباباد ۋە دىستىان كىرد بىە خىببات ۋە
 تىڭكۆشان بىەلام بىە ھەلاتنى مەلا سىستەفا لىە عىراق ۋە ھاتنى بۇ مەباباد بارى تاكە
 تاكى ئىمىندامىنى حىزىب شىيۋىيەكى دىكەى پەمىدا كىرد چوئىكە مەلا سىستەفا
 حىزىبى نىمىبوۋ، بىە شىيۋىە عەشايىمىرى ۋە ھۆزىمىوارى ۋە لىمىمىر پاراسىتن ۋە پراگىرتىنى
 خۆى نەك بىە ناوې پىشتىوانى ۋە پارىزىگارى لىە كۆمىرى كوردىستان ۋە بىە تايىبەت
 تىڭكۆشانى ئاشىكراۋ نا ئاشىكراۋ رووسەمىكان لىە بىەدىيىننى ئىم كۆمىرەم ھىمىرومىھا
 شوىندانان ۋە بىال بىەسەردا كىيشان بىەسەمىر ئىم كۆمىرەدا تاكە تاكى پارتى
 دىمىوكراتى كوردىستانى عىراق بىمىرە بىمىرە بىە ناچارى خاكى ئىيرانىان تەمىك كىرد ۋە

^۱ نووسىمىر لىە ھەواۋە قىسە دەكا. ئىموتۇ دىمىوكراتى دىمىوكرات تازە دامىمىزرا بوۋ، جىگە لىە يەك كەس
 ھىچ يەك لىە كوردەكانى ئىران نەچوئە ناۋ پارتى دىمىوكراتى كوردىستانى عىراق.

چوونە كوردستانى خۇيان و لەوئ دەستيان كرد به تىكۆشانى حيزبايمتى. دواى
هاتنى ئەرتمشى ئىران بۇ شارى مهاباد و هەلانتى هيندى لەبەر پارسان و
كاربەدەستان لە مهاباد بۇ مەلەندى جياجىباى عىراق لە تىكۆشانى پارتى
ديموكراتى كوردستاندا مانەو و لەگەل هەندى لە كوردمکانى كوردستانى ئىران
پەيوصليان دامەزراند.

عبدالرحمن قاسملۇ سكرتېرى گشتى حيزبى ديموكراتى كوردستانى ئىران گە لە
فينا كوژرا، يەككە لە تاكە تاكى حيزبى بوو كە بۇ ماوەى سائىك بە نەينى لە
مهاباد دەريا و تەمانەت جاروبار لە مالى قازى محمدى لەناوبراو بە وەسيەى
ژنەگەى و خزم و كەس و كارى دەپارىزرا و رادەگىردا تا توانى هەل و لە ئىران
دەرچوو. كە لە سەرەتووە چوو عىراق و لەوئووە بۇ فەرنسا و ئەوسا بۇ ولاتانى
رۇژەهلات، خوئىندى تا پەلەى نكتۇرا تەواو كرد. دوا تىكچونى كۆمارى
كوردستان و هەر لە مهاباد زۆر بەى رۇلەكانى كوردزمان چوونە دەرەوى ولات،
سەرەراى خوئىندى و تىكۆشانى حيزبى، هيندىك لەوانە كەوتنە نىو دواى
كۆمۇنىزمى نىونەتەومى، عبد الرحمن قاسملو بە پىچەوانەى ئەودى دەگوتىرى
كە كۆمۇنىست بوو، يەك ئىنسانى ناسىيۇنالىستى ئىرانى و عەلاقەمەند بە
هەلسورانى خودموختارى يا خويبارى كوردستان و ئوستانەگان و هەرىمەكانى
ترى ئىران (حكومەتى ناوئندى بە وئەنى فېرال) قاسملو هېچ كاتىك واژمەك
كە بۇنى جيابونەوى لى بىت بە زمانىدا نەهاتوو. لەبەر ئەودى كە بتوانى
يەك ژىنگەى ديموكراتىك يان حاكىمەتى خەلك لەسەر خەلك نە تەنيا بۇ
كوردستان بەلگو بۇ گشت مەلەند و نەتەو و ھۆزەكانى ترى ئىران لە ژىر
دروشمى سەربەخوئى و گەورمى بۇ ئىران خودموختارى يا بە نىويكى راستر
حاكىمەتى خەلك بەسەر خەلكدا بۇ ھەموو دانىشتوانى مەلەندى ئىران بۇ
پىشخستنى ئامانجەكانى هېچ كاتىك وچانى نەدەدا و لەم رىنگەيشدا گيانى
خۆى نايە سەرى. رۇحى شاد بى چەند جار لە لاينەن دۆزمانىەو ھەرومەها

دەستە و تاقمە دژمکانى كۆمۇنىستى ئىيرانە، يان بىرى كوردستانىكى سەربەخۇى ھەمىيە. بەلام بۇ ئەو كەسانەى كە ئەمويان لە نەزىكەو ئەناسى بۇيان روون بىۋو، كە ئەم قسانە تۆمەتتىكى ھىچ و پوچە و تەنيا لە شتەك بىرى دەكرەموە كە ئەويش سەربەخۇى و ئازادى ئىيران و دامەزرانلىنى حكومەتتەك بە شىۋەى فىدرال بۇ سەرتاسەرى ئىيران، بۇ حاكىمەت و بەشدارى كرنى خەك لە حكومەت كرنىدا، ھەرگىز بىرى بەلاى كۆمەنىستى و تودەمىدا نەدەچوو. ئەو لە ماوەى شەپ و كىشەى لەگەل كۆمارى ئىسلامى كە بە ھۆى كۆمەلە و پارتى ديموكرات داسەپابوو، ھەرگىز نەكەوتىۋوە بن شوئندانانى دەولەتى سەدام لە غىراقدا. ئەوەى كە قاسملو و ھەفالىەكانى بىريان لى دەكرەموە راستەخۇ ئەنجاميان دەدا. چەند جار داواى ھاوكارى لەگەل موچاھىلىنى خەك بەھۆى سەداموە لىكرابوو، زەختىشى كەوتىۋوە سەر كە سەدام بە زور موچاھىلىنى خەك بنىرتتە كوردستان تا لەويوە بەرەنگارى ھىزى ئىران بن قاسملو ھەرگىز مى بۇ ئەم كارە نا ئىنسانىيە رانەكىشا. ھەرچەند زۆربەى دەولەتەكان و تاقمى لە گرۇپە بەناو سىياسىيەكان و ھتە كوشتنى قاسملو-يان بەسەر كۆمارى ئىسلامىدا بىرپوە. بەلام بە يەك لىكۆلىنەوەى وورد تىدەمگەين كە قاسملو بە دەستى سەدامى خوئىنمىز و موچاھىلىنى جەنايەتكار ئەنجام دراوہ. داھاتوئەك نەزىك بى لایمەنە لەم بارموە داومرى دەكا و روو پەشەش بۇ درۇزنان دەمىنەتتەوہ.

پارتى ديموكراتى كوردستانى غىراق بە سكرتېرى گشتى ئىبراھىم احمد كە بۇ بە ئاكام گەمىانلىنى شۇرشى ۱۹۵۸ كۆشش و تىكۆشەنى كرنىوو، كەوتە بىر كە لە

۱ دەبى چ شتەك لاغى پۇمانى والىكردبى كە بکەوتتە دىفاع لە كۆمارى ئىسلامى ئىران و لە كوشتى دكتور قاسملر كە ەك رۆژ روناكە، پاكانە بۇ تىرۆرىستەكانى كۆمارى ئىسلامى بكا سەبىر ئەوہە مام جلال تالەبانىش لە ھەدەلەين دەربىرىدا سەبارەت بە شەھىد بوونى دوكتور قاسملر كوشتى دكتور قاسملرى بەسەر حكومەتى غىراقدا ھىتا.

كەسايەتتەكى ئوتتۇرا كەڭ مەركەزىي كەلە چەتئەلدىكى خەلق بېرىشى كېلىشى
 ۋە بۇ پەردىنى رېتۇرنىڭ ۋە زىيارەت تېكىشۈشنى خېزىپ ۋە بۇ دابىنى كېلىشى ئىم بىر ۋە
 بۇچۇنە كۆنگىرى خېزىپى بەدى ھىناۋ بە پېشنىيارى سىرتىرى گىشى،
 بىتتېكرى دىنگ مەلا مستەفا كە ھىشتا لە شۆرمۈ بۇ، بە سەرۋىكەتتى پارتى
 دىموكراتى كوردستانى عىراق ھەلئىزىردا. ئىم ھەلئىزىردە بىم مانايە نەبۇو كە
 برايم احمد يان بېرىشنى بالى خېزىپ مەلا مستەفايان بە چاكى دىناسى ۋە بە
 بىرۈ پېشنىيەنى ئىم ناسىۋ نەبۇون، بە پېچەۋانەۋە ھەمۇ ئىمانە كە لە دىۋايدا
 لەگەل تاكە تاكىان رۇبىرۈ بۇم قىسە ۋە پەيشنىم لەگەل كېلىۋون، مەلا
 مستەفايان بە پىۋىكى خۇۋىست ئىنەنسى، كە لايان ۋابۇو سىرپۇ، عىشائىر
 مەسلەك، نەخۇپىندىۋار، قانزىنج ۋىست ۋە ھەل پەرىست كە زۇر نەرمە ۋە زۇر
 شۇپىنى لەسەر دادىنىت، بەلام لەبىر ئىمۈە لە زىانيدا زۇر زۇلم ۋە زۇرى دىبۇو
 لەگەل دىۋىتەكانى پېشۋى عىراق شىر ۋە لىكىدانى دىبۇو، ۋە بۇ دابىتەكىنى
 سۇدى كەسايەتتى خۇى يان بۇ دابىن كېلىشى بىرۋەزىدى ئىنگلىزىمگان ۋە بە پىۋى
 رۋانگەى داخۋازى ئىمان كەلە سالانى رابىرۋىۋە لە تەمەنى لاۋى ۋە لەمۇ
 رۇزگارى كە سىر كىكار بۇۋە لە مەلئەندى ھەلئىزىردا لەگەل كاربەدەستانى
 ئىمان بۇ ۋىنە لەگەل سەرھەنگ ئىدىمۇنس ھاۋكارى ھەبۇۋە، خۇشەۋىستىيەكى
 بە دۇرۇ بۇ ئىمۈ لە نىۋى جىنى بى ئاگا ھەرمەى خەلگى كوردستانى عىراق بەدى
 ھاتبۇو.

زىاد لەۋىش دىۋىتە كودىتا ۋە خۇدى عبد الكرىم قاسم بە رۋانەت خۇى بە
 چىپ ۋە دۇستى سۇقىمەت نىشان ئىدا لەم رۋانگەىۋە ۋاىان بىر دىكرىۋە كە
 مەلا مستەفا لەم ھەل ۋە مەرجەدا دىتوانى بۇ پارتى دىموكراتى كوردستانى
 عىراق بە كەلگ بى كۆرى ھەلئىزىرداۋى پارتى دىموكرات بە سەرۋىكەتتى
 ئىبراھىم احمد سىرتىرى گىشى خېزىپ لەگەل زىنرال عبد الكرىم قاسم سەرۋىك
 ۋەزىر دىيارى كىرد، ۋە داۋاى لى كىرد كە دىستور دىدا مەلا مستەفا ۋە ھاۋرىكانى كە

تا پینج سەد كەس دەخن لە سۆفیەت بگەڕێنمەوە، عبد الكریم قاسم ویستەكەى ئەوى قبوڵ كرد، هەر خێرا چ بە هۆى و مزارەتى دەروە و چ بە هۆى خۆنیشاندانىكى تاكە تاكى حیزبى لەبەر دەم بالۆیزخانەى سۆفیەت لە بەغدا گەڕانەوى مەلا مستەفايان لەوى داوا كرد. كاروانى مەلا مستەفا لە سۆفیەت كەوتە رێ^۱، و هاتە بەندەرى ئیسكەندەریە لە میسردا. داوى چاوپێكەوتن و ووتووێژ لەگەڵ جمال عبد الناصر رێبەرى میسر هاتەو عێراق و لە بەندەرى بەسەرە هەزاران كەس لە كورد و عەرەب چۆنە پێشوازی، وە زۆر بە رێز و حورمەتەو هێنایانە و مزارەتى بەرگری و دیدارى سەرۆك و مەزیرانى كرد. ئەوسا چوو كۆشكى فەیسەلى لە ناوبراوى كورپى گەورەى ژەنرال نورى سعید دووایین سەرۆك و مەزیر و مەزیرى بەرگری رژیمی پاشایەتى كە لە فرۆكەوانانى شیاو و ناودارى هێزى هەوایی عێراق بوو، كە ئەو مائەلیان بۆ مەلا مستەفا لە پێش چاو گرتبوو. و لەوێدا نیشته‌جێبوو كورد، فارس، عەرەب، عەجەم، شیعه و سوننى و سەرئەنجام لە هەر چینیك خەلك دەچۆنە دیدارى بارزانی و گەڕانەوى ئەویان پەرۆزبایی دەگوت، سەرنی هۆزەوارى باكوری عێراق و تاكە تاكى ناودارى هەرمەمەكانى تر دەهاتنە بەغدا و دەچۆنە دیدارى بارزانی، نێجگە لە محمود ئاغای زێبارى سەرۆك هۆزى زێبار كە لە زوووعو رقی لێی بوو، و دوزمى بوو، و لە راستیدا سەرۆك هۆزىك بوو كە مەلا مستەفا و بارزانی‌یەكان لە رابردوووە بەبەشى ئەو هۆزە دەهاتنە ژمارە، داوى دیدار و هاتوچۆ بۆ لای بارزانی لە كۆپى گەورەدا كە لە ژمارەیهكى زۆر حیزبى و غەیرە حیزبى لە یەكێك ستادیۆمەكانى وەرزشى بەغدا پێكەاتبوو، بڕایم احمد سكرتێرى گشتى حیزب داوى بەیانكردنى تێكۆشانەكان و ملە بە ملانیەكانى بى و چانى مەلا مستەفا لە

^۱ بە پێچەوانە مەلا مستەفا خۆى بە تیلگراف داوى گەڕانەوى لە عبد الكریم قاسم كرد و چووە چێكۆسلۆفاكیاى پێشوو لەوێوە بەرەو میسر و كوردستان گەڕایەو. نەچوو بەندەرى بەسەرە بە فرۆكە لە قاهرەو راست هاتەو بەغدا.

ريڭاي كورد و كوردستاندا، لىبىرانى كۆمىتەى ناۋىندى بۇ ھەئىزاردىنى مەلا مستەفا بۇ سەرۋاكايمتى حىزىپ راگىياند. خەلگەكە دەستىيان كورد بە شادى و پلە زىقان و جەپلە رىزان و خۇشى لەمۇ ستادىيۆمەدا. مەلا مستەفاش بە پىتى خەسلىمتى خوۋى ھەمىشەىى خۇى بى چكۆلەترىن ھەستىك يان دەمىرپىنى واژمىەك سوپاس بۇ رىزدانان لە حازران لە كۆرەكە چوۋە دەرى.

بۇ ماۋىيەكى كەم بە بۇنەى بەرنامەى جەزنى قوربان يان رەمەزان چوۋە باكوورى عىراق، پىشۋازى و بەرپى كوردنى ئەمۇ لە شارمىكانى سەر رىگا تا گەشىتن بە بارزان بى وىنە بوو، مەلا بۇ لابرىدى دوزمنايمتى دىرىنە، كچى محمود ئاغى زىبارى ەك سىيەمىن زنى لە خۇى مارە كورد. لەم ژنە چەند زارۋكى بوۋە، يەك لەموان مسعود بارزانىيە كە چكۆلەترىن منالى بارزانىيە، مسعود بارزانى ئىستا رابەرايمتى بەشى لە پارتى دىموكرات كوسلتانى عىراقى بەدەستە^۱ و لە سەرمىتاي شەپ لە نىۋان حىزىبى دىموكراتى كوردستانى ئىران و دەولەتى كۆمىرى ئىسلامى و ھەرومەھا شەپى ئىران و عىراق لەگەل كۆمىرى ئىسلامى ھاۋكارى دەكا و پىشمەرگەكانى ئەمۇ تۋانىۋىانە لە مەئبەندى جىياجىاي باكورى عىراق سەپ بەكن و سەركەوتنىك ۋەدەست بەيىن.

ئەم سى كورەى مەلا مستەفا : لوقمان، ئىدىرىس و مسعود لەوانى دىكە بەناۋبانگترن بە پىچەۋانەى باۋكىيان خۋىندەۋارىيان ھەيە و تا ئەمۇ شوپنەى لوقمان بۇ ۋەزىرى راۋىژكار سەدام ھەئىژىردا. ناۋىراۋ بە تۆمەتى بىجى كە لە تەك تاكە تاكى ھەندەران پىۋىندى ھەيە گىراۋ لە ماۋەى ۲۴ سەمەاندە لەدار درا. ئىدىرىس بارزانىش دوو سى سال لەمەمۇ بەر بە راۋەستانى دل مەرد. ئەمەپۇ تەنبا مسعود بارزانىيە كە جىنشىنى باۋكىيەتى و خەرىكى تىكۋىشانە كە دۋاىئاگر بەس لە ۱۹۷۵ لە نىۋان كورد و دەولەتى عىراقدا ھاتۆتە ئىران و زۆربەى تاكە تاكى

^۱ نروسەر ھە لەسەر بىرى كۆن دەروا، ئىستا پارتى نەك دوۋەش نىيە بەلكر بە كگرتوشى ئى زىاد كراۋە و مسعود سەرزكى پارتىيە.

پيژمىنىدار لەگەل ئەو بارزانی و كەس و كار و ھۆزكەمىتى، كە نەخویندھوارن و لە رېكخراوە و تەشكىلاتى حیزبىدا زۆربەیان بى ئاگان. ووریا و لیھاتوو خویندھوار پتر لە يەكیتی نیشتمانى كوردستان كۆ بونەتمو، بە رېئەرایەتى جەلال تالمبانی، ئەم جیزبەش خۆی بە جیا لەسەرمەتای شەرى ئیران و عیراقتا لەگەل كۆمارى نیسلاى ھاوكارى كرددوو.

گەرئەھوئە مەلا مستەفا بۆ عیراق و چوونى ئەو بۆ باگور و مەلبەندى جیاجیای كوردستانى عیراق شوینىكى زۆرى كرده سەر بیرو باروهرى كوردەكانى ئیران و كوردەكانى دانیشتوى، توركیە و روسیە و سوریه ھەروھا شوینى لەسەر چینهكانى جیاجیای ئەو كوردانە دانا كە لە ولاتە ئەوروپاییەكان خەرىكى خویندن یان كەسب و كار بوون. ئەم شوین دانا لەو پەرپاگاندىە سەرچاوەى دىگرت كە حیزب بە سكرتێرى گشتى برايم احمد بۆ بەھیز كردن و پەرمپیدانى حیزب ئەنجام ئەدرا. نەك كەسایەتى تىكۆشانى مەلا مستەفا چونكە ئەو لە بنەرتا باومر و برۆای بە حیزب و تەشكىلات و سازدانى حیزبى نەبوو، نەخویندھوارى ھەبوو نە ورمو بەرپۆمبەردنى حیزبى ھەبوو.

پێبەپێى حیزبەكانى دیکەى دیموکرات لە ولاتەكانى تر، تاكەتاكى ئەندامانى حیزبى دیموکراتى كوردستانى ئیران لە رېكخراوەى خۆیدا ئال و گۆرپىكان بەدى ھینابوو، رۆژ بە رۆژ ئەندامان و ئۆرگانى حیزبى زیاد دەبوون. جا لەبەر ئەمە بە رېكخراوەى ئاگادارى (جاسوس)ى ھەرمەھەكانى رۆژئاواى ولات دەستورى شینگیر دوابوو كە وشيارى تىكۆشانى نەپتى كوردەكان بن. بۆ بەدیھێنانى ترس و مەترسى لە ھەرمەھە و ھەروھا بۆ بەرگرى و لەناوبرنى ھەرچەشە شۆینەوارىكى تىكۆشانى حیزبى دیموکرات، ئیدارەى گشتى ئەمنیەتى ناوخۆى (ساواک) بۆ گرتن و بەند كرنى ژمارەيكى زۆر نزیكەى دووسەد، سێسەد كەس لە ھەموو ناوچەكان دەست بەكار بوو تۆمەتى ئەوانەش ئەندامەتى یا ئۆگەردارى لە حیزبى نا قانونى تودە بوو، بەلام لە راستیدا ھۆى گرتنى ئەوان

تیکۆشان له حیزبی دیموکراتی کوردستاندا بوو، که دوای ماوییهکی کورت بهو ههموو ههلاو بگره که له ناودوه پهیدا ببوو، زۆر بهی گیراومکان بی تاوان بوون و نازاد کران. ¹ ئەم گیران و بمند کرنه له مهلبەندمکانی باکوری عێراق و بەغدا و ناوێندی تیکۆشانی کوردمکان له ئەوروپا دهنگی دایهوه و چاپه‌مهنی حیاجیای کورد، عهرهب و باقی زمانمکانی هه‌ندمران به نژی شای نی‌ران و ساواک دهستیان کرد به هێرش و تمنانەت له رادیۆکانی ولاتیانی رۆژه‌لاتیشدا هاو‌دمردی و هاو‌دەنگی خۆیان نیشان ئەدا.

من له هەر بابەتیکهوه ئامادهمیم پهیدا کرد که سهر‌م‌رای ئەنجامی ئەمرک و سپارده له جی‌ی ماموریهتی خۆمدا، سه‌فه‌ر بکه‌م بۆ کوردستانی عێراق، تورکیه، سوریه و لوبنان (له لوبنان مه‌لبەندیکی تایبەت به ناوی کوردستان یا تیکۆشانیکی به‌ر‌چاو له هیج سه‌رده‌میکدا نه‌بووه، به‌لام ژماریهکی زۆر له کوردی تورکیه و سوریه له بیروت و شارمکانی یدکه‌ی لوبنان نیشته‌جین) هه‌روه‌ها له ولاتیانی ئەوروپاییدا که زۆر له کوردمکان بۆ خۆیندن یان کار کردن له‌وی ده‌ژین، ب‌رۆم و له نزیکه‌وه له‌گه‌ڵ زۆربه‌ی سه‌رۆک هۆزمکان و پیاوه گه‌وره و به نفوزمکانی کورد ناسیاو بم و قس‌میان له‌گه‌ڵدا بکه‌م. له باری ژبان و تیکۆشانی ئەوان به گشتی ئاگادار بم پی به پی ئەم تیکۆشانه ئەوه‌ی که گونجا بوو بی‌شتر له باره‌ی عێراقه‌وه موتالا و لیکۆلینه‌وه هه‌بوو به ناوی حیاواز و له ریگی ئاشکرا و نه‌پنی‌دا چووبه‌وه عێراق، و له نزیکه‌وه له باری سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی و ... هت‌د. ناسیاویم پهیدا ک‌ر‌ب‌وو. ده‌یه‌ینمه‌وه بیر که جارێکیان بۆ لیکۆلینه‌وه له بابەت چهند مه‌به‌ستیکه‌وه چووبووومه پاوه و نه‌وسود لای هه‌ورامانی له‌ون که به‌شیکه له ک‌ر‌ماشان، به لیکۆلینه‌وه‌یه‌ک له‌گه‌ڵ تاکه تاکێ خه‌نگی ئاگاداری ئەوی. بی ئاگاداری مه‌رک‌م‌ز و تمنانەت بی ئاگاداری سنوره‌وانی

¹ نووسه‌ر یاسی ئەو نازار و ئەشکه‌نجیه‌ی نا‌کا که ئەم گیراوانه له گ‌ر‌توخانه‌ی ساواک توشی هاتن و له سی س‌اله‌وه تا ئە‌به‌د هه‌م‌ریان له دادگای قولا‌ی‌دا مه‌حک‌وم کران.

نوسود سمرهنگى سوار ئاشوورى كه چووبومه مالى ئهوان، بهشهو لهگهه يهك نهغمر ناسياو چاوساغ به جلى كوردكیهوه له سنوور پهريمهوه و لهماوهى رۆژيكددا خۆم گهيانده سولهيمانى. له سولهيمانىيهوه بههۆى تيكۆشانى سهختى حيزبى كهله ههموو بارتيكهوه لهژير چاودنيزى حكومهتدا بوو چوومه مالى يهكيك له ناسياومكانم كه بۆ ههمولين جار منى ديبوو، به ناو دهيناسيم بۆ رۆژى دوايى به ناوى يهكيك لهوانهى كه كارى ههجوو چومه سمر كۆنسولگهى ئيران و نوينهرى ساواك، محمد رحيم زاده كه له ژير نيوو نيشى يارمهتيدهرى كۆنسولگههى كارى دمكرد و له بارى كارى ناگادرييهوه (ئيتلاعاتى) كارمهندى من بوو ههر كه دهرگاكهه كردموه چاوى به من كهوت ههستا ووتى چ كارت ههيه؟! منيش خيرا پينچ كلاوى كورد و چاويلكهيهگم دانا، لهبهر سمرسورمان تواناى قسهكرنى نهجوو، نهيدتوانى باومر بكا كه بهو جوهره توانيبهتيم بيمه سمر كۆنسولگههه، دواى وتوويزيكي كورت لهگهه ئههودا چوومه مالى خانهخۆيهكهم و لهوئيشهوه گهرامهوه ئيران، لهو سهفهردها له ريگا له بياره كه رووبهرى نهسووده چوومه ديدارى شيخ عوسمانى نهقشبهندى رپنهرى فرقهى نهقشبهندى كه له زۆربهى ولاتانى رۆژهلاتى ناومرپاست مريدى ههيه، ناسياويم پهيدا كرد. ههر ئهم ناسياويه بوه هۆى ئهوهى كه بهئاسانى رپى بۆ بكهمهوه تا ئهو و بنههالمكهى پهنا بيئنه بهر ئيران، و تا شوپرشى ۱۹۵۷ له ئيراندا مانهوه و ئيستا له بهغدان.

دواى ئهوهى گهرامهوه بۆ تاران منيان خسته ژير پرسيار و پتيان ووتم لهوه دوا بئ ئيزن له ولات دهرنهجهم. له سهفهريكي ديكهدا بۆ باكوورى عيراق به ناوى ساخته و كارى مامۆستاي ميژوو و جوغرافيا كه بۆ ليكۆلئينهوه له بابهت ميژوو و جوغرافياى باكوورى عيراقهوه چووبوومه ئهوى، له كهركوك و دانگوستهههه ئهه شاره توانيم لهگهه برايم احمد سكرتيري گشتى پارتى ديموكراتى كوردستانى عيراق ديدار و وتوويز بكهه كه به هۆى تيكۆشانى سياسى سهخت

له سولەيمانی يەمە شار بەدەر کرا بوو بۆ کەرکوک و لەوێ خەریکی و مەکالەت بوو. وێنەى ئەم چۆرە سەفەر و مامورەتەنەم بۆ ولاتانی تر کردوو و ناگاداری بەمەگەلگ و سەرنج راکێش و سەیر و سەمەرەم لە بارەى کوردستان و کوردەمکانى نیشته جێى ئەو ولاتانە بە دەست هێناوه، که هەر کام بۆخۆى بوون بە باشترین مایه و سەرمايەن بۆ ئەنجام دانى ئەمرکى ئوایم.

مەسەلەمەکی سەرنج راکێش که هێشتا نەینیه و لە کاتى سەرۆکایەتى سەبەبۆد بەختیار قەسەى لێکراو بەرپۆمبەرا، بەدى هێنان و چاپکردنى رۆژنامەیهک بوو بە زمانى کوردى که بۆ يەمەگەم جار لە میژووێ ئێراندا لە تاران بەهۆى ساواکەوه لە چاپ ئەدرا و بلاو ئەکرایەوه، ئەم مەبەستە لێرەوه سەرچاوه دەگرێ که کاتى ئەگەل دکتۆر کامەران بەدەرخان مامۆستای کورسى زمانى کوردى لە زانکۆى سۆربۆن لە پاريس دانیشتم دەولەتى ئێرانى سەبارەت بە پێشگرى لە تیکۆشوانى قەرهەنگى کوردەمکان که لە هەر شوێنیکان نیشته جێن لە تەك ناسیۆنالیزمى ئێراندا پێویندى هەیه و شانازى پێوه دەکەن، زۆر جار دەگێرێن و ئازار و ئەشکەنجە دەدرێن. دکتۆر کامەران بەدەرخان لەم بابەتەوه دەولەتى ئێرانى سەرزەنشت کردو داواى لە من کرد بۆ نیشان دانى دلپاکى دەولەتى ئێران سەبارەت بە کورد ئیجازە بەسرى تا رۆژنامەیهک بە زمانى کوردى چاپ و بلاو بکریتمەوه و چوار کوردیش که لە دانگای نيزامى مەحکوم بە مەرگ کراون، لە لایەن شاوه بێهەشەرىن و لە زیندان ئازاد بکرین. کاتێک گەرامەوه تاران قەسەکانەم بۆ سەرەنگ دکتۆر پاشای سەرۆکى خۆم گێرایەوه ئەمۆش پێى خوش بوو، و قەسەکانى منى بو گوزارشت ناردە لای کاربەدەستانى سەرتى ساواک و خوشى بە شوێنێان کەوت تا بە ئێنى وەرگرت که سەبەبۆد بەختیار بە شای رابگەيەنى، و بەو چۆرە ئەو چوار کورده لە مردن رزگار کرا. من لەبەر ئەم کاره که کردبووم کەوتەم بەر تانە و تەشەرى بەرپرسانى ساواک تەنانت يەمەگەلگ لەوانەى گوتبووى بە داخەوه ناتوانم دەنا سەرگورد پێمان م لەباتى ئەو

چوار كەسە دىكوشتن. ھەۋالى بەخشىنى ئەوانەم بە دىكتۇر كامەران بەدرخان و بەرپەرسانى ئەنەستىتۆى كورد لە پارىس كە ھىشتا ھەر ماوہ و كارى فەرھەنگى و سىياسى كورد دىكا راگەياند ئەم خەبەرە لە رىگاي رۇژنامەگەرى فەرەنسا و لوبنان دىنگى دايموہ كەئەو رۇژنامانە دىئانتوانى لەم بار و بابەتەوہ شت بنووسن.

لە تاران رۇژنامەيەك بە ناوى "كوردستان" بە بەرپەرسى و سەرپەرشتى خوالىخۆشبوو بەدەئالزمان بە كورد زمان و يەكئى لە زانايانى بەناوبانگى كوردستان و مامۇستاي زانكۆى تاران بوو، ھەروەھا بە ھاوكارى دلسۇزانەى ھەندئى لە نووسەرانى كورد بۇ وئەنە خوالىخۆشبوو دىكتۇر محمد صديق مفتى زانە و بە پارە و پشەتوانى ساواك چاپ و بلاو دىكارىەوہ. ئەم رۇژنامەيە بۇ ئەو ولتەنەى كە كوردى تىدا بوو بەرپەئ دىكارا. مەبەستەكانى ئەو رۇژنامەيە ئەوئەندە جىياجىاو سەرنج راكئش بوو كە ھەر ژمارەيەكى لە عىراق بە دىئارىك (۲۰) تەمنى ئەو كات دىكارەرا. بۇ پشەتگىرى كردن لە چاوارا و نەدانى كوردەكانى عىراقى و كوردەكانى دانىشتوى ئەوروپا دژى دەولەتى ئىيران سەبارەت بەرھەتارى حكومەت لەگەئ كوردەكان، پازدە دەقىقە بەرنامەى كوردى لە رادىئوى تاران بلاو دىكاراوە كە دوايى بوبە سەعاتىك و لە شارەكانى مەھاباد و رەزايە (ورمى) و سەنە و مەشھەدەش بەرنامەى كوردى رادىئوى دامەزرا.

دوايى دامەزرانلىنى تەلەفەيزىئون لە ئىران، بەرنامەى ھونەرى، شايى و ھەئەپەركئى و ساز و ئاواز و گۆرانى كوردى ھەفتەى جارىك بۇ ماوہى سەعاتىك بەرپەوہ دىكارا. ئەم جۆرە كارانە شوئىنىكى زۆر باشى دانا لە مەئبەندەكانى جىياجىاي كوردستانى ئىيران و ولتەكانى تر كە كوردەيان ھەيە. ئەم كارە لە تىئوتى و چاوارا و ھاندانى كوردەكان دژ بە دەولەتى ئىيران كەم كردەوہ. ھەروەھا بوبە ھۆى ئەوہ كە مەن بىتوانم لە دىدارى خۆم لەگەئ كوردەكانى عىراقى دلپاكى دەولەتى ئىران لە بابەت كوردەكانەوہ را بگەيەنم و لەھەر بابەتەيەوہ ھىندىك

لهم کارانه که له ئیڕان دحکری بیدم به چاویاندا. تا ئهو جیبه‌ی دمگونجا، له دیدار و وتووێژ لهگه‌ڵ رابه‌رانی کوردی عیراق یان کهسانی دیکه که له دواییدا ئه‌یانته‌وانی بۆ ئه‌نجام دانی کارمانم به‌کار بێن، درێفیم نه‌دمکرد و رۆژ به رۆژ په‌رمه به‌و دیدارانه ئه‌دا. رۆژیک بانگیان کردم‌وه بۆ تاران و له‌وێ له ته‌ك سه‌رۆکی خۆم دیدارم کرد، مه‌به‌ستێکی زۆر گرنگی هه‌نا گوێرێ، که‌شه‌گه‌ر به‌ کرده‌وه بکرا‌یبه، ده‌بو به‌ یه‌کێک له‌شاکاره گرنگه‌کانی ساواک له‌ دهرمه‌وی ولات، سه‌رۆک وتی: دوا‌ی لیکۆئێنه‌وه‌یه‌کی به‌رپه‌وه چووه جگه له‌ چاویزیه‌کی که ئه‌یداره‌ی ئه‌مه‌یه‌تی خۆجیبی ساواک له‌ باره‌ی کوردستانه‌وه ده‌یکا و ئه‌م هه‌نگاوانه‌ی له‌ بواری جیاوازی کلتوری و ته‌بلیغاتی‌یه‌وه بۆ راکه‌شانی خۆشه‌هویستی و هۆگری و هه‌روه‌ها پێ‌وه‌ندی کوردمه‌کان به‌ گه‌شتی له‌گه‌ڵ ناسیۆنالیزمی ئی‌ڕان کراوه، به‌س نه‌بوون ئه‌وه‌ی له‌ توانا و دهرمه‌تانه‌دا هه‌بێ درێژه‌ی پێ‌ دهری به‌لام دام و دزه‌گای عبد الکریم قاسم و باقی پارته‌ سیاسیه‌کان چ کورد و چ عه‌جه‌م و عه‌ره‌ب له‌و ولاته‌دا باوه‌رپی ئه‌هوتۆیان به‌ ئی‌ڕان نییه، هه‌رچه‌ند ئه‌گه‌ر باوه‌رپه‌شیا‌ن هه‌بێ له‌ ترسی جمال عبدالناصر ناتوانن ته‌نانه‌ت به‌ روه‌لمه‌تیش شتی وا بکه‌ن. ساواک به‌په‌ی گه‌لاله‌یه‌ک که ناماده‌ی کردووه و په‌سه‌ند کراوه ده‌یه‌وێ که هۆ و که‌رسته‌ی رووخانی ده‌ولته‌ی عبد الکریم قاسم ناماده بکات و بۆ گه‌ی‌رانه‌وه‌ی رژی‌می پاشایه‌تی له‌ عیراق ئه‌وه‌رپه‌ی ته‌قه‌لا و تیکۆشان به‌کار بێنی ئه‌نجام دانی ئه‌و کاره‌ی به‌ تۆ سه‌پاردووه، که زۆر به‌ ووردی لێ بکۆئێیه‌وه و رابه‌رانه‌نی ناماده بکه‌ی، دوا‌ی په‌سه‌ند کردن ئه‌نجامی بده‌ی منه‌یش که سه‌رم له‌و کارانه ده‌خورا ناماده‌یی خۆم راگه‌یاندا به‌و مه‌رجه‌ی که پیاوی وریا و ناگادار و به‌ نفوز چ له‌ عیراق یان دهرمه‌وی عیراقدا له‌ ئیختیارم بێن. ئه‌وانیش وتیان له‌و بابته‌نانه‌وه هه‌یج جیگای نیگه‌رانی نیه، سه‌په‌ود به‌ختیار و دۆستانه‌ی که له‌گه‌ڵ کهسانی ناسراو و جیگای به‌روای عیراق دۆسته‌یه‌تی و ناسیاریا‌ن هه‌یه له‌و رۆژانه‌دا له‌گه‌ڵ یه‌کێک

دحكمنه ناسياو تا كه لگی لی و مرگیری. دواى چهند رۆژ له مائىكى نه پىندا
 له گهه پياوێك به ناوى رشيد كليدار كه عىراقى و شيعه و بىراى شىخ على
 كليدارى - ى كاظمين بوو بووم به ئاشنا همرچهند بهروا لهت و اى نيشان ئه دا
 كه يهكێ له خاومن پلهو پايمكانى رۆژمى رابردووى عىراق بى، بهلام و ا نه بوو
 ئه و تمنيا كاريكى گىرنگ كه دهيتوانى ئه نجامى بدا دۆستى و ناسياوى له تهك
 سياسى و گه پىنه رانى دهولتى پيشووى عىراقدا بوو، ئه و دۆست و ناسياوى
 زۆرى هه بوون كه دواى شوپشى ۱۹۵۸ له ترسان رايان كىر بوو له هه نده ران
 نيشته جى ببون هه رووها له عىراقيشدا له نيو چينه حياوازه كانى خه لگدا
 دۆستانىكى هه بوو كه دواى شوپش كارى گىرنگيان له دهولتى كوڊيتا به دهسته وه
 بوو، كار كىرڊن له گهه ئه و بۆ ئامادى كىرڊنى بيوگرافى كه سايمتى حيا حيا له نيو
 گشت چينه كانى رۆژمى به ر له كوڊيتا و دواى كوڊيتا كه ئاگادارى يهكى باش
 هه بوو، سه رنج راكيش و به كه لگ بوو، ناو نيشانى زۆر به ى ئه وانى له زمانى كه له
 دهرموه ى عىراقدا بوون، و جۆر يكى نيشان ئه دا كه زۆر به ئاسانى به توانم له گهه
 هه ر يهك له وانى ديدار بكه م و بيان بىنم، و ته شكىلاتىك له هه نده ران به هو ى
 ئه وان له دهرموه ى و لات يان له نيو عىراقدا ساز بده ين دياره من بۆ كار قايمى
 خۆم وام پى باش بوو كه تاكى تاكى ئه وانى كه ده يانه و ئه گهه ئه يمه كار بكه ن
 بىينم و بارو دۆخى ئه وان له تىكۆشانى نه پىنى و له م مه سه له گىرنگه دا
 هه ئه سنه گىنم چومه بىروت و له و ئه چاوم به چهند كه س له پياوه گه وره كانى
 رۆژمى پيشو و كهوت وهك بنه ماله ى چه له بى هه نده ئه رابهرانى گه وره پياوانى
 كورد كه دواى كوڊيتا به ناچار چوبونه بىروت، نه تىجه ى كارمكانه به مه ركه ز
 راگه ياند و هيوام دهربرى تا به لكو به توانم ئه م ته شكىلاتانه چ له ناومه و چ له
 دهرموه ى عىراق پىكه وه پىوژند بده م و له كات و ساتى ديارى كىراودا نه خشه و
 گه لاله ى روو خانلنى رۆژمى به غدا به هو ى ئه وانمه وه به ئه نجام بگه يم. من
 نياز م نه بوو له پايه و پله مه كدا نه بووم تا بزانم شای ئىيران ئه و مه سه له يمى

لهگهل كى و چ كهسايتمى يهكى بيگانه يا دهولمتى بيگانه هيناوخته گورئى، نهگهر بشم ويستبا نهدهتوانى مافى نهوه به خوؤم بدهم و ناگادارى يم، بهلام سهرؤكى خوؤم و چهند كهس لهو سهرتريش نهوهندميان برؤا به من بوو كه هيچيان له من نهدهشاردهوه مهگهر شتيك كه پيويست نهبوويه كه من بيزانم لهو رووموه بيچگه له دهولمتى نوردونى هاشمى و خودى مهليك حسين و له سهرچاوه و كهسايتمى دهولتمانى ترى بيگانه ناگادارىم نهبوو، و لهم بابتهوه شتيكيان به من نهگوت منيش نهمپرسى. من نهركى خوؤن نهنجام نهدا و به كارى خوؤشم برؤوام ههبوو كه دهبئى نهو نهركهى به من سپيئردراوه دهبئى لهكات و ساتى خوئيدا نهنجامى بدهم. لهوانيه خوئينهران وا بير بكهمنهوه كه رووخانلنى رژيمى عبد الكريم قاسم و گهرانهوهى رژيمى پاشايتمى چ پهيوهندى يهكى لهگهل بهستنى قمرارادى 1970 ى نهلهجزائيردا هميه؟ بهلام نهوانه وهك زنجير پيكهوه گرى دراو و ههرمهكه لهوان تهواوكهروهى نهوى نيكهيه، جا نهگهر يهكنى لهوانه له قهئهم بكهوئى خوئينهر جوان بؤى ناچيتهوه سهر يهك. دهبئى عمرمبى سوونى و قهومى لهگهل عمرمبى شيعهى بهعسى و ههردوكيان لهگهل كوردى به رهمگز ئيرانى دانيشتوى عيراق پيكهوه نزيك بكرين و چاويان به يهك بكهوئى تا بگمنه يهكترى و ههمويان پيكهوه بؤ يهك نامانج تيبكؤشن، تا نهو كوردانهى كه بؤ دابين كردنى بيرو را و ويستى دهولمتى ئيران لهبهر چاو گيراوون بزانشن و بفانم كهله تهك چ دهولمت و چ هينزيكدا كار نهدهن. نهگهر له كورد له ريبازى نامانجيدا كهلك و مرنهگيرئى، هاوكارى نهكا، يا نهگهر هاوكاريش بكا، رواهتية، باوهر و برؤاى نهبه كار دهبئى و نهبه كاردار¹.

من ههميشه بؤ نهنجام دانى كارويارى پئى نهسپيئردراو لهزم كردووه و خوؤم به ناو و ناگردا داوه، نهوانهى دهمناسن و ههر ئيستاش زيندوون باوهرميان به

¹ به كوردى و كورمى دهبئى بزانئى كورد چؤن فريو دهدرئى و كلؤى لهسهر دهترئى، تا بتوانئى به قازانجى خوئى كهلكى لئى وهرگرئى. و.

قسهكانم ههيه. جا ههر لهبهر زوو نهنجام دانی كار و بهرپرسی خۆم بئی ههيج سنی و دوویهك لهگهڵ بهرپرسی پارتی ديموكراتی كوردستانی عيراق له بهغدا بيدارم كرد كه به بنهچهكه ئيرانی و له خویندمواران و خهنگی مهباد بوون كه دواى روخانى كۆمارى كوردستان ههڵ هاتبوو بۆ وڵاته عمزيبهيهكان و لهو سهردهمهيدا له بهغدا دمژيا. ههر كه چاوم پئی كهوت ناسيمهوه، بهلام چهند ساڵ لهمهو پيش، كه لهيهكى له ئوتيلهكانى ديمهشقادا چاومان به يهك كهوتبوو، به ناوى خواستنهوه خۆمان بهيهك ناسانلبوو له پاشان دواى وورد بونهوه زانيم ئهو كهسهم له سوريه ديوه كه ئیستا بهرپرسه و له بهغدايه (عيسا زهبيجى)يه، چونكه ههردوكان به نيوى ئهسلى يهكتر ناسياو ببوين، بروای زياترمان به يهكتر پهيدا كرد، نيتر قهراماندا وهخت و بئی وهخت له كاتى پيوستدا چاومان به يهكتر بكهوئ، ههروهها بيرو را و سياسهتى موافيقى دمولمتى ئيران سهبارت به كورد و ئهو ئهركانهى كه له بابته فهرهنگى و نهدى و پروپاگندهوه نهنجام درا بوو، بۆم شى كردهوه و داوام ئى كرد كه ئهمانه به رابهرانى پارتى و كهسانى وهك برايم احمد، سكرتيرى گشتى، جهلال تالمبانى، عمر دهبابه، همزه عبد الله و سهرنهنجام به مهلا مستهفاى را بگهيمنى، جا ئهگهر بير ورايهگيشيان ههبوو پيم را بگهيمنى. بهم جوژه دمروزهى پهيوهندى و دوستايهتى له تهك پارتى ديموكراتى كوردستانی عيراقم كردهوه. ههر لهم دهرگايهشوه دهمهوى بچمه ميدان. دياره عيسى زهبيجى له بهغدا لهو كهسانه بوو كه لهو كارهدا زۆرى يارمهتى دام. ئهگهر بيرو راى يارمهتيدمى ئهو و تيميشتهكانى پيشووى ئيمه نهبوایه لهوانه بوو چوونه ناوى ئهو مهيدانه تا راديهك دهرقانى نهبوایه. پئی به پئی ئهم كارانه، لهگهڵ كوردبكان و چهند كهس له كورد و عهرهب كه له تاران لهگهڵ رشيد كليدار ناسيبومن و له عيراقدا كاريان دمكرد و يان ئهگهر كاريشيان به دست نهبوایه دميانتوانى ببنه هوى پيوهندى، بيدار ووتووئزم كرد. كهم كهم خهريكى

سازدانی تمشکیلاتی جیاجیا بووم له نیو چینه جیاوازمکانی خه لگیدا چ
 ئهوانه‌ی له ناو دمو له‌متدا یان له دهرده‌ی دمو له‌متدا بوون، له ههر لایه‌که‌وه له
 کوردمان و ههر به‌مکان بو ته‌واو کردنی ناگاداری خۆم بی ئه‌وه‌ی هیج یه‌کی
 له‌وانه له پی‌وه‌ندی ئه‌وانی تر له‌گه‌ل من ناگادار بن که‌ئکم وهر دگره‌ت. له‌م بار و
 بابمه‌تانه‌وه به راستی نه‌تیجه‌ی زۆر به‌ نرخم وهر گرت. شه‌ویک له‌ ماله‌ خۆمه‌دا
 بووم له‌ مه‌لبه‌ندی مه‌نسور له‌ دهور و به‌ری به‌غدا، بیرم لی کرده‌وه ئه‌ی بوچی بو
 رووخانه‌نی دمو له‌ت له‌ کوردمان که‌ئک وهر نه‌گرم؟ که‌ ئه‌گه‌ر بو وینه
 که‌ لاله‌یه‌که‌ ناماده و په‌سه‌ند بکری، ئه‌و شه‌وه‌ خه‌وم لی نه‌که‌وت و ههر بیرم
 له‌وه‌ دمه‌کرده‌وه جار جار له‌ هه‌وشه‌ی ماله‌که‌م دوا جاریش له‌ شه‌قامی
 به‌ردمه‌زگای دهری که‌ له‌ نیزیک مه‌یدانی غارغارینی ئه‌سه‌پ له‌ رژیمی پادشاییدا
 بوو، ده‌هاتم و ده‌چووم و ههر بیرم له‌و پلانه‌ دمه‌کرده‌وه.

بو رۆزی دوا‌یی زووتر له‌ رۆژانه‌ی تر چوومه‌ سه‌ر کار به‌ ته‌لگراف داوای
 چاوپه‌یکه‌وتنه‌م له‌گه‌ل سه‌رۆکی سازمانی وه‌خت کرد. ههر ئه‌و رۆژه‌ وه‌لام
 درایه‌وه تا بچه‌ تاران. له‌و سه‌رده‌مه‌یدا بوو که‌ جاروبار له‌ملاو له‌ولا هه‌والی
 ناچۆر له‌ بابمه‌ت خوالیخۆشبوو سه‌به‌به‌ود ته‌یموری به‌ختیارمه‌وه به‌شا ده‌گه‌یی.
 کاروباری ئه‌وی ته‌ق و له‌ق کردبوو، ته‌مانمه‌ت خاوه‌ن پایمه‌کانی دهره‌جه‌ی دوومه
 و سه‌یه‌می ساواکیش له‌ کار و ئاکاری ئه‌و خوا لیخۆشبووه ناره‌حه‌ت بوون. شا
 له‌ کودیتایه‌کی سه‌یدا ئه‌م خوالیخۆشبوو عبده‌الله هیده‌ایمه‌ت یه‌که‌مین سه‌رۆکی
 ستادی گه‌وره‌ی ئه‌رته‌ش و سه‌به‌به‌ود حاجی علی کیا سه‌رۆکی شارمه‌وانی گشتی
 ولات - ی له‌سه‌رکار لابه‌رد و له‌ جیاتی ته‌یموری به‌ختیار، ئه‌و ئه‌فسه‌ره‌ پاک
 داوین و دروستکار و زانا و نیشه‌تمان دۆسته‌ت و خه‌لگی خۆشه‌ویسته‌ت و
 به‌ده‌یه‌نه‌ری ساواک، خوالیخۆشبوو سه‌ر له‌شکر پاکمه‌وانی کرده‌ سه‌رۆکی ساواک،
 تیمسار سه‌رتیپ حسن علوی کیا، ئه‌فسه‌ری به‌ ئه‌زموون و کارزان، ئارام،
 له‌سه‌رخۆ خۆش نیوو به‌ ئه‌خلاق که‌ له‌ به‌را جیگری ته‌یموری به‌ختیار بوو

لەسەر ئەو کارە مایمۆ، ھەروەک بۆرەمکی مێھەربان، دۆستی بۆ وەفا، ھاوکاری راست و خۆین گەرم تا دوایین سەردەمی کە دواى شۆرش لە ئێران بۆى دەرچوو سەبارەت بە تێمسار پاکەرمان و سازمانى کە بەرپرسی ئەو بە ئەستۆى بوو خزمەتى کرد. (ھەرچەند سائەھا بەر لە شۆرش لە کاتى لەسەر کار بوونى نەسیری بە پێى داواکردنى خۆى خانەنشین ببو). جارێکیان لەگەڵ تەیمور بەختیار بۆ چاوپێکەوتن و وتووێژ لەگەڵ دەرمانەند و خاوەن نەفوز و کاربەدەستانى سەردەمی رژیى پاشایەتى عێراق کە رایان کردبوو لە بەیروت ئەزبان، چوو مە لوبنان بەختیارم لەگەڵ ئەوانە کردە ناشنا و لە گفتوگۆیەکی درێژدا لە بارەى بەرنامە و گیرانەمۆى رژیى پاشایەتى بۆ عێراق ئەوانى بە لوتفى پاشای ئێران و ھەنگاومکانى ریکخراوى ساواکى ھیوادار کرد. بە راستى کاتێک ئەوان بە تەیبەتى بنەمائە عبد الھادى چەلمبى تێگەشتن و ئەو کارە (گەلألەى پیرۆز و روخانلنى رژیى عبد الکریم قاسم) کەوتۆتە ئەستۆى تەیمور بەختیار و ساواک رۆزبان پێى خۆش بوو ھەرچەند داواى پارەشى لەوان نەکردبوو، عبد الھادى چەلمبى نامادىمى خۆى بۆ ھەموو چۆرە یارمەتى مادى و ھۆکارى ئینسانى راگەیاندا. عبد الھادى چەلمبى نەک ھەر لە بیروت گورپێکی خۆى وەک نوێنەر و راپەرێنەرى کارمکانى ساواک لە گەلألەى ناوبراودا ناساند بەلگو یەکیکی تریش لە گورمکانى خۆى نارە تاران کە یارمەتیاں بەدات بۆ ئەو کارە، لە راستیدا ھەردوکیان بە باشى کەلکیان لى وەرگیرا.

... من ئەو گوردانەى کە لە رۆژگارى پاشای عێراق خاوەن پلە بوون و دواى کۆدیتا چوونە بیروت، ئەوانم بە تەیمور بەختیار ناساند، بەختیار نە تەنیا بۆ ھاریکاری بۆ رزگای عێراق، بەلگو بۆ ھاوکاری کردن لە بابەت گوردستانى عێراقمۆ ئەوانى بۆ تاران داوەت کرد. گوردەکان لەبەر ناوى بەختیار باوەریان پەیدا کردبوو کە بە ھۆى ئەو ئەتوانن بە مافى خۆیان بگەن، لەو دەچوو باشیان فیکر کردبوو و زۆریشیان یەک بە دواى یەک ھاتنە ئێران و کەلکیشیان

لى ۋىرگىرا. (بەختيار لەمۇ سەردەمەدا زۆر غەمرا بېوۋ، بېجگە لە شا ئاۋرى لە
كەس نەدەدايەۋە، ھەرچى دۇستان و ھاۋكارە دىسۇزمكانى پىيان دىگوت، بە
گوئىدا نەدەچوۋ، بە ئىعتبار و پىشتىۋانى ئەۋەى كە لە سەفەر بۇ ئەمىرىكا چاۋى
بە پىرىزىلنت جان ئىف كەندى كەۋتېۋە، و چەند شىتېك كە لەمۇ دىدارەدا بە
ھاۋكارەمكاني ۋىبۋ، بە گوئى شا گەشىتېۋ، ۋىزەى ئەۋى لەرزۇك كىرېۋ،
نەيدەزانى و يا دەيزانى و ۋىسەر خۇى نەدەھىنا، ھەر بەرزايىەك، نىزى لە
دۋايە).

پیشینیاری گه لائهی سه رکه وتوو

دوای ئەوێ که موافقهت گرا که بئ بیتن و وتووێژ له گهڵ تیمسار پاکرپهوان بچمه تاران، رۆژی دوایی کهوتمه ری و گهیشتمه تاران و یهکسهر جوومه مالی پاکرپهوان و مهسه له کهم بهم جوژه بۆ روون کردموه و گوتم: ((... دیاره له بواری تهمن و خویندهواری و نهزموونه له من زیندهتری و لهبارهی پیشینهی کاریشهوه له من ناگادارتی. نهگهر به وردیش له رووداوکهانی رۆژی عێراق ناگادار نهی، لانی کهم به گشتی دهتوانی بارو دوخی نیستا و رابردووی عێراق لێک بدیهتوه.

ئهزانی ئێرانیهکان به کورد و عمریهوه، سهبارت به سنووری هاوبهش و پیوهندی بنه مالمی و پینداویستی زیان له سهردمی حکومهتی عوسمانی و یان پیکهاتی ولاتانی وورد و درشتی عمریهی لهگهڵ عێراق هاتووچۆیان ههجووه نهوانه میوانی بانگ نهکراو و ئاواره بوون و بۆ درێژه پیدانی زیان له سنووره پهڕینهوه. له عێراق خهریکی کاری رهشی وهک: هه مبالی و بۆیه چیهتی و شاگرد قاوه چیتی و ئاو فرۆشی و باخهوانی و نوکهری و شتی وا بوون. له بهر ئەوێ به قاچاخیش سنووریان پهڕاندووه. هه میشه له لایهن پۆلیسی عێراقهوه نازار دراون.

دوای شۆرشی ۱۹۵۸ ییش دهولتهی شاههنشاهی لهگهڵ عێراق توشی گیر وگرتی زۆر بووه. لهبارهی ئێرانیهکانی دانیشتووی عێراقیشهوه، رهخنه و سکالای بهرپرسیانی بالوێزخانهکانی ئێران نهنجامیکیوای نهبووه لهم ولاته به روالهت شۆرشی یه دا کهس گوێ ناداته کهس. کهوا بوو دهبی خهتی سوور بهسهر ئه م ههنگاوانه دا بکێشری و هیوامان به که لک و مرگرتن له م هۆکارانه نهبی پاشان ناخافتنی خۆم درێژه پیندا و گوتم: ده مینتیهوه عێراقیه شیعیه مهزه بهیهکانی و کوردمهکان که نهک هه ر سهبارت به پیشینهی میژوویی، به لکو خۆیان به هاو په میوهندی لهگهڵ ئێران شانازی دهکهن. نهفین و هۆگری

ئارىيى و ھاو پېۋىندى و حمزى نھىتى ئەوان لەگەل ئىران لە ئاگرى شەموى نەورۇز و تەقەى تەمەنگ و ئاگرىبازى دا خۇ دەنۆنى. ئەگەر كوردەكان نەك ھەر پېنج پارچە بەنگو بىرئىنە ھەزاران پارچەش و دابەشيان بىكەن، رەگەز و رەسەن و پېۋىندىيان لە ناسيۇناليزمى ئىران و كلتور و ئەدەب و زمان و داب و نەرىتى خۇيان لە بىر ناكەن.

ئەوانەى لەو ديو يا لەم ديوى سنور نىشتەجىن پېۋىندىيان بە ئىرانەو ھەمىە، ئىرانىيان بەدى ھىناو ھەكەمىن جىكومەتى پاشايى ئىرانىيان دامەزراندو، لەگەل ئىران ھاتونەتە دى لە ئىران دەمرن بەلام ئىران ھەمىشە زىندوو دەمىنى. ئىو دەبى لە بابەت ئەم نەتەو و ئەم قەومە كە ئەمپۇ ئاوەھا ئاوارەن و ئەنيا لە عىراقدا گىانى تازىيان ھاتۆتەو بەر و ديارە ئەویش ماومىكى زۇر ناخايەنى بىر بىكەنەو، پىشتيان پى ببەستن و سەبارت بە گەورمى ئىران كەلگىيان لى و مەرىگرن دوژمنايمەتى مەعنەوى و جەنگى زىھنى لە مېشك دراوين و مرن لەگەل ئەواندا جىھانىكى باشتر و خۇشتر ساز بەدن بەلام عىراقىيەكانى شىعە مەزھەب ھەرچەندە لە بارى مەزھەبەو خاوەن بىر و بىرۋان، بەلام ھەرگىز خاۋىنى تەشكىلات و رىكخستن نەبوون، نەيانتوانىو بە ھاومەزھەبەكانى خۇيان كەلگىيان ھەبى. زىاتەر لەو ھى كە ھۆگرى سەبارت بە ئىرانىيە شىعەكان نىشان بەدن نۆگەرى عىراقىيەى سوننى مەزھەبە دەسلەتدارەكان دەكەن.

ئەوان خەلگىكى بى كارە و تەمبەل و ھىچ و پوچن و مەگەر بۇ قازانچى شەخسى ئەگىنا خۇناخەنە مەتەرسىمە مەزھەبىش ھەر لە مەندالېمە چۆتە گوچكەيان، دىنا بىرۋايان پى نىە و جارى وا ھەمىە لە شىعەش ھاشا ئەكەن و بە زاراۋى مەزھەبەكانى شىعە "تەقىە" دەكەن مەن ھىچ ھىوام بەوان نىە چۈنكە ھەست بە مەتەرسى پىۋە بوون دەكەم. بە كورتى بەم بىانۋە كە ئەوان ھاومەزھەبى ئىمەن، دەبى وازىيان لى بىئىن و فاتەمىيان بۇ بىخوئىن. ئەو ھى

عمرزت ئەمكەم تەنیا بۇ ئاگاداری خۆت نیه تەكا ئەمكەم بە كاربە دەستانى دیکەش رابگەنە، ئەوانەى دەستان لە کاری عیراقدا هەیه.

عەربە سوننەکانى عیراق ئەواندەیان دوزنایەتى لەگەڵ شیعە هەیه هەر باس ناکرئ ئەوان ناتوانن هیچ کارێک بۆ ئێمە بکەن. ئەوان نایانەوئ ئێران هەر سەرشى پێوه بئى جا ج دەگا بە هاوکاری. هەموو جۆرە گەلەلە و بەرنامیەك بۆ كەلك وەرگرتن لەوان بۆ دزایەتى دەولەتى عیراق رابەرپێم هیچ بروام نە بە گەلەلە و نە بە خۆیان هەیه.

.... دواى رووم كرده پاكپروان و گوتم: ئەوەى بە كورتى لە بابەت پێوەندى رەگەزى و قەومى و خەلكى كوردزمان لەگەڵ ناسیۆنالیزمى ئێرانیشم كەردوو، راستییەكە كە حاشا ناکرئ. بەلام ئەو بەو مانایە نیه كە كوردەكانى عیراقى بەو خوو ئاكارووە لایەنگرى دەولەتى ئێستای ئێران ئەگەر ماومیهك لە رۆژنامە و چاپەمەنى حیزبەكانى كوردەكانى عیراقدا هێرش ناکرێتە سەر رژیى ئێران لەبەر گۆزپانى سیاسەتێكە كە دەولەتى ئێران سەبارەت بە كوردەكانى ئێرانى لەبەر چاوى گرتوووە و نەتیجەى كار گەلێكە لەو مەلەبەندە ئەنجامدراوە. ئەم كارانە لە چاپەمەنى ئەوروپا دەنگى داوتەوه و بە رابەرانى كوردەكانى نیشته جئ لە ئەوروپا و ولاتانى تر رابگەنێندراوە هەنگاو هەلەپیانەوهى دزى دەولەتى عیراق لە مەلەبەندى رۆژئاواى ئێران دەنگدانەوهیەكى ناپەسەندى دەبئى و زیان و زەهرى ئەوه بە كوردەكانى رووبەرۆى سنوور دەگا. لە ئاكامدا دەبێتە هۆى ئەوهى نارازى بوونى زیاتر و نەتیجەى ئەواندەشى نابئى. بۆ وینە لەم دوايانەدا گەلەلەیهكى بە ناوى نازار دەرتان نامادە كەردوووە و ئاوى چۆمى (زاب) تان كە لە دەروەى قەسرى شیرین دەرژێتە عیراق و مەلەبەندى خانەقین، بەرتان گرتوووە و گیراوتانەتەوه. لە ئاكامدا چەندین هەزار دار خورما وشك بوووە و كشتوكاڵ و مەزرای خەلكى كوردزمانى پێچارە لە نێو چوووە، دەولەتى عیراق لەوه كەلكى وەرگرتوووە ئەك

ھەر زەرەر و زیانەکانیانی بۆ بزار دوون، بە لگو پڕو پاگەند، مەیکە سەختی
 لەبەشی کوردی رادیۆی عێراق دژی دەولەتی ئێران دەست پێکردوو. ئەم گەلە
 و ئەم جۆرە کارانە دەرنێک دەمران ناکەن، بە پێی ئەم قەسە مەشھورە عورزە
 خۆت دەبە و نێمەش نازار دەدەم رۆژ بەرۆژ دنیا دەگۆردری رۆژەلاتی
 ناومراست لە بار و بابەتی سیاسییەوه رەنگ و روویەکی دیکە پەیدا کردوو
 بێر و ئیدۆلۆژی حیاچیا دێتە مەیدان کە دەبێ لەگەڵ رۆژگار و ئال و گۆری
 دنیا بچنە پێشمەوه ئەگەر لە رۆژگار و لە کات و سات وەدوووا بکەون ھەموو
 شتیکیان لە کیس دەچێ. بە پۆلە و مرن با پێکەوه دنیایەکی باشتر ساز بەدین.
 ئەوەی لە ماوەی بووندا لە عێراق ئی وورد بومەتەوه دەولەتی ژەنرال عبد
 الکریم قاسم، لەگەڵ ئەوەی بە پۆلەت دۆستی و خۆشەویستی رۆلەت لەگەڵ
 کوردەکان بە تەبەت لەگەڵ رابەرائی، بۆ وێنە مەلا مستەفا و بەرپرسیانی
 دیکە حیزبی نیشان دەدا، بێر و رای سەبارەت بەوان چاک نییە و ناشییەوت
 مادە ۲-ی بێیاننامە ژیما ۱-ی شۆرای بەرزی شۆرش کە ماویەکی درێژی ئی
 رادەبەری، بیا بە پێوە و ئیجرائی بکا لەگەڵ پێداگرتن و دیدار و وتووێژی
 رابەرائی حیزبی دیمەکراتی کوردستان لەگەڵ عبد الکریم قاسم، وە باقی
 بەرپرسیانی دەولەتی لە مەسەلە کوردستاندا هیچ جۆرە شتێک لە دڵپاکی
 ئەوان سەبارەت بە خۆیان ھەست پێ نەکردوو. لە چاوپێکەوتنەدا لەگەڵ
 رابیتی بەرپرسی حیزبی لە مەلەبەندی بەغدا و ھەروەھا لەگەڵ باقی سەرۆک
 ھۆزەکان و پیاو بە نەزەر کورد زمانەکانی نیشەتە جێی بەغدا ئەنجام داو،
 هیچ ھیواوەکیان بە ئەنجامدانی کاری بە کەلک لە لایەن دەولەتی عبد الکریم
 قاسمەوه نیە. دەزانن کە ئەو، مەبەستە کە بە کات رابواردن دەباتە سەر. ئەمە
 خۆی دەمرتانی باشە و ھەل و مەرجێکی لەباری بۆ کەلک و مەرگرتنی نێمە بەدی
 ھێناو. بە ناخاوتن لەگەڵ رابەرائی بە پرسی حیزبی ئەتوانری خالی
 وەرسوران و لە پێوەندی کوردەکانی عێراقی لەگەڵ دەولەتی ئێران بەدی بێت.

ھەل و مەرجى ساز بىكرى كە بتوانرىت باشترىن كەلگى بۇ گۆرانى ئەم بارەى
 ئىستا كە لە نالەبارترىن ھەل و مەرج داىە بەدى بىت و بە مەبەستى
 پىكەتئانى نفوز و سەرئەنجام داىىنكرنى سوود و بەرژموندى ئىران كار گەلى
 شوئىن دانەر ئەنجام بىرى ئەمە مەسەلمەكى چكۆلە نىە زۆرىش گرنگ و
 ھەسسە خاۋىنى جوانى و زەرىقى تاىبەت بە خۆىمتى، ئىۋە دەبى دژ و
 دوژمنانى ئىستای ئىران بكنە دۆستى ئىران و سەرئەنجام نامادە بكرىن تا
 راپەرن و شۆرش بكنە و مل پىچى لە دەولەتى مەتبوعى خۇيان بكنە دەبى
 كارى بكرى كە راپەران و بەرپەرسانى كوردەمكەنى عىراقى لە عبد الكرىم قاسم
 دوور بخرىنەۋە، تا ھەم كوردەمكەن لە ھەر جۆرە گزى و فزى دەولەتى عىراق
 دوور بن و ھەرۋەھا دەولەتى عىراق نەتوانى زىاتەر لەۋە ئەۋان بە داھاتوئىمكى
 نادىار ھىۋادار و دئشاد بكات و لەم رىگايەۋە كەلگىيان لىۋەرىگرى. لەم رىگا و
 رىبازانەۋىيە كە دەولەتى عىراق دەتوانى لە مەلئەندى خۇرئاۋاى ئىران كە بە
 تەۋاۋى بى پەرزىنە و لە بەرانبەر ھاۋرەمگەزمەكان و برايان و خزم و كەس و
 كارى خۇيان قەرارىيان گرتوۋە دەست بكنە بە تىكۆشانى و ذراىەتى كرنى
 دەولەتى ئىران بە وئەنى ناۋچەى و بارى كە تىيدان، ھەرچەندە دەتوانرىت لە
 رىگەى ھىزى چەكدارمەۋە لە ھەر جۆرە دەست درىزىيەك بۇ سەر سنورى ولات
 بەرگرى بكرى. بەلام بەرپەرجدانەۋەى ھىرش و دەست درىزى لەۋبەرى
 سنورمەۋە كە بە رىنۆئىنى و بە پى نەخشە بى و بە نەپنى بە دژى ولات ئەنجام
 بىرى. بەھۋى ھىزى چەكدارمەۋە سەرنەگرى و ناگونجى. خەلگى ناۋچە و تاكە
 تاكى خەلگى رۆژئاۋاى ئىران ئەگەر لە دىپاكى دەولەتى ئىران دىنيا بن خۇيان
 باشترىن بەرگر دەبن بۇ ولاتى خۇيان. خۇيان باشترىن ھۆى ناگادارى و
 سەرئەنجام ئەبنە باشترىن بەرپەزىۋەرى كار و بار لەۋ ناۋددا. تاكە تاكى ئەم دىۋ
 ئەۋدوۋى سنوور بە ھارىكارى يەكتەر و بە پشترىۋانى دەولەتى ئىران نە تەنبا

تەنگ بە ھیزی چەكدارى توند دەكەن بەلگو ھەر جۈرە فرۇفیل وگزی و
 فزیمكیش پوچ دەكەنەوہ جا لەبەر ئەمە پیتنیار ئەكەم :

بە زووترین كات و بەر لەموی ھەل و دەرمتان لە دەست بچئ لەگەل رابەران و
 گەورە پیاوانی كوردی حیزبی عیراقی وتووئژ دەست پئ بكرئ. وە ئەوانە دنە
 بەرئین لە بەغدا پڕۆنە دەرئ و بچنە مەلەبەندەكانی باكور و لە ناوچەمەكی
 شیاودا دەست بكەن بە كۆكرنەھوی لایەنگرانى خۆیان و لە دەولەتى
 عبدالكریم قاسم لەسەر بنەرەتى ئیعلامیەى ژمارە ۲-ى شۆرای بەرزى شۆرش
 مافی خۆیان پخوازن تا كوردەكان بە ناوی نەتەوہ و خەلكى نا عەرەب بناسرئین
 و مافی رەوای ئەوان بە پئى قانون و یاسا دابین بكرئ و ئازادى و دیموكراسى
 پئك بئ و خەلكى لە بەرپۆبەردنى كار و بارى نئوخۆیى كوردستان بەشداری بن
 و دەولەتى عیراقیش ئەھوی بسەلئینئ خوالئیخۆشبوو تیمسار پاكەرەوان زۆر بە
 ووردى سەیرى كردم و وتئ: یانى ئیمە بە دەستى خۆمان ئازاوە و سەر ئئشە لە
 ناوچەى كوردستانى ئئراندا بۆ خۆمان ساز بەدین ئەوان دنە بەدین بۆ ئەھو
 شتانە كە ئەمانیش داواى مافی خۆیان بكەن؟ لە وەلامندا وتەم: ئیمە كارى بە
 پئچەوانەى قانون ناكەین. ئەگەر كارەكانى ئیمە لەبارى بەھئزكرنى
 كوردەكانى ئەھویى سەنووڕ كە لە بنەرەتدا بۆ كز و لاواز و بئى ھئزكرنى
 دەولەتى عیراقەوہ بئیتە ھۆ بۆ بەرپۆبەردنى مادە ۲-ى بەیاننامەى ژمارە یەكی
 شۆرای بەرزى شۆرش، چ دەبئ كەلە ئئراندا قانونى پئكھئنانى ئەنجومەنەكانى
 ئەھالەتى و ویلاەتى لەسەر تاسەرى ولات بەرپۆبە بئرئ. مەگەر تا كەى ئەتوانن
 خەلك لە بەشداری كردن لە كاروبار و ئازادى و دیموكراسى و حاكمیەت بئ
 بەش بكەین و لە ھەلدان و پئگەیشتن و دانگەرى بئ بەش بن. سەرئەنجام
 رۆژئ دەبئ كارەكانى سازمانى ئاسایش و بیروپرای شای ئئران لەم رئبازەدا بە
 رپۆبە بئرئ ئەگەر بە راستى ئەو شتانە لەسەر دلپاكى دامەزراوہ. ئەبئ ئاسایش
 و خۆشى و مافی خەلك لەم رئبازەدا دابین بكرئ و و سەرئەنجام خەلك بە خئیر

و خوښی نازادی بزین، ننگمر دحولمتی نیران زووتر دست بداته داهینانی نهم
 کاره و داخوازی خه لک به پیی قانونی نهماسی دابین بکا دمیباتهوه دننا ههل و
 مهرجی بهدی دی که بمنچاری نهنجامیان بدین. یا له بهران بهریدا راوستین و
 به نزی خه لک و ویسته رهواکانی قانونی نهموان مله به ملانی بکمین. له
 همدوو حالدا ناکامی کار به سودی رژیم تهواو نابی. خواییخوښبوو پاکرهموان
 رایگمیاند : چلو نهمعلاحمزرت ریگا دندا هاوکاری و پشتیوانی له مهلا مستهفا
 و لایمنگرهکانی بکمین و پشتیوانیان لی بکمین، که له سالی ۱۳۲۵ ی همتاوی لهو
 سمردهمی که هیزی نهمرتمش دهمویشتنه کوردستان (مهباد، ناومندی کوماری)
 به نزی نهمرتمش راپیری و ژماردیهمی له نهمسمران و دهمرجه داران و سمربازی
 نیمهی گوشت و له پاشان ناوای سوقیهت بوو، و پمنای برده نهموی و له روانگی
 دحولمتی نیرانهوه مه حکوم به مردن کراون موافقهت دمکا. . وتم: مهلا مستهفا
 نیرانی نیبه تا له دانگای نیراندا به بی بهشداری خوئی تاوانباری کرابی، گوناح
 و تاوانی نهمو نینسان کوژه (جینانیه) دوی بهسمر چوونی نهمو ههموو سال و
 مانگه، وه بهر مروری زهمان دمکهوئی و بو وهدواکهوتن نابی بیجگه لهوه
 دهمگونجی بو دابین کردنی سوود و بهرژموندی ولات و میللت تاوانباران به
 مردن له بندا نازاد بکرین و که لکیان لی و مرگیری. نهمه کاریکی بی پیشینه
 نیبه، چمند جار وا بووه به دریزی میژوو و له روژگارانی حیاجیادا، وه له
 ولاتانی حیاجیا، وه تمنانهت له نیرانیشدا شتی وا رووی داوه و بو بهرژموندی
 ولات که لکی لی و مرگیریوه. مبهست زور لهوه گرنگره که برپوانینه راپردووی
 دوور و ههل و مهرجی نیستا له دست بدین، وه له بیری دابین کردنی
 بهرژموندی نیستای نیراندا ندین. ههم تو و ههم نهمعلاحمزرت روناکبیرن و
 جوانیش بو دواروژ دهمروانن و برواتان به به لگه و قسه ههمیه. ننگمر بیرو رای
 من به بی که لک دهمزانن و پیتان ناممنتقییه، لیم ورمهگرن نهم قسانه به
 شاهنشاه رابگمینن تا همرجی زووتر دست بهکار بم دننا به کوزکردنهموی

ناگاداری بی سمر و شوین و چاوپیکهوتن بهم و بهو و خو خهریک کردن به
 بیروای دموئمتانی همندران، بیجگه له سات و کات رابواردن و پول و دراو
 خرج کردن و هیز و هزر به فیرودان شتی تر نیه. به دریزایی ئهم چهئد ساله
 و کۆکردنوهی ئهو ههموو ناگادریانه چ لمبر تشکیلات و چ دواى ئهوه چ
 کاریکی بسود و بهره‌مدار ئهئجام دراوه. ئهگهر له بیرته دووان لهوانه ناو
 ببه. پاکرپوان گوتی لهگه‌ل ئهسلی مه‌تلهب موافیقم، به‌لام مه‌سه‌له‌یه‌کی گه‌وره
 و گرنگ و قورسه ههر چهئد به بوونی تو ئه‌مونده ناهومید نیم. به‌لام لهم کات
 و بارودوخه ناسکه‌دا، له به‌جی گه‌یاندنی و پاراستنی نه‌ینی دا گومانم هیه.
 ئه‌گهر نه‌توانین ئه‌علا‌حه‌مرزت له‌م باره‌وه به‌ ته‌ماوی قانیع و دنیای بکمین و
 له‌گه‌ل پێشنیاری ئیمه موافقه‌ت نه‌کا. من دزمانم له‌وه دهنرسی که مه‌سه‌له‌که
 ئاشکرا بی و ببیته هوی پیک هه‌لبزارنی دموئمتی ئیران و عیراق. له کاتیکدا
 ئیمه دهمانه‌وی ههر چۆنیک بی ئهم نیوه پێوه‌ندییه ههر بیاریزین تمنیا ریگی
 گه‌یشتن به‌و ئامانجه راکیشانی برپا و دنیایی دموئمتی عیراقه. ئه‌گهر له
 به‌جی گه‌یاندنی گه‌لاله‌ی پێشنیاری تو‌دا بچوکتزین ناگاداری بگاته دموئمتی
 عیراق، ناکامیکی مهرگیار و ژبانیکی له قهریبۆ نه‌هاتوی به‌ دواوه دمی.
 گوتم له‌گه‌ل برپا به‌بیروراو بۆچوونه‌کانی ئیوه، به‌ داخه‌وه سه‌بارت به‌که‌می
 کادری لیژان له‌به‌غداو دوايه‌ش له‌ناوچه‌ی عه‌مه‌لیات که دیار نیه کام ناوچه‌ی
 سه‌رووی عیراق له‌به‌رچاو دمه‌گیرئ، کاریکی هاسان و سازگار نابئ، لام وایه هیچ
 کاریک نیه که نه‌کری. به‌دهست ئیمیه و به‌پشت ئه‌ستووری به‌برپاوه
 به‌خۆمان به‌شوغل و ئامانجی له‌به‌رچاوه‌گیراو سه‌ردمه‌که‌وین. ئه‌گهر بیروراو
 بۆچوونه‌کانم وه‌ک گه‌لاله‌یه‌ک په‌سه‌ند بکرین، ئه‌وه‌دم ریگی جیاوازو باشتر
 له‌به‌رچاو دمه‌گیرن و له‌نیو‌باشه‌کاندا باشترین هه‌له‌به‌ژئیرین. ئه‌مونده‌ی دهره‌تان
 هه‌بی بۆ رازیکردنی شاو گه‌یشتن به‌ ئامانج و دابینکردنی به‌رژموندی مولک و
 میللت له‌هیچ فیدارکارییه‌ک روو وهرناگئیرین.

پاکرموان بەدلتیاییهوه موافقهتی خوئی راگیانند و گوتی: چهند روژنیک له تاران بمینموه. تا سبهی ئەم مەسەلمیه لهگەڵ سەرھەنگ پاشایی باس بکە و پێی بلن پاش دیتنی تو لهگەڵ هیچ کەسی باس نەکا تا چاوی بە من دمکەوئ. روژی دوایی چوومه لای سەرھەنگ پاشایی و هەموو رینگاکانم زیاتر لەوهی بە پاکرموانم وتبوو، بۆم روونکردمۆه. ناوبراو گوتی: لهگەڵ هیچ کەس باسی مەکەو بچۆوه چاومروانی تەلەفونی من بکە. دواي نیومرۆ تەلەفونی کردو گوتی: دوو روژی دیکە، واتە روژی پینج شەمۆ مەسەلمەکه لهگەڵ شا باس دمکەوئ.

هه وه ئين ديدار له گه ل شاي ئيران

... پاكړهوان دووای رازی بوون و به ئینی دان. وتی برؤ بؤلای سمرهنگ
دوكتور باشایی، نهویش زؤری پئ چاك بوو، لهئاخیر دا بؤ روونكرنهوهی
گه لاله ی پرؤز بههؤی سمر لهشكر هاشمی نژاد چوومه لای شا، دووای دست ماج
كرنی شا، پئی وتم لهبابمت هاوکاری كوردمكاني عیراقهوه چت بهپاكړهوان
وتووه، بؤم باس بکه، منیش عمرزم كرد بكمورتی یان بهدریژی. وتی بلئ بزانه.
منیش لهسیر تا پیواز بؤم روون كردموه. شا پرسیری كرد تا چ رادمیهك بروات
به مهلا مستهفا همیه. ئهو كابرایه بهو رابردووه، له روانگهی دهولمتی
ئیرانیشهوه مه حكوم بهئیعدامه، چؤن دمكرئ لهگه ل ئهو كار بكرئ. جگه
لهومش كهده ئئی جیگای باومرو دئنیایی نیمیه كهواووو چؤن؟ بهكام دئنیایی
دمكرئ ئهو مهسهله گرنگ و ناسكهی لهگه لئ باس بكرئ؟ لهوه لامدا وتم، هیچ
جیگای برپوا نییه، بهلام نهگهر ئهو رابهرا نیكهی پارتی دیموكراتی
كوردستانی عیراق پیشنیاری ئیمه وهرگن بهسوودی ئیمیهوه دعتوانین زؤریان
كهك ئی ورمبگرین ئیمه لهسمرمتاوه همنیكیان كۆمهك دمكین، نهگهر باش
جوولانهوهی، یارمعتیان ددهمین، دهننا لییان دهرین، تازه نهگهر چهند دانه
تفهنگی برنهوو كه همزاران لهوانه له ئهنبارمکاندا بی كهك كهوتبوون، یا
چهند ملیؤن فیشهك و كهمیكیش پاره. ئههونده بؤ ئیمه گرنگ نییه لهو
بابهتهوه یارمعتیان بدھین. ئههه تاقیكرنهوهیهكه تا بزانهین. چهنلیان كهك
ئو ورمبگرین شاتاویك راما له باره ی بارودؤخی عیراق و هه لگهوتنی عبد
الكریم قاسم و نفوزی ناسر له عیراق و به تایبمت تيكؤشانی حیزبی قهومی
عیراق و لایهنگرانی چهند پرسیریکی كرد وهلامم دایهوه. پاشان وتی برؤ کاری
خؤت به ووردی ناماده بکه و بیده به پاكړهوان. كاتی له لای شا هاتمه دهرئ
یهكراست چومه مالی پاكړهوان.

نامادە كردنى گەلآله و دەستگردن به كار

دوای ئەوێ چوومه لای پاكړموان، دەستوری پاشام بو گێرپایهوه و له پاشان چومه لای سەرھەنگ دکتۆر پاشایی، ئەویش وتی قسه و باسهکه بو تیمسار سەرتیب حەسەن عەلەوی کيا جینشینی من بگێروه، له پاشان به رینوینی دوکتۆر پاشایی (گەلآلهی پیروژ) م نامادە کرد. دوای پەسەند کردن له لای شاوه دەست بەکار بووم. یەکەم لەو مەسەله گرنگانەئە له قۆناغی هەموەلدا لەبەرچاو گیرا بوو، چاوپێکەوتنی من بوو لەگەڵ یەکی له سەرۆکەکانی هەتکەوتووی حیزبی دیموکراتی کوردستانی عێراق له بەغدا و لەگەڵ باسکردنی مەسەله و راکێشانی موافەقەتی ئەو، رێبەرایتی نیکه و به تاییبەت شەخسی مەلا مستەفاش له مەسەله ناگادار بکەین. ئەبێ بزانیین ئەگەر هەموو ئەندامانی کۆمیتەئە ناوئەندی و سیاسی بەئێتیان بدایه، بەلام مەلا مستەفا رازی نەبوايه، هیچ کارێک سەری نەدەگرت (ئەمە بوو واتای نازادی و دیموکراسی له حیزبێکدا به ناوی دیموکراتی کوردستان. رابەرە خۆئێندەوارەکانی نیکهئە حیزب لەگەڵ ئەم جۆره بیروپرایهئە مەلا مستەفا دژ بوون، بەلام نەیان دەتوانی له قەسەئە بارزانی دەرچن، چونکە کاری خۆکرد و چاری نایئ. ئەمە بۆتێک بوو که خۆیان دروستیان کردبوو، باشاریان نەدەکرد، نیاره حیزبەکانی نیکهش هەم له عێراق و له ولاتانی نیکهئە رۆژەلآت هەروان) جا بو ئەوێ زووتر دەست بەکار بهم به گویزەئە ناگاداریەکی له بەغدا و دەستەم هینابوو دەمزانی عومەر دهبابه، یەکیک له ئەندامانی کۆمیتەئە ناوئەندی و سیاسی، چۆتە کۆئە سنجەق، جارێک له مائی یەک له سەرۆک عەشایری عێراق دانیشتووی بەغدا نابراوم دیتبوو سەبەرەت به مەسەلهئە کورد و کوردستان باسیکی زۆرمان هەبوو. پێم باش بوو له جیاتی چاوپێکەوتن و توتووێژ له بەغدا لەگەڵ خەلکی تر که بئێ ترس نەبوو، له رینگای رۆژناوای ئێران به قاچاخی بچمە عێراق و هەر چۆنێک بئێ چاوم بهو

بكهوئى و مەسەلەكەى لەگەل باس بكەم و داواى ئى بكەم گورج بچىتە بەغدا و
لە پىشدا مەسەلەكە لەگەل برايم احمد و جەلال تالەبانى ئىندامى كۆمىتەى
ناوئىدى و سىياسى باس بكا و پاشان لەگەل مەلا مستەفا و نەتىجەش لە بەغدا
بەهۆى بەرپرسى لقى حىزب لە بەغدا بە من رابگەيەنى.

سەرئەنجام لە شارى كەركوك چاوم بە عمر دەبابە كەوت، لە پاشان ئەو بەرمو
بەغدا و منىش بەرمو تاران كەوتىنە رى كە زۆر زوو لەوئىشەو بەرۆمەو بەغدا،
پاش تەسلىمى راپۆرتى ھەوئەئىن ھەنگا و كەبوو بە ماىەى خۆشجائى پاكروان و
سەرھەن پاشايى، مەسەلەكە لەگەل شاش باس كرا. پاشان كەرامەو بەرۆمەو بەغدا و
چاومروان بووم تا رابىت يا بەرپرسى حىزبى لە بەغدا ج وەلامىكەم بۆ دىنى.

به ئیئنی هاوکاری کردن

هەر بهو چۆره له بهرا رامگیاندا، ترسی ئهوهمان ههیهو نهیادا گێرمو کێشه له لایهن دهلۆمتی قاسمهوه بۆ مهلا مستهفا و بهرپرسانی دیکهی حیزب پێش بێ، ئهوه بوو لێراین هەر گاتێ به ئیئنی هاوکاریان به ئیئمهدا پێیان بلێین به هەر بههانه و هۆیهکهوه بێ بهره بهره له بهغدا دهرکهون و بچنهوه شیمال (باکور). دواى چهند رۆژ عیسا زمبیجی بهرپرسی لقی حیزب له بهغدا که بهشی ههره گرنگی ئهرك و ئهسپاردهی ئهه لهقه بهدهست هێنانی ئاگاداری بوون له نیدارمکانی دهلۆمتی و عهسکهری و ئاگاداری (جاسوسی) و ههرهوها کارگهلی پشتیوانی کردن و چاوورا و بووزمبیجی لهگهڵ رابیت هاتنه لام بهو نیشانهی که لهگهڵ عمر دهبابه دامانناوو، به ئیئنی بنهڕتی مهلاو رابهرائی پێ راگیاندا، بهو مهرجهی لهگهڵ ئهوانیشدا راستهخۆ قسه بکهه، له خۆشیان واقم ورما بوو. له خۆشیان لاقم و معمرزی نهدهکهوت. مهسهلهی گریمانی مهترسی له لایهن دهلۆمت و کهوتنه رێی ورده وردهی سهروکمهکانی حیزبم به بهرپرسی حیزب راگیاندا و وام لیکرد که ئهگهر رووداویک هاته پێش ئاگادارم بکا.

.... دواى چهند رۆژ ئاگادار بووم که مهلا مستهفا به بیانووی جهژنی قوربانهوه چۆته مه ئهبندی بارزان، وه ههرهوها بهرپرسانی دیکهش به بیانوی چۆر به چۆر گهراپونهوه باکوور ماله خۆیان و یا له بهغدا خۆیان شاردهبووه، لهبهر پرسی حیزب له بهغدا داوام کرد تا عمر دهبابه و جهلال تالهباى دیاری بکهن تا به دزیهوه برۆنه ئیران تا لهگهڵ بهرپرسانی سهروهوی ساواک دیدار و وتووێژ بکهن. لام وایه لهه چاوپێکهوتنهدا بۆ راپهڕاندنی گهلالهیهک که ئامادهمان کردووه و بهشیکى له ئهستۆی حیزبه تیگهیشتن و ئی حالی بوونی تهواو بێته دهست.

له چاوپێکهوتنی دواى راگیاندا که دوو کهس بهناوی عومهر دهبابه و علی عهسکهری گهله ئهنداامانی کۆمیتهی سیاسی و له کهسانی ناسراو ئازا و به

جهرگی حیزبی بوون ناوئیز کراون. من که لیکمدايموه و نامادیمی زمینیم همبوو، رۆژ و سعاتم دیاری کرد که ئهو دوو کسه له نوختهیهکی سنووری بهرانبهری سرددشت و لهوئیه ببعی ناگاداری کهسێک له ریکخراومکانی تری ئهرتەش یا مهدهنی بچنه تاران و له ئهمیرابادی شیمالی له مائی من نیشهجی بن.

وهلامی هاودنگی هاتهوه. من گورج چوومه تاران و تهرتیبی کارم ناماده کردبوو، که پاکرپهوان پیی راگیاندم که پاشا ئهمیری کردووه خۆم بچمه سرددشت و لهو بهری نهینی دا سبارت به هینانی نوینهرانی حیزب ههنگاو بنیم هر بهم جوړهش دست بهکار بووم. چوومه سرددشت و شهو له سنوور بهریمهوه له گونلیکی نرێک قه لآنزه که موگی سمرۆک عهشیرفتیکی پشدهری عیراقی بوو، هر دوو کسم چاوپیکهوت و دووای کهمیک هسانهوه به گورجی به سواری ئهسپ به لاریدا لهگهڵ دوو کهمی چاوساخی خه لکی ناوچه و شارمزا گهرايمهوه بۆ سرددشت به سواری جیبیک که له تارانوه هینا بووم گهیشتمهوه تاران و له مائی من دانیشن. له ماوهی پینج رۆژدا که ئهو دوو کسه له تاران بوون، له تهواوی ئهو مهبهستانهی که له گه لآلهکهدا هاتبوون به ئینی هاوکارییان داو هاتینه سهر ئهوه که من برۆمه باکوور لهگهڵ مهلا مستهفا و رابهرانی دیکه دیدار و وتووینژ بکهم و لهگهڵ خوشم چهک و کهل و پهلی پیداووست و پول و دراویان بۆ بهرم. هر چهند پیم داگرت تا یهکی لهو دوانه برۆنه دیداری شا، بهلام شا به ئینی نهدا و ههلی گرت بۆ دووایی. شا نهیدموست خۆی لهسهرتای کارموه گیریدا که نهکا ببیته هۆی نابه دلی له نیوان ئیمه و دموئمتی عیراقدا. داهاتویش نیشانی دا که حهق به شا بووه. ئهو دوانهمان ههروهک هیتابوو. هر ناواش بردهمانهوه تا گونلیک نیزیکی قه لآنزه. جا دواي شهوێک خۆم گهرايمهوه بۆ تاران و خۆم ساز کرد تا برۆمه باکووری عیراق بۆ دیدار لهگهڵ مهلا مستهفا و رابهرانی دیکه حیزب.

سەربادان و دەستپیکردنی شەری پارتیزانی لە کوردستانی عێراقدا

باس کردنی ئەم ھەنگاوانە کە بۆ نامادە کردنی چەك و قۆرخانە پارە و کەل و پەلی پێداویستی حیزب لەکاتی شەڕ لەگەڵ دەولەتی عێراق ھاویزان لێردا بە پێویستیان نازانم. ئەموندەمییە ھاوچۆی من بۆ گەیانلنی پێداویستەکانی شۆڕشی کورد لە پەلە تاقیکرنەوودا زۆر سەرکەوتوانە بوو. لەو سەفەرە بۆ باکووری عێراق نەمتوانی چاوم بە مەلا مستەفا بکەوی، بەلام لەگەڵ بەرپرسیانی حیزب قەرارم دا کە بەرە بەرە لە دەولەتی عێراق ویستی خۆیان بخوازن و بە ھەرشە و گۆرەشە دەست بەدەنە چەك، لەم سەفەردا بوو کە بۆ دووھەمین جار چاوم بە برایم احمد سکرتری گشتی حیزب و جەلال تالەبانی و بەرپرسیانی دیکە کۆمیتەیی سیاسی کەوت و لەگەڵ ئەو کەسانە کە پێشتر ناسیاویم نەبوو، ناسیاو بووم زۆرمان پێکەووە قسە کرد. دووپاتم لەسەر ئەوە کرد کە ئەگەر لە قۆناعی ئەوێتی راپەریندا بتوانن راستی و دروستی خۆیان نیشان بەدەن ھیوایان بە وەرگرتنی چەك و تەقەمەنی و یارمەتی دیکە ھەبێ. دەنا دەولەتی ئێران کاریکتان بۆ ناکات، لەسەر ئەو باوەڕم ئەو بە ئێنانەیی نوێنەرانە ئیوە بە من و پاشان لە تاران بە بەرپرسیانی ساواکیان داوھ ریزی ئی بیگیردری و بۆ ئەنجامدانی تیبکۆشەری. دواي گەڕانەووم بۆ تاران گورج بەرمو بەغدا کەوتە ری و چاومروانی نەتیجەیی ھەنگاومکانی دوايي بووم.

لە سەرەتای فەوریە یا مارس ۱۹۶۱ بوو کە ھەولێ کۆژرانی پۆلیسیکم لە شاری سلێمانی بە ھۆی دار و دەستەیی پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق و چەککردنی پاسگایەکی ژاندر مەریم، پێگەشت. لە بەغدا قاو بوو کە مەلا مستەفا چۆتەو بۆ بارزان ئیتر ناگەڕیتەووە بۆ بەغدا و داترسان کە لە باکوور

شمر دھست پئی بکری. بہو جوڑی بہرپرسیکی حیزی لہ بہغدا رایگہیانلبوو. ناوملیکی عمہلیاتی لہ (ماومت) سمر بہ ناوچہی سلیمانی کہ خاوضی بار و بابہتیکی پتہوو ناستہمہ لہ روانگہی عمہلیاتی پارتیزانیہوہ. بہہوی حیزیہوہ داممزراوہ (ماومت جیگایمکہ لمبہر گرنگی ہہلسورانی چہکداری لہ شمہری نیوان عیراق و ئیراندا چہند جار بہہوی ہیژی سہربازی ہمر دوو ولات دھست بہ دھستی پیکرا). کوردمکان چ حیزی و نا حیزی رویان دمکرده پایہگای ماومت و دوی چہکدار بوون دھیاننارنہ ناوچہ جیاوازمکانی چیا کہ وردہ وردہ دھست بہکاری نازاردان و پارتیزانی بکہن. من دلم لئی دہدا، نہوہک کؤسپیک بیتہ ریگای نم کارہ. دوی سن مانگ کہ باش دنییا بووم کہ بہقسہی ئیمہیان کردوہ جوومہوہ تاران و خہریکی راہپرانلنی قؤناغی دووایی گہلالہ کہم بووم و نمہہ قؤناغیکی زؤر گرنگ و ناسک بوو، کہومتہ شوین نمہہ تا پلہی دووم دھست پئی بکری و دہبواہہ زؤر بہ نہینی و بہ ذیمہہ ہہنگاو ہہئینینہوہ، دیارہ کمند و کؤسپیکی زؤرم لہ ریگادا بوو بہ تابیہت لہ برنی چہک و تہقہمہنی و ہینانہ دہری ئہوانہ لہ نمبارمکان، بی نمہوی دہنگ بداتہوہ بہ تابیہت کہ نمہی شا دھستور بدات تا بتوانری چہک و ہربگری لہ شا وہ بگرہ تا نمباردارو و ہرگران و بہرپرسیانی بار و گوینانہوہی تہقہمہنی، کہ فیئر کرین چون نمہ کارانہ راہپرینن، بی نمہوی بہ گوئ ہاوکاری خوی کہ پیکمہوہ لہ ہؤدیمکدان راہگہیمنی. ہمر چؤنیک بیت تا نمہ ساتہ لقی ساواک لہ سہردھشت نہبوو، دیارہ پیویست بوو لقی ساواک لموی داممزری، نمہہ بوو یہمکیک لہ کارمندان کوردمکہ زؤر جیگای دنییایی بوو، دووای فیئر کردن و بارہینان بؤ نمہ کارہ، لہ سہردھشت کرایہ سہرؤکی ساواکی نموی و ناردرتا بہ خیرایی بؤ دؤزینہوہی شوین و داممزران و کردنہوہی ہہنگاو بنی. زؤر بہ نہینی و پاریزگاری بارکردنی چہک و قؤرخانہ و پارہ و شتی تر دھست پیکرا. بؤ دا و دہرمان کردنی برینداران یا نہخوشان دکتؤریک لہ ساواک بہ دہرمان

كهرستهی پئیویست ناماده كرا تا لهگه‌ل دكتۆرتیكى كورد زمان له نیو سمرېزوان یا به قهولى خۆیان پېشمەرگهكان بوو بۆ سازدانی خستهخانهمىكى دهشتهمى كار بكهن.

له روانگه‌ی كۆنترۆل و كۆكرندهوه‌ی ناگادارى و راگه‌ياندننى نيازى پېشمەرگهكان و بېروپای بهرپرسانى پارتى ديموكراتى كوردستانى عىراق، پئیویست بوو كه كهسایه‌تيمىكى سمرېزای بهرپرسى نهو كارانه به نهستۆوه بگرئ. نهوه بوو له نیو نهفسهرانى ساواكدا سهرهنگ نىرج مهنسور كه خۆى كورد و له پاشان دمه‌جه‌ی سمرتیبى و مرگرت، بووه بهرپرسى نهو كاره كه چهند سال لهمه‌و بهر مرد، به گویره‌ی قهرار و مه‌دار بېيار درا يه‌ك دهستگای بئسىمى قهوى بۆ پئوفندى كردنى سهرانى پارتى لهگه‌ل تاران له بنكه‌ی شهوان دېمه‌زرى، شه‌م دمزا بئ سيمه لهگه‌ل بهرپرس و ياریده‌دمرى و لهگه‌ل كه‌ل و په‌لى پئیویست نامادمكراو بهرى كرا بۆ ناوچه. كاروانى به‌ئیندراو زۆر به نهئینى لهگه‌ل مندا به نیو كوردستانى ئىراندا له رینگای سمردهشتهوه به‌مه‌و بنكه‌ی حیزب بهرى كرا. له بنكه‌ی حیزب سهرهنگ مهنسور به ناوى نوینهرى ته‌واو ئیختیارى ساواك به سهرانى حیزب به تايبه‌ت به ئیبراهيم احمد كه سكرتیرى گشتى و بهرپرسى به‌رپۆمه‌بردنى شه‌م كارانه بوو ناسیندرا، دهستگای بئ سيم دامه‌زرا و يه‌كهم پئوفندى لهگه‌ل سه‌روكى ساواك له تاران گىرا و پىيان راگه‌یندرا كه كه‌ل و په‌له‌كانمان گه‌ياندۆته بنكه‌ی پارتى و ته‌سليميان كراوه. ئیتر پئیویست بوو چاوم به مه‌لا مسته‌فا بكه‌وى و همرچى زۆرتر خۆم بگه‌يمنه به‌غدا تا پیاوه‌كانى شه‌منى عىراق هه‌ست به شتئ نه‌گهن، جا نهوه لهگه‌ل عوممر ده‌بابه فه‌رمانده‌ی تازه‌ی يه‌كئ له هیزه پېشمەرگهكان و چهند كه‌سى ديكه له پېشمەرگهكان چوینه به‌رزایيه‌كانى شىرىن جىگای دانیشتنى مه‌لا مسته‌فا. ته‌واوى شه‌م قسه و باسانه‌ی له نیوان من و هاوړپكەنى نهو و بېرو راو وىستى ده‌وله‌تى ئىترامه بۆ گىرپه‌مه‌وه و داوام لى كرد كه له باروڤۆخىكى ناوانا نه‌ك همر ده‌بئ پیاوانه كار

بكا، به لگو دهبى نيهت باشى خوى و راستى هاوكارانى به دهولمتى ئيران نيشان
بدا و ئەوان لەو كارە پەشيمان نەكاتهوه. بە زاراوى خوى قەولى مەردانەى دا.
هەندى دراو كە لەگەل خۆم بربوووم پيتم دا.

فەرۇكە دۆزەرمومكانى سوپاى دووى كەركوك جار جار روويان دەكرده ئەو
مەلبەندانە. ئيمە كە لە چەند رۆزى دواييدا لە بنكەيمكى بەر بلاو و پارىزراو
كە سەنگەرى رۆژانەى مەلا بوو، دانىشتبوين، داواى لە من كرد نيازى
پيشمەرگەكان و ژمارەى ئەوان زياد لەوهى هەيه بە دهولمتى ئيران رابگەيمەنم تا
چەك و شتى پيداويستيان بۆ داابين بكرى. ئەو دەيوست ژمارەى پيشمەرگەكان
بە دەهزار كەس بنوسرى و بەو پيوەدانەش چەك و تەقەمەنيان پى بەرى.
دواى دەمەتەقەيمكى زۆر وتم من كارمەندى ئيرانم و موچانە لەو وەردمگرم و
دەرسەم خویندوو و بۆ خزمەت كەردنى فيركراوم و بار هاتووم، ناتوانم بە
پيچەوانەى ويزدانم كار بكەم، نەگەر لات وايه كورد زمانم و ئەوهى تۆ و
رابەرانى حيزب دەتانهوى پيتم بكەن وايه ئەمە هەلەيه، من دەبى بى لايمنى
خۆم نيشان بەدم و ئەوهى راستيه راي بگەيمەنم ئيستا كە شا و بەرپەرسانى
ساواك بڕوايان بە من كەردوو و سویندم خواروووه كە خزمەت بە مۆلك و
میللەت بكەم كارى وام لە دەست نايە. خوینەرانى بەرپەرز عمر دەبابە زیندوووه و
ئىستا لە لەندەن دەزى، دەتوانى لەم بارموه داوهرى بكا. گويم نەدا قەسەكانى
مەلا مستەفا و بۆ سەر لە ئيواره خۆم نامادەى رويشتن كرد، مەلا مستەفا
پاكەتتىكى پەر لە دینارى عيراقى كە خۆم رۆزى رابردوو چەند هەزار قاتى
ئەووم پيدابوو، بە منى دا، وتم چييه؟ وتى : بۆ زاروك و خيزانت ديارى پى
بكره. ليم وەرنەگرت و پيتم وت : من ئەو دراوهم هەيه بە تايبەت كە لە
مامورىەتى ئيره دام زياد لە راده موچانە وەردمگرم، وتى: من لە ئيران بووم
ئەفسەران دەناسم، تۆ بۆجى وا دەكەى، وتم : ئەو رۆزگارە گۆرپەراوه و ئەفسەران
وا ئەماون، ئەمرۆ ئەوان تير و تەسەلن و ئيمانەوى پياوانە بژين.

نان و حه‌لوا قمند و شه‌کر له نیوان نهو پیشمه‌رگانه دابه‌شکرا که له‌گه‌ل نیمه هاتبوون له سهرمتای شهو له‌گه‌ل عومهر ده‌بابه که‌وتینه ری. دوی دوو روژ له سنوور تیپه‌ریم و خوّم گیاندموه تاران.

کاتی چوومه تاران زیاتر له ۲۵۰۰ پیشمه‌رگه‌م رانه‌گه‌یاند، ههرچمند کاتی‌ک که لهو چیاو چره بووم، دیاری نه‌کرا ژمارمیان لهوه زیاتر یا که‌متر بوو، لهو سهرمه‌دا بو دلتیایی خوّم به بیانوی شای ئیران له مه‌لا مسته‌فام ویست بو دلتیایی شا و به‌رپرسیانی سهرمده‌ی ئیران. پشته‌ی قورئانم بو مؤر بکا و سویندی وه‌فاداری بو شا و ده‌ولمتی ئیران بو بخوات. مه‌لا مسته‌فا وتی: من مه‌ردم، به‌ئینی که داومه سه‌د قات پترتره له به‌لگه و سه‌نه‌د جیگای دلتیایه، ههرچمند ئه‌گه‌ر پی‌ت وا باشه نه‌وه‌ش ده‌که‌م، منیش بی یه‌ک و دوو قورئانیکم پی بوو له کیفه‌که‌م دهرم هی‌ناو شتی‌کم لهو بو‌اره‌دا نووسی که باسم کرد و پی‌م دا تا ئیمزای بکات. له گه‌رانه‌وه‌م بو تاران دام به پاکر‌ه‌وان تا بیدات به شا. ههرچمند له زور بار و بابته‌وه به راستی و ناردروستی نهو دهرکه‌وت. پشته‌گری قورئان کاری تی‌کرد و به سزای خو‌ی گه‌یاند. باوه که تووشی سهرمتان (شیرپه‌نجه‌) ی خوین ببوو، ساله‌های سال بوو نازاری نه‌دا. دوی هاتن بو ئیران که باسی لی ده‌کری، بو چاره‌سهر کردنی نه‌خوشیه‌که‌ی به‌رمو نه‌مه‌ریکا به‌ری ئه‌کرا. ده‌واو و دهرمان شوینی بو‌ی نه‌بوو تا سهرنه‌نجام له واشنتۆن ده‌سی مرد. به پی‌ی وه‌سیتی خو‌ی تهرمه‌که‌میان هی‌نایه‌وه ئیران له شنۆ لای سنوور له مه‌ئینه‌دی نازربایجانی روژئاوادا ناشتیان.

کاری‌کم له تاران نه‌بوو ده‌بوو ههرچی زووتر برپۆمه‌وه بو به‌غدا ههر چمند هی‌زی پیشمه‌رگه ووزمیان له خو نیشان نه‌دا دوو نه‌مونده هی‌زمکانی سهربازی عی‌راق به‌رمو باکوور ده‌که‌وتنه ری‌گا و هه‌ئمه‌ت بردن، به‌لام باشاری پیشمه‌رگه‌میان نه‌ده‌کرد چونکه بر‌ویان هه‌بوو ههر چمند له بابته‌ چه‌ک و

تەقەممەنى ۋەك ھى دەۋلەتتى عىراق تەميار نەبوون رۇژ بە رۇژ پەرمە بەشۋرپش
دەدرا و ئازاۋە زۆرتەر دەبوو. ۋاى لى

ھاتبوو كە تەنەنەت ئەفسەر و دەرجەدارى سەربازى و شارھوانى عىراق كە
زۆربەيان كورد بوون، داھاتنە نىۋ شۆرپشان^۱.

لە بىرمە سەرۋىكى مخابراتى پۇلىسى ئوستانى سولەيمانى كە ئەفسەرىك بوو
ھەلھات و چوۋە ماۋەت بىنكەى بزوتنەۋەى سەربىزىۋان و ۋ لەۋى دەستى كورد بە
خىزمەت كىردن كە لە كارو بارى موخابەرايمەتىدا، زۆربەى تەلەگرافى نەپتى
ھىزمەتلىكى سەربازى عىراقى دەشكاند و ۋ لەۋ رىگايەۋە ھىزى پىشمەرگەى بە
چكۆلمەتلىكى بزوتنەۋە و ەمەلىياتى ھىزمەتلىكى عىراق لە بەرا ئاگادار ئەمكرد.
خىزمەتلىكى ئەۋ ئەفسەرە كە بە سابىر نىۋ دەبىرا بە درىزىۋى دە سال خىزمەتى
كە لە نىۋ شۆرپشا كىردى بە راستى زۆر بەرچاۋ سەرنىچ راكىش بوو بەلام لە
سۆنگەى بى رىزىكە لە مەلا مستەفا سەبەرت بەۋ ئەنجامى دا و سوكى كىرد،
خۆى كوشت ۋە گىشت رەبەرانى حىزب و پىشمەرگە و ھاۋسەنگەرانى ئەۋى
داغدار كىرد. ۋ مەزەكە دوو سال بەۋ جۆرە بەردەۋام بوو، و باشار نەمكىنى ھىزى
چەمكىدارى عىراق لە شەرىپكدا لە باكورى عىراق بوۋە ھۆى دئساردى خەلكى لە
دەۋلەتتى عبد الكرىم قاسم و رۇژ بەرۇژ ھۆى ئالو گۆزى پىك دىنا.

^۱ نووسەر لە ھەموو شوئى ۋوشەى "شۇرپى" فارسى بەكر دىنى بە ماناى سەربىزىۋى، نىساۋەچى.
ۋوشەى ئىنقلاب بە كوردى دەپتە شۇرپ بەكار ناھىتى. ۋ.

داكەوتن وسەر كەوتنى عبدالسلامەكان و باسى ساكە رەشە

ھەر وەك لەبەرا رام گەياند ژمنرال عبد السلام عارف ھاوکارى تاقانەى كودىتەى ۵۸-ى، عبد الكرىم قاسم دواى نازاد بوون لە بەندىخانە بە ئارامى دانىشت تىكۆشانى نەيتنى خۆى لەگەل بەعسىەكان بە سەرۆكايەتى احمد حسن البكر كرده يەك، نەتىجەى تىكۆشانىيان لە سالى ۱۹۶۳ بوومە شۆرشى دوومى عىراق كە ژمنرال قاسم پياوى دمرەجە يەكى عىراق بووبە قوربانى. عبد السلام عارف بووبە سەرۆك كۆمار و بەكر بوو بە سەرۆك ووزىران. دمورانى قودرەتى قەومىەكان لاينەنگرانى ناسر كە عبد انسلام خۆى ئاينەنگرى زۆر توندى ئەو بوو، پەرهى گرت، كوشت و بېرى بى ژمارىى كۆمۇنىستەكانى عىراق لەم دموردا لە مېژوووى ھاوچەرخى عىراقدا بەناوبانگە. ميسر و سوريا لە بەرا يەكيتىمەكەيان بەدى ھىنا، ھەر كە شۆرشى ۶۳ سەرگەوت، عبد السلام عارف چووہ قاھرە و بووہ ھۆى پېئومندى دۆستايەتەكى نيوەچلە لە نيوان دمولمەتى عىراق و ميسردا. ھەرچەند ئەم سىن يەكيتىە بەرەبەرە لەبەر يەك ھەلومشايموہ سەرگەردەكانى ھەر يەك لەو ولاتانە بەسەردان كەفنيان رازاندوہ، ئىستاش شوئەھوارى ئەو سىن ئەستىزىيە لەسەر ئالائى عىراق ماوہ و پاك نەبۆتموہ.

عبد السلام عارف وا بىرى دمرەدوہ تا لەدەست شەرى كوردان لە باكور رزگار نەبى ناتوانى ھىچ كارى بۆ عىراق بكا. جا لەبەر ئەوہ تىكۆشا بە ھەر چەشنەك بى، دووايى بە شۆرش بىنى. ئەمەش لەو سەردەمەدا بوو كە دمولمەتى ئىران پېئومندى خۆى لەگەل ميسر بېرى، وە ناسر بە ھەموو توانايموہ بۆ نازاوہ نائەوہ لە ئىراندا خەرىك بوو، ئەو يەكيتىە ناسرى لە كەنالى سوئس و دەريای سوروہ ھىنايە دجلە، ئەويش بە ھاوکارى بەعسىەكان دوژمنى ئىران و دمولمەت و

نەتەوویی ئیتران بوون. لەم سات و کاتەدا یە کە ئیمە دەبی بە تەواوی هیژمە
پشتیوانی لە هیژی چەگداری کوردان لە باکوری عێراقدا بکەن و رایان بگرین
جا ئەوێ پێوژندی بە مەسەلە ی عێراق و بە جیا بە دەرەوی مەسەلە ی
کوردەکان لە تەک عەوامل و عەناسری دژی دەولەت و هیژش و دەست درێژی
ناسر نەنجامم دەدا.

لەگەڵ بەدی هێنانی شەبەکە ی ناگاداری کە لەبەرا لەنیو چینهکانی ئیداری
و نائیداری دا هەبوون لەهەنگاوه تایبەتی یەکانی عبدالسلام عارف هیژمەکانی
لایەنگری ناسر و رژیمی ئەو ناگادار دەبووم و هەولەکەم رادەگەیاندا.

و تەم عبد السلام عارف یەکەمین کاری بەرچاوی خۆی بە دامەزراندنی کاری
کوردەکان دەزانی لە وتووێژەکان و قسەهاوێژمەکانی خۆیدا هەمیشە لە باری
لەگەڵ کوردان و یەکپارچەیی عێراق و هەبوونی دەستی بیانی لە نیو کوردان و
تا کە تا کە پیاوی خراپ و جاسوس لە عێراقدا دەدا و دەناخەفت.

پێی بە پێی ئەم کارانە. بەرپرسی پارتی دیموکراتی کوردستان شاخە ی بەغدا
خەبەری دەدایم. کە هەمیئەتیک لە ژێر چاوەنێری ژەنرال فوئاد عارف و مزیری
راوتەکی "دەولەت" لە مەسەلە ی باکوور خەریکی تیکۆشانیکن وەک ئەو
دەیانەوی چەند کەسیک بۆ وتووێژ لەگەڵ مەلا مستەفا بنێرنە باکور. مەن دنیای
بووم بەو قەول و قەراری لەگەڵ پارتی، ئەو هەموو یارمەتی و پشتیوانی
کردنە چەلین ساڵە، و پێوژندی لەگەڵ مەلا مستەفا و رابەرایەتی حیزب کە
هەمانە، ناگونجی بە بی بیر و رای دەولەتی ئیتران دەست بەدەنە کاری دیارە ئەم
دنیایە لە لایەن رابەرایەتی حیزبەو زۆرتەرە تا لە لایەن مەلا مستەفاوە.

هێشتا راپۆرتی مەن بە تەواوی نەگەشیتبەو تاران کە بەیاننامە ی شەڕ وەستانی
نیوان شۆرشیانە ی باکور و سوپای عێراق لە رادیۆ بەغدا بلاو کرایەو.
رۆژنامەنوسەکانیش لەم بوارەدا. بە تایبەت زۆربەیان هیژشیان بۆ سەر ئیتران
بە درێژی نوسیان، ئەوێ لە بەیاننامە کەدا هاتبوون، هەبوونی دوو هەمیئەت

بوو، له همدوو لا بۆ وتووێژ کردن و دابین کردنی بیروړا و ویستهکانی مهلا
 مستهفا رابهری پېشمهرگهکانی کورد. لهو بیاننامه و نووسراوهی
 روژنامهکانیشدا هیج ناوێک له حیزب نهبرابوو، و نههاتبوونه ژمار.
 بې درنگ بانگ کرامهوه تاران و دووای لیکۆلینهوه له رووداوکانی چهند سألهی
 عیراق دووباره گهراوهوه بۆ عیراق تا لهگهڵ مهلا مستهفا قسه بکهه و بدویم.
 بهر له چاو پیکهوتنم لهگهڵ نهو له بنکهی حیزبدا چاوم به سههران و
 بهرپرسیانی حیزب کهوت هۆی تالوکه کردن بۆ نهو کاره بهی بیهرچاو گرتنی
 بهرژموندی ئێران و بهی نهوهی لهبهرام دهولتی ئێران لهو کاره ناگادار بکری،
 لهوانم پرسیار کرد ههموویان رایانگیاندا که ئیمه بې ناگاین تمنانته برایم
 احمد رهخنهی لهو کاره ههجوو. قهرار بوو له کۆمیتهی سیاسیدا قسهی ئی بکری
 و نهوسا له کۆمیتهی ناووندی حیزبدا بخریته بهر باس و لیکۆلینهوه. بهلام تا
 نهو روژهی من له بنکهی حیزب بووم. مهلا مستهفا له سازدانی کۆمیتهمی
 ئاوا و قسه و لیکۆلینهوه لهو بارهوه بهرگری کردبوو. بهناچار چومه نهو
 شوینهی مهلا مستهفای لیبوو، لهو بار و بابتهوه پرسیارم لیکرد، له وهلامدا
 گوته: ئیمه به دژی بهرژموندی ئێران کاریکمان نهکردوه، لهگهڵ دهولتی
 عیراق به دژی ئێران یهکمان نهگرتوهوه عبد السلام عارف و بهرپرسیانی دیکه
 دهولته که زۆربهیان له دۆستان و لایهنگرانی کوردن (مهبهستی ژنرال فوناد
 عارف که کورد زمان و خهکی سلیمانی و وزیردی دهولتی (پراو تهگبیری عیراق
 بوو) ویستویانه له بابته ویستهکانمانهوه قسهمان لهگهڵ بکهن. مهبهستی ئیمه
 گهیشتن به ویستهکانمانه نهگهه نهوان راست بلین که هیج کاتیکیش راستیان
 نهگوتوه و راستیش ناکهن چ لهوه چاکتر نهگهه کاریکیشیان نهکرد ئیمه هه
 براو هاوکار و هاویاری یهک بوین و ههین و هیج ناکۆکیک بهدی نای. هه
 جوژه سههرکهوتنیکیش بهدهست بێنین بهر منتهی محبهته و لوتقی پاشای
 ئێران و بهرپرسیانی دهولتی ئێرانین سههرپای نهمانهش پېشمهرگهکانیشمان

ماندوو بوون زۆربەى ئەوان چەند سائە بنەمالەى خۆيان نەدیووە بەئکو هەلێك بەدەست بێ كە ئەوان بتوانن سەر لە مال و مندالیان بدن و بە گیان و بیری باشتر موه ئامادەى كار و تىكۆشان بن. من بە ناچار لە راست ئەسلى مەبەستەكە و ویستەكانیان نەمتوانى نژ بوەستم بەلام بەم بیانوووە كە چۆن و چلۆن بێ ئاگادار كرنەموەى دەولەتى ئێران بۆ وتووێژ لەگەڵ دەولەتى عێراق رەخنەم گرت و نژ وەستام، وتم : ئەم كارە بە پێچەوانەى ئەدەب و رەوتى دۆستى و برايمتیه چونكە چ پاشای ئێران و چ بەرپرسانی نیکەى ئێران لە هەنگاودانانیكى ئاوادا ئەویش بەم جوۆرە نارازى و نارەحەتن و لە نەتىجەى كارو كرداری نىگەرەن. راي گەياند هەر بەو جوۆرەى كە قورئانم ئیمازا كردوو، بە زمانیش بەئینى دەدم كە هیچ كاتى بە نژى دەولەتى ئێران كار نەكەم و لەم بابەتمووە نەرخایەن بن.

من لەبەر ئەوەى كە مەبەستەكە ئاشكرا نەبیت و لە كارو بارێكدا كە لەبەر چاوم گرتوووە تەنانت لەگەڵ بەرپرسانی حیزبى ووشەمەكم بە زارا نەهاتوووە لەم بابەتمووە لە بىر و سیاسەتمدا سەبارەت بە دەولەتى ئێران هیچ گۆرانیك بەدى نەهاتوووە جا لەبەر ئەوەیە بە تارانم رانەگەیاندا. دواى قسەكانى وتم : سەرانی حیزبى لەو نارازین و ئاگر بەس بە بەرژموند نازان. وتى: حیزب یانى من، سەرۆك یانى من، سەر و سەران یانى من، هۆز و سەرۆك هۆز یانى من، بە هەر چەشنێك هەر كەس لە شەردایە لەژێر فەرمانى مندايه، سەرانی حیزب هەر غەلەتێ ئیمانەوى با بیکەن، لەپاشان وتى : سەلام و رێزى من بە شا و بە بەرپرسانی ئێران رابگەینە و لە لایەن منەو بەئیتیان بەجەرى كە بێ بیرورا و بەرژموندى ئەوان كارێك ناکەم.

بى ئەوەى باومر بە قسەكانى بكەم بەجیم هیشت تەنیا شتیكى كە داوام لى كرد، ئەو بوو ئاكامى وتووێژى دوو هەینەت بەهوى سەرتیب مەنصور بە تاران رابگەیینى. لە گەرانهووەمدا بۆ بنكەى حیزب بەرپرسانم لە قسەكان ئاگادار

کرد. ئەوان لەو بارو دۆخە نارازی بوون کە پێشھاتبوو. بە تایبەت کە مەلا مستەفا سەربەخۆ بێ ئەوەی بەوان بێت دەستی بەو کارە کردوو. عمر دەبابە بە منی گووت: کە عبد السلام عارف ساکیکی رەشی پەر لە دیناری عێراقی بە دزییەوه بۆ مەلا مستەفا ناردوو.

لە گەرانیوەمدا بۆ تاران بەی ئەملا و ئەولا قسەکانم بۆ بەرپرسیانی ئێران گیراوەوه لە دواییدا کە شا بانگی کردمە لای خۆی تەواو پێم راگەیاندا ئەویش ووتی: لە بەرانبەر کاریکی ئاوا ئەحمەقانە کە مەلا مستەفا ئەنجامی داوه، پارمەتی و پشتیوانی لی بێرە.

پشتیوانی خەلکی کورد زمان بوو کە بە دل و گیان یارمەتی پێشمەرگەکانیان دەدا بە دژی سوپای دۆژمن، هەروەها جاش و بەشیک لەسەربازەکانی عێراق فێشەک و نارنجۆکی خۆیان بە خۆراپی یا بە قییمەتیکی کەم دەدا بە پێشمەرگەکانی پارتی و حیزب. ئەمەیش خۆی لە راستیدا جۆری چەک دارنینی دۆژمن بوو. ئەرتەشی عێراقیش ئەمەیی هەست پێ کردبوو کەوتبوونە چارە کردنی. بەلام قەت ئەیانتوانی ئەم گۆڕینەوه و کرپن و فرۆشە لەناو بێن.

... لە ماوەی ۱۳ سال شەر لە نیوان شۆرشییانی کورد و سوپای عێراق چەندە کوردی عێراقی جیا بۆوه لە ئێران - مان بۆ دابین کردنی سوود و بەرژموندی مۆلک و میلیتی ئێران بە کوشتن داوه، کوژراو و زامدار و کەم ئەندامی سوپای عێراق و هیزە بە ناو پارتیزانەکانی عێراقی کە زیاتر لە پێشمەرگەکانی حیزبی دیمکەوتنە مەترسی لەناوچوونی چەک و تەقەمەنی و پارە و خەرجی راگرتن و پاراستنی بنەمالە و ژن و منداڵ و کوژراوو ... هتد بێنە بەر چاوە چەندە زۆرە ئەمانە گشتی سەبارەت بە دابینکردنی قازانج و بەرژموندی نێمە بووه، هەر چەندە بەناو دیفاع لە سنوور و نیشتمان یا بۆ لە نێو بردنی چەتەکان بووه.

دامه زراندى راديۆى دهنگى كوردستان

به ليكۆلئىنومويهك له بهغدا به بهشدارى عيسى زهبيجى بهرپرسي شاخه
بهغدا و ئىندامى كۆمىتهى ناومىدى حيزب و همروها يدوللا فهىلى يهكى له
پياوه ناسراومكانى شاخه بهغدا و رابىتى من ئىنجاملرا به تىكرا كهوتينه
سمر ئهو بیره كه بيجگه له بهمیاننامهى حيزبى كه به نهىنى له باكوور زۆر به
ترس و ممترسيهوه له بهغداش بلاو دمكرىتهوه له بارى تهبلغاتيهوه
ئهوئندهى شوين نيهه كه دلى پى خوڤ كرى. ناچار بووين دهستگايهكى راديۆ
له شوينىكى چر و نهين دامهزرينين كه به يارمهتى دهولتهى ئيران دابنرى و
بكهوتيه كار (همر وهك راديۆ نهينيهكانى نژى كۆمارى ئىسلامى ئيران كه كەس
نازانى له كوین !!)

بۆ ئىنجام دانى ئهو كاره چوومه تاران قسهكهه به دكتور پاشايى و
خوالىخۆشبوو سمرلهشكر پاكرهوان راگهياند. پاش وتوويزىكى دريژ و جهند
چار كۆ بونهوه گهيشتینه نمتيجيهكى لىبار. برپار درا پرس به شا بكرى و
موافقهتى ئهو وهرىگيرى فرمانى دا بوو كه من خۆم بچمه كن مهلا مستهفا و
سمرۆكهكانى حيزب و سهبارت به شوينى دامهزراندن و بهرنامه و ئاگادارى
ديكه تويزينهوه بكهه و نمتيجهى رابگهيانم تا برپارى پئويست بدىرى. ئهم
كارهه كرد ئهو كارهه كرد و له ئهلقهوه تا ئاخىر قسهكهه بۆ حيزب گيراپهوه به
تايبەت بۆ ئهوانه كه له كارى تهبلغاتدا شارمزا بوون و له سازمانه
تهبلغاتمهكانى عيراقدا كاريان كرىبوو، به تايبەت لهگهه ئهو خویندهوارانهى
كه له ئەلمان ژيا بوون رايۆزمان كرد. له دواييدا له لایهن شاهه هاتمه سمر ئهو
باومره كه من برۆمه ئەلمان بى ئهوهى چاوم به بهرپرسانى بالۆيزخانهى ئيران
له بۆن يا بهرپرسانى ساواك بكهوى. به هارىكارى تاكهكانى حيزب يهك دهستگا
دهنگ هاويژ "فرستنده" بكرم و بيهينمهوه بۆ ئيران به كورتى به يارمهتى

کارنامیک و نوینمیری کارخانهی سازدمیری ئەم دەستگایە هاتین تا گەشتینە
 سنوور، لە مائی کاک عبدالولای جەلدیان کە یەکێ لەسەرانی هۆزی ئەو ناو و
 دۆستی من بوو، مائیکی گەمورە و لە دەرووبەری کۆشکی دروست کردبوو، و
 دابووی بە براکە دەستگاکەمان بردە ئەو ماڵە، بۆ روژی دووایی بە سواری
 هیستەر لە سنوور تێپەڕین، بەلام ئیشمیت - ی ئەمانی ئەندازیار و کارناسی ئەو
 دەستگایە، هیستەر سواری نەدمزانی، هەر لە مەنزلی یەگەمەووە خۆی لە هیستەر
 سواری نەدمزانی، هەر لە مەنزلی یەگەمەووە خۆی لە هیستەر سواری لادا و بە
 پێیان ملی ریگای گرتە بەر، جا کاتی لە بنکە ی شۆرشیمەکان نزیک بوینەووە
 چوین یەک دوو کەسمان لەوانە ی کە کاریان دەزانی و ئەو ئەشکەوتە ی کە لە
 سەفەری پێشودا بۆ دامەزراندنی رادیۆ لەبەر چاومان گرتبوو هەلگرت و
 دەستگاکەمان بردە ئەوئ و دامانمەزراند. دیارە ئەو جیگایە لە نیو جیاو
 چرێکی زۆر بەرز و نەهێن بوو، تەنانەت فرۆکە شەڕانیەکانی بەعسیش کاریان
 تێ نەدەکرد ئیشمیت کارگیرە کوردەکانی بە تەواوی فێری ئەو دەستگایە کرد.
 قەرار بوو رادیۆکە بە ناوی "دەنگی کوردستان" ناو بنرێ، بەلام چۆن
 خۆیخۆشبوو پاکرەوان و هەروەها شای ئێران لەبەر خاتەر و زیز نەبوونی
 دۆستانی خۆشەویست و بە وەفای تورکمان !! بەو ناووە رازی نەبوون ئەووە بوو
 یەگەمین ووتار بە ناوی "دەنگی پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق" بلاو
 کرایەووە لە ئێران بە سەرتاسەری سنوور دەستوور درا تا ناگادار بن و بزانن ئایا
 دەنگی ئەو رادیۆیە دەبیسرێ؟ یا خەیر وەلام مەبەست بوو، کاتی گەڕامەووە
 بەغدا و لەبەر پەرسان و رابیتی حیزیم پەرسی دەنگی رادیۆکە چۆنە. وتیان تا
 ئەودیوی سنووری سوریه دەنگەکە دەروا.

شەرو پیکدادانی مەلا مستەفا لەگەڵ سەرکردەکانی حیزب

ئیدارەى جاسوسى له ئەسلدا بەباشى دەزانن که دەست بخە ناو ریکخراومکانى دامەزرا و بە تايبەت له نێو هەینەتى مودیرە و کۆمیتەى ناوژدى و بە گشتى دەزگای رێبەرایەتیدا رەخە بگەن و بیانخەنە بەر دەستى. خۆیان، دیارە ئێران و لاى ئیمە که ولاتیکی عەشیرەتییه، ساواک و یستویەتى هەمیشە له نێو سەرۆک هۆزەکاندا ریشە داکوتی. چونکە له ئێران و عێراق و ئەم جۆرە ولاتانە حیزب و حیزب بازى له ئەفسانەیهک زیاتر نیه و ناگرێ حیسابیان لەسەر بگرێ. بەلام من لەسەر ئەو باومرە بووم که هەمیشە لەگەڵ جینی خۆیندەوار و بە ئەزمون و ریکخەر سەرۆکارمان هەبێ. جا لەبەر ئەوە ئەگەر جسی پارتى دیموکراتى کوردستانى عێراق بە ناچارى دەستى نابوووە ناو دەستى مەلا مستەفا و ئەوى کردبوو سەرۆکی خۆى و ئیمە بە ناچار پەیرەمویمان له سیاسەتى ئەوان دەکرد.

سەر لەشکر پاگرەوان و سەرھەنگ پاشایى موافیقی بێرۆپای من بوون، بەلام بێرۆپای شای ئێران زیاتر سەرئەجى بۆلاى مەلا مستەفا بوو، ئیمە لامان وابوو رۆژێک عەشایر و عەشایرەبازى تیا دەچن و خەلک لەبارى بێرۆپا دەچنە پێش، جا هەر لەبەر ئەوە ئەگەر بۆ ماومیهک لەوى ئەمێن. شا فەرمانى داوە بۆ ماومیهکی کورت چەمەکانیان بەدەن بە سوپای ئێران له سەردەشت بڕۆنە هەمەدان و لەوى دامەزرێن. دەستورى پێویست بۆ ساواکی هەمەدان درا. (سەرھەنگ هۆشەند بەرپرس بوو که دواى شۆرش تیریاران کرا) راکمێندرا کەئەگەر سەرکردەکانى حیزب و پێشمەرگەکانیان چەک نەکرێن، دەولەتى ئێران ناتوانن بە ناوى پەنابەر و مریان بگرێ، ئەمى له سنوورى ئێران و دەزگەون. دواى ئەنجام دانى ئەم شتانه سەر لەشکر فروخ نیا فەرماندەى هێزى کرماشان که له کوردستانى عێراق بوو، چووە دیدارى مەلا مستەفا تا

چاکتر له مهسه له که تیبگا و له بارزانی بېرسى که نهو دزایه تیبیه له کوئوه
سه رچاوه دمگړئ، ههرومها شای نئیران رای گمیان دووه نه گمر دمیانه موئ هیزی
باکوور کز بکهمن و کهند و کوئسپ بؤ نئمه و خوئیان بهدی بهینن، ناتوانین
یارمعتیان بدین.

من بهم په یامه چوومه سه ردمشت، سه رلهشکر فهروخ نیا له مهاباد بوو، پیکهوه
گمپاینهوه سه ردمشت، مه حشریک بوو واحیدمکانی سوپای نزیك سه ردمشت
چوبونه نیو شار هیزی پئشمه رگهش نهوانه ی وا له گهل سه رکردهکانی حیزب
هاتبوون له سه ردمشت بوون، خه لگی ناواییهکانی به تایبته نهوانه ی نزیك شار
بوون بؤ ته ماشا و دهرپینی هاودهدی له گهل نهو روو داویه هاتبوونه نیو
شاری سه ردمشت، ده ستوری شا بهوان راگه یه نلرا دوی قسه و باسیکی زور
سه رکردهکانی حیزبی چه که گانی خوئیان دانا و بو سواری کامیونی سوپایی
بهرمو هه مه دان رموانه کران.

دیاره گپرانهوی نه م کارساته به قسه ئاسانه، به لام به کردهوه زور سهخت و
دزواره. دوی رۆیشتنی نهوان شارمزاییم به ریگا و بانان چوینه لای
پئشمه رگهکانی مه لا مستهفا که له قه لاندزه بوون و له فه رمانده ی نهوانم ویست
بمبهنه لای مه لا مستهفا.

بؤ رۆزی دوی دهمو ئیواره به سواری هیستری، که تایبته بوو بؤ سواری مه لا
که تمنیا من بووم زور جاران سواری نه م هیستره نه جیب و ئارام و قهوی و
ناسیاو به ریگا دحبووم. نه مهش لوتف و محبمتهک بوو که حه زرفتی مه لا
سه بارته به من دهری دحبری. چومه لای مه لا مستهفا و دوو به دوو له هه موو
شتهکمان کوئیهوه، له چاک و خراپی نهو کارانه ی که کردویه تی و
دهنگدانه ویه که له ئیران و غیرا قدا هه میبووه، وتووئژمان کرد، له وه لامدا په یته
په یته له بابته خرابکاری و شکینتی سه ران و بهرپرسانی حیزبی قسه ی دکرد
و توئمتهکی لهوان ددها که به هنج سرئشیکهوه بهوان نه ده لکا. ده ستووری شام

پن راگمیاندا که نهگمر همروا بگا ناتوانی پشتیوانی لی بگا ووتی ئیختیار به
خویانه هر جور که بیانموی بیگهن. من که به پرسى نهم کارانهم خۆم دزمانم
نهگمر بهرپرسی ئیستای حیزب لهم هریمهدا بن نه تمنیا سمرناکهوین بهنگو
بههوی سوهای عیراق و هیزه نامونزه مهکانی عیراقی تهروتونا دگرین.
تمنیا داوای من له شا نهومیه نهوانه لهم ناوه دوور بختاهوه و چاوه نیریان لیوه
بگا تا خمیانمت نهگهن!

همندی پارهه که بۆ بردبوو پیم دا و نهویش دویوست به ناوی دیاری همدئی
بداتمهوه به من. منیش پیم گوت من بۆ کرین و فرۆشتن نابم و نهگمر جارتکی
دیکه کاری وا بکهی نامبینیتمهوه. له ماومت هاتمه پێگهی حیزب و ستادی
عمههلیاتی مهلا مستهفا هیندی کهسی دیکهی خیزی لهوی دانابوو. پاش
چاوپیکهوتنی نهفسهر و دمرهجهداران و دکتۆر و کهسانی دیکهی له خۆمان بۆ
ئیران گهراومهوه. له ههمهدان چوومه نۆردوگای میوانانی تازه هاتوو. پاش
دیندارو سهرلیدان بهیهک دوو ماشین سهرۆکهکانی حیزبیم هینا تاران. له
مزلیک: که پێشتر بههوی ناغای نهمانی ناماندگرابوو، پاش رویشتنی من بۆ
عیراق نهوه گرابوه بهرپرسی کاروباری کوردمکان. نیشتهجی کران. راپۆرتی
دریزی کارمکانم دا بهپاکرهبان و بۆ بهغدا گهراومهوه.

... چهند جار چوومه باکوری عیراق بۆ نهوهی مهلا مستهفا رازی بکهم تا
سهرکردمکانی حیزب و نهوه چهند پێشمهرگهی وا لهگهلیان هاتبونه ئیران
بگهراپنهوه باکوری عیراق. سهرههنگ منصور نوینهری ساواک ماندوو بیوو،
کارتکی لهدهست نهدههات. نهوه بوو سهرلهشکر مودهریسی یهکی له نهفسهرانی
کوردزمان و خویندمهوار که لهبنه مالمیهکی دیندار بو، گرایه جینشینى نهوه، نهم
نهفسهره بوو که مهلا مستهفا ئیجازی دا تا سهرکردمکانی حیزبى و نهوه
پێشمهرگانهی وا لهگهلیدا هاتبوون بۆ ئیران و له ههمهدان دانهربوون
بگهراپنهوه، مهلا مستهفا لهو دیاردا بۆ گهراپنهوهی نهوان بهناوی دیار کالییر ۱۴)

يا بهقهولى كوردمگان براويزنگ (۱۴خۆرى) به من دا. منيش وهرم گرت و گوتتم سوپاست دمكهم، من ديارى وا وهردمگرم كه بۆ ئهفسهران شياوه، نهك پارمو دراو. پاش گهپانهوهم چووومه لای شا، دواى گپرانهوڤى كارساتهكان به شام وت مهلا مستهفا تهماى وهبهر دهنام و پارهى دهدامى، ليم وهرنهگرت، بهلام جارى ستيهم كالير ۱۴-هيهكى پيئدام ليم وهرگرت. منيش له سپام داواكرد تا دهمانچهيهكى جوانم بۆ بگري، تا منيش وهك ديارى بيدم به مهلا مستهفا. نهو كارم كرد تا بزانى ئهفسهران ناكردرين. شا زۆرى بهكهيفى بوو، پهيتا پهيتا سمري دهلهقاند كه نيشانى بدا باشه.

دهولتى بهعسى عيراق باشارى پيشمهرگهى كوردى بۆ نهدمكرا. جا بهناچارى پهنای به ولاتانى عهرىبى يا ئهوروپايى دصبرد كه زهخت بخهنه سمرد دهولتى ئيران تا دهست له پشتيوانى كورد ههلبگري و دۆستانه كهنډو كۆسپى خۆى لهگهڤ دهولتى بهعسى عيراق لهنيو بهري. بهلام چونكه ساواك لهكارو كردموهوى نپينى و پشتى پهرده زۆر ناگادار نهبوو، بهس دهيزانى كه عيراق بۆ كهلك وهرگرتن لهدهرفهت دهيهوئى لهگهڤ ئيران وتويژ بكا تا لهههلى خويىدا زهر به لهئيران بدا، نهوان پيئوهندى ئيمميان لهگهڤ كورد بهدرو دادهنا. دهبي ئهوش بليم كه بهداخهوه عيراق له ساواك دا نفوزى پهيدا كرد بوو. له كات و زهمانىكى گونجاودا دهستی كرد به گرتن و بهند كرنى ئيرانيهكان و كوردمگانى دانيشوى بهغدا. سى كس كه كار بهدهستتاني بالويژخانهكه مهسونيمتى سياسيشيان ههبوو گيران. چهك و بهلگهنامه و پاره و شتى تر كه وهدهستيان كهوتبوو، خستيانه بهر جاوى خهلك و دهستيان كرد به چاوپراو داخستن به دۆى ئيران. بهختياريشيان بانگ كرده عيراق تا بنكهى پارتيزانى دامهزرينى بۆ روخاندنى رژيمى پاشا، ئهويش هاته بهغدا و دهستی بهكار كرد بهلام له سمعليهى سمر به ناوچهى خانهقين كوژرا و سمري لهو ريگايهدا دانا. دهبي بليم بهختيار له ريگاي سمفهر بۆ سويس له لوبنان گيرا و قهرار بوو

بدریتموه به ئیران به لām به هۆی ژفرال شهاب سمرکۆماری ئهو سمردهمه‌ی
لوینان و قهشمیه‌ک که دۆستی تهمپور به‌ختیار بوو، نازاد گرا و چووو عیراق تا
کاری بکا رژیمی شای ئیران له‌ناو به‌ری.

کاری چاپ و له‌چاپدانی به‌یاننامه‌ی حیزب له به‌غدا بو ئه‌ندامانی حیزب زۆر
سهخت و نه‌گونجاو بوو، به تایبەت بلاوکرده‌وموشی له‌وه چه‌تونتر بوو. به
ناچاری به‌یاننامه‌کانی پارتی دیموکراتی کوردستانی عیراقم به هۆی رابیتە‌ی
ده‌برد و ماشین تایپمان دمکرد و شه‌وانه به ئوتومبیلی عادی ده‌مان نارده
شوینی ناوه‌ندەکان له به‌غداو ده‌ورو به‌ری. هه‌میشه له‌وه ده‌ترساین که ئه‌گەر
بگیر درایه‌ن که‌ندو کۆسپێکی زلی بو پێک دیناین.

له‌سه‌مه‌ریکدا بو تاران که سهر نه‌شکر پا‌کره‌وان سمرۆکی ساواک بوو له‌وه
سمردهمه‌ی که تازه نیوانی مه‌لا مسته‌فا تیکچوو بوو له‌گه‌ل سهرکرده‌کانی
حیزب له تاران بوون، پا‌کره‌وان لی‌را بچیته ناوچه و چاوی به مه‌لا مسته‌فا
بکه‌وی. دا‌وی له من کرد تا له‌وه بابته‌موه بکۆلمه‌وه و له تاران تا‌کو ئه‌وئ و تا
گه‌رانه‌وه باش بیده‌مه به‌ر سهرنج. منیش دا‌وی لیکۆلینه‌وه‌ی پێدا‌ویست،
شته‌که‌م پێ را‌گیان‌د و ئه‌و رۆژه چو‌به لای شا و ئی‌وارێ ته‌له‌فونی بو کردم که
شا رازی نییه برۆین و هۆی سه‌مه‌ر پێک بینه. چومه لای مه‌لا مسته‌فا له
حاجی عومه‌ران و با‌سه‌که‌م پێ را‌گیان‌د زۆری پێ خۆش بوو به‌ئین‌را تا
پێشمه‌رگه‌کان له سه‌عات ۹ له‌نیوان پاس‌گای کێله‌شین و حاجی عومه‌ران بن
ئیمه رینۆینی بکه‌ن.

پا‌کره‌وان له تاران بو ته‌وریز و له‌وێه بو ورمی و له‌وێشه‌وه بی راوه‌ستان بو
خانێ هات. به‌شه‌وه چوینه پاس‌گای کێله‌شین که به‌هۆی بۆمبارانی
به‌عسیه‌که‌نه‌وه له غه‌واره چۆل بوو. له‌وئ جلکی کورده‌یمان له‌به‌ر کرد له‌گه‌ل
پا‌کره‌وان چوینه سنووری عیراق و چه‌ند پێشمه‌رگه به ماشینی جیب
چاوه‌روانه‌مان بوون، له‌به‌ر قور و ناله‌باری رینگا، ماشینه‌کان ده‌رنه‌چوون و

بناچار به پټيان ملي ريگه‌مان گرته بمر تا چوینه نهو شوینه مه‌لا سته‌فای لیبوو. فراونیمان لای مه‌لا خوارد و زورمان پیکه‌وه قسه کرد. له پاشان هه‌ستاین مه‌لا مسته‌فا تا نهو شوینه ماشینه‌کامان به‌جی هیشته‌بوو به‌ری کردین، دوایه چهند پيش‌مەرگه تا به‌ردهم پاسگای کيله‌شین له‌گه‌لمان هاتن. جاریکی نیکه له تاران که قسم له‌گه‌ل یارمه‌تی دهری ناگاداری و مزارم‌تی دهرم‌وی ساواک دکرد، تیگه‌یشتم که دوو ولاتی نه‌میریکا و نیسرائیل له پیومندی و هاریکاری نیمه له‌گه‌ل کوردان ناگادار بوون، هوی نه‌ودم پرسى له وه‌لامدا وتی شا دهرانی و نیمه دسه‌لاتیکی وامان نییه. تمنامت بوم دهرکه‌وت که نه‌میریکا له بابه‌ت پارده‌وه یارمه‌تیدانیک: نه‌کات یارمه‌تی دهری دهرم‌وی ساواک وتی: دهرستوریان داوه که چوار کس، یان سه‌روکی ستادی سپای نیسرائیل، ناچودانه‌که‌ی سه‌روکی روکی دوو و سه‌روکی رونکی سی‌ی عه‌مه‌لیاتی نه‌وان له‌گه‌ل خوت به‌ریه لای مه‌لا مسته‌فا تا چاویان پی بکه‌ویت. پرسیم کی نه‌و دهرستوره‌ی داوه. وتی بیجگه له شا کی دعتوانی دهرستوری وابدات. وتم نه‌مه باش نیه سوژی خه‌لگ پی بزانشن دمه‌که‌وینه به‌ر هیرشی چاوه‌روانی ویرانکه‌ری ناسر و ولاته عهرمه‌بیه‌کانی نیکه، پروام به سه‌فه‌ریکی ناوانیه. له‌و کاته‌دا دهرگا گراوه و فهران درا که میوانه‌کانی هه‌ندهران نه‌مانه‌ن. چوار کس دریز و کورته بال‌هاتنه زورئ و یارمه‌تیدهری دهرم‌وی ساواک نیمه‌ی به‌یه‌ک ناساند. ناچودانه‌که نه‌فسه‌ریک بوو تابعی نه‌لان و چهند جار پیکه‌وه چوبوینه خوزستان. دووباره رامگه‌یاند نه‌م سه‌فه‌ره به‌باش نازانم و چومه لای سه‌روکی ساواک، پټیان ووتم تو به‌ری‌نوبه‌ری فهرمانی برؤ کارمه‌ت بکه، به ناچار خو‌مان

¹ نووسر هه‌رچه‌نده له‌ووریایدا شوی لی هه‌لک‌یشاوه و که‌سی له‌خزی ژیرتر نه‌هیشته‌وه، به‌لام چونکه نیستاش هدر ساواکی ماوه‌ته‌وه و ساواکی بیر ده‌کاته‌وه، ریگا و ریبازی ناوچه‌کانی کوردستانی لی تیگه‌جروه، پاسگای کيله‌شین که‌وتوته سه‌رووی شو و له‌خانی و حاجی عومهران دورره.

ساز کرد ئەوان بە فرۆكەى ئىرتاكسى لە فرۆكە خانەى خانى (پىرانشار) دابەزىن و خەبەرىشەم بە تەلەكراف بە مەلا مستەفاى ناززانى دابوو، لە خانى بى وەستان جوينە پاسگای كىلەشىن، هەر بەو جۆرەى پاكرەوانەم برىدبوو ئەمانەشەم برىدو هینامنەموه تاران مەلا مستەفا زۆر خۆشجال بوو لەبەر خۆشيان نەبەدەزانى جى بكات لانى كەم تا سى كىلۆمەتر هاتىبەو پىشوازمان بە لانەى كەمەموه هەزار پىشمەرگە لەو مەلەبەندى نامادە كرا بوون.

ماوۋسەك رابردوو كە هەوالم زانى كە ئىسرائىلىيەكان دۆستانى نازىزمان پىشنيارى كردوو تا چەند كەس كە فارسى و عەربى و كوردى بزەنن لەگەل دار و دەستەى ئىمە با لە مەلەبەندى كوردستانى باشوور جىگىرىن، بەلئى : جىگای سەرنجە ئەوەى ئىمە سەلەهاى سەلە لە بابەت چەك و پىدەووستى شەپ، خواردەمەنى، پارە، دراو گشت ئەو كەرسەتى زەوینى و هەواپىانەى كە دابىنمان كرىبوو، رەنجمان بۆ كىشا بوو تا سەركەوین و خۆشەووستى ئىيران بىمەنە نىو كورد، كارى بكەين تەنيا هيوپان بە ئىران و دەولەتى ئىران هەبى ئىستا كەسانى نىكە كە هىچ زەحمەتەكیان نەكەشاوه و ناگایان لە كار و بەرنامەبەكى وەها نەبووه بىن و بەرھەمى ئەمو بەناوى فەكرەن و هتە وەرگرن و بىكەنە هونەرى خۆيان و خۆيان كەلكى لى وەرەگرن.

ئەمو شۆبەنىكى زۆر خرابى لەسەر كورد دادەنا كە بۆ قەسە لى كەردن نابى، كرىيان ئەوەى وىستان ئەوەى دەبوو بەسەر ئىمە بى هات ئىمە ئىتر ئەمۆندەمان بايەخ لە لای كوردەكان نەمابوو. شۆپش و رابەرىن بەهۆى ئىمەموه ساز درا، پارە و دراومكەشى ئەمەرىكايەكان ئەبەدن، فەركردن و رەنۆبەنىش كەوتە دەست ئىسرائىلىيەكان ئەى ئىمە ج كارەين؟ هىچ لەگەل ئەتەشەبۆد نەسەرى پاسەكەم هینا گۆرئى. ئەوەى پەنۆبەست بوو پەيم راگەيانەد و تەم ئىزەنم بەدە تا بۆم بەم كار و بارە رابگەم. بە مەلا مستەفا و ئەوانى نىكە حالى بكەم ئەو جۆرەى كە بىرى لى ئەمكەنەموه، وا نىبە و ئەمە قاوێكە، كە بەنەرتى بۆ نىبە و كە دۆژمانى هەردوو

لا پیتلاوی دمهکنهوه. ئهبنی به گشتت هیژموه بهرگری لیوه بگری. ئهو کارده کردو دهستکهوتی باشم لی وهرگرت. لهبهر زۆر مهسایلی حساسی دیکه که دهبنی ههر بهردموام بی و له روانگهی بهرژموندی و خۆپاراستن باسیان ناکهه تا دهرقهتیکی دیکه.

پیهوندی له گهه روس و خیانهت به قورئان

دژایمتی له نیوان مهلا مستهفا و سههرکردمکانی حیزب بیوه هوی لهت بوونی هیزی پێشمهرگهکان. مهلا لهبهر خۆ به زل زانی و ئیرهیی و دیکتاتۆری و تهك رموی، لهناو شوێرشیهکاندا لایهنگریکی ئهوتۆی نهبوو، تهنیا ژماریهك پێشمهرگهی بارزانی و چههند کهس لهوانهی له بهغدا و شارمکانی دیکه رایان کردبوو که حیزبیش له دموری مهلا مستهفا کۆ ببونهوه پاره و دراو به دهست ئهو بوو، نیو نیشان هی ئهو بوو، ووزه و هیز له دهست ئهودا بوو بهم جۆرهش خهنهکهی بی رنگ بوو به پینج سهه شهش سهه کهس له پێشمهرگهی تایبعت به خۆی ئهوانهی له بن فهرمانی ئهودا بوون، چاک پێیان رادمهگیشت پێشمهرگه حیزبیهکان به نیوی جۆرا و جۆر له نیو هیزی تایبعت بهو نفوزیان کردبوو. بهم هۆیهوه رابهلهکهی ناگاداری ئهوان به هیز بیوو، له چکۆلهترین کار و تیکۆشانی مهلا ناگادار دهبوون. جارێک باومریان پێ کردبوو ئهویش وهلامی ئهوانی به وتووێژی نهینی لهگهه دمۆلمتی عێراق و ناگریهس دابوووه ئیتر نهیاندمویست لهوه زیاتر فریو بخۆن.

ئهفسهران و دهرهجهدارانی نێردراوی ئیمهش بۆ عێراق لهو ههله کهلکیان وهرگرت، سههرپای ناگاداری و نامهی پێوهندی دار به عهملهیاتی شهر، له مه ئهبنده جیا جیاکان که ههموو رۆژی به سههرپهرشت و نوینهری ساواک

رادمگياندا له كارو بارى نيوخوى مهلا و حيزبىش جوان ناگادار دحبوين، منيش له بهغدا له عيسا زمبىحى و يهدوللا فهىلى چ له كارو بارى كوردان و چ له كارو بارى نيو عىراق ئهوپهرى كهلكم و مردمگرت. ئهو دوو كهسه له رابهراى شاخهى بهغدا بوون، نه تمنيا له نيو كوردى حيزبى بهلكو له نيو نهمتهوهى كوردىش ناسياو له خوئندهوران بوون و له نيو همرسى هئىزى دمولمتى له يانه و دام و دىزگاكاندا دؤستانى زؤريان ههبوو له م روانگهمهوه به سهرنجدان به گهلاهمى ناگادارى بنهرمتى يا رؤژانه له مهسهلهى جياجياى عىراق به تاقم و رىكخراوميهك بههوى ئهوانهوه ناسياويم بهيدا دمكرد و كهلكى لى و مردمگىرا، تمنامت به شىوهى لهبار نفوزمان كرىبوه نيو رىكخراوى جاسوسى عىراق، بؤ وئنه من بؤ ديدار لهگهلا حمردان تكرىتى كه له سهردهمى عبد السلام عارف لهو ئهفسره بهعسيانه بوو كه راي كرىبوو چوومه لهندن و لهوئوه بؤ سويس دواى چاوپىكهوتن و ووتوئز چوومه تاران و دوواى ههوالئنى ئهوه به سهرؤكى ساواك و راگمىانلنى به شاي ئىيران چومهوه بهغدا له بهغدا ههوالم زانى كه عبد السلام عارف دهستورى له بن چاوغرتنى منى داوه دياره ئههه بؤ ههر ساواكيهك وهك من مهسهلهيمكى گرىنگ بوو كه چاؤون سهر كؤمار فهرمانى كارى وههاى داوه كاتى جوان چوومه بنج و بناوان له مهسهلهكمهك كؤلهمهه تىگهمىشم تا حمردان تكرىتى، ههر چهند بهعسيه بهلام لهگهلا عبد السلام عارف پىوفندى هميه. له راستيدا هم به ئيمه و هم به حيزبمكهى خوى خهميانمتى كرىووه. دواى چهند سال بهعسيهكان له سالى ۱۹۶۸ دا كوديتايان كرىو كاروبارى عىراقيان گرتنه دهست. حمردان تكرىتى بؤ عىراق گهرپهمهه. جگه له فهرماندى هئىزى ههواى، هاوكات يارمىتىدمرى سهرؤك و مزىرانشى گرتنه دهست. ئهه بهعسيانهى حاكم له عىراقدا سهرئىنجام بهيان به خهميانمتى ئهو برد. بهر له گرتنى ههلات و ماوميهك له ئهوروپا دواى چووه كوهمىت. بهعسيهكان ئهويان دؤزيمهه و ناىانه ناو جهعبميهك و به نيو كهرستهى

ديبولوماتى قايميان كرد كه له گهران تهرخان بوو، به فرۆكه نارديانهوه عيراق و
 كوشتيان. رابيتى حيزب هاته لام و گوتى: چمند بارزانيان له بهغدا ديوه كه
 ژنمكانيان روسين و خوڤيان پيشمهرگهن و لهبردى شهردان. دواى چاوپروانيكى
 سهرنج راكيش، حالى بوين كه ژنى رووسى يهكيك لهوانه چاوى به ئهنداميكي
 بالويزخانهى رووسيه له بهغدا كهوتوووه. پيشمهرگهيمكى حيزبى كه له باكور
 بووه چاوى بهو ژنه كهوتوووه كه ناسياو بوون و تيگهيبوه كه ههموو مانگى
 جارئك له بهغدا دهچيته بالويزخانهو پارصهك و مرددگري و به هوى
 ميزدمكيهوه، دهيدا به مهلا مستهفا. منيش پيم سهير بوو، كهوتمه جوئه جول
 و پرسيار و ليكوئينهوه تا بزانه ئهه قسانه له دوزمنى كردن لهگهه مهلا
 مستهفا دمكري يا راستهيمكى بو ههميه و به راستى و ناراستى ئهه كهسه بزانه.
 به سويندموه نوسا كه ئهه قسه راسته. گوتم جارتيكي ديكه باش لي بكوئهوه و
 خهبرمكهه بدموه. دواى بيست روژى ديكه هاته لام و زور سوور لهسهر ئهه
 قسه رويى و گوتى: راستى راسته. زور نارهحمت بووم و وتم من لهكاتى خويدا
 به شام ووتوووه كه مهلا مستهفا به هيچ جوړيك چي برواو و دنناي نيه، بهلام
 بو كهك و مرگرتن دعبى دواى ئههوه ههولمكهه به پاكرهوان راگهياند كه
 ئههويش به شاي رابگهيمنى، چومه باكور و چاو به مهلا مستهفا كهوت و
 قسهكهه پي راگهياند، ئههويش له وهلامدا ووتى چمند پيشمهرگه كه ژنمكانيان
 روسن و لهبر ئههوه كه پوست كار ناك، خزم و كهسيان ههندي پارميان بو
 دهنيرنه بالويزخانه يهكى لهم ژنانه دهچي و پارمكهى و مردمكري نيتر شتيكي
 ديكه له گوړدا نيه جا نازانه چون سويندى به درو خوارد، بهلام دزمانه كه به
 سزاي خوئى گهئى و به سهرمتانى خوئن تيا جوو.

له دهرهوه و له نیو کاردا

همروهك له بهرا پامگهياند كاروبارمكهى باكوورم نهمسپارده دست غميره نيزاميهكى ليسانسييهى قمزاني كه جيگاي سمرنجى مليرى گشتى ئيداروى دوومى جاسوسى ساواك، منيش له تاران بومه سهرؤگى ئيداروى دهرهوى سنوور له ههمان ئيداروى ناگادارى دهرهودا. جا دوواى شهوى مهلا مستهفا سمرانى حيزبى دهرکرد و له ههمه دان ناواره بوون، ئيتړ هيج كهس نهميدهتوانى بلى لهل، زؤر به ديكتاتورى حكومهتى دهرکرد. سهر لهسهر مدرس نوينهبرى ساواك لاي بارزاني بوو، نهمسهرىكى هئيدى و هيمن و مهتين به شهدهب بوو. له راست ويستمكاني مهلادا هيجى پى نه دهرکرا و ناچار شهوانى به تاران رادمگهياند. پياوى ئيسرائيلى وهك ميروله و كوله دهرريان دا بوو. لهسهر ههرچى بى رووى خؤشى نهدهدا به من. باش شهيزاني كه من شهو باش دشناسم. خالى بههيز و لاوازي شهو له خؤى باشتر دهرزانم، بؤ دهااتوو، و دبجين كردنى بهمرزوموندى و مهصلهحمتى ولاتم، سهبارت به سهرؤكهمكاني حيزبى و روانگهمهكى لهبارم ههبوو. لام وا بوو له ناخردا شهوانه دهبه ميراث گيړى راستهقينهى كوردمكاني عيراق و له ريگهى شهوانهوه دهرکړئ دست بخريته ناو كوردمكاني دنيشتوى ولاتمكاني ديكهش. زووربهى شهوانه ناوبانگى جيهانتيان ههبوو. من خاله كزمكاني شهوم دشناسى و لهگهل شهودا نهبووم. من لايمنگري حيزببهمكان بووم، بؤ شهوى بهمرزوموندى و سوودى ولاتمكههم بپاريزم. لام وابوو شهوانه ميراتگري به راستى كوردن له عيراقدا و له ريگهى شهوانهوه شهتوانرئ رهخنه بكرشته نيو كوردمكاني ديكه. زووربهى شهوانه كساميتهكى نيو نهمومهيان ههبوو.¹

¹ بهزمان به راشكارى پهرده لهسهر نهخشهى ساواك لادهدا و دهئى... له ريگاي سهرؤكهمكاني حيزبهوه (واته مدهببى سياسى كؤن) ده كړئ دهست بخريته نيو كورده كاني ولاتانى ديكهش و به قازانجى دهولتهتى ئيران لارى بكرين.

رۆژنىڭ كاتزمىرى نۆى شەو پاكرومان تەلەفونى بۇ كىردىم و چوومه لای ووتى:
شا له كارو بارى باكورى عىراق ئەوضندە نىگەرمان نىه.

بەلام له بزوتنەهەى ئىرانىمەكانى ھەلاتوو بۇ ئەودىو دىتسى. ئىنجا تۇ دەبى
خەمىكى كۆكرىنەهەى ھەوال بى. يەكەم، راگرتن و پاراستنى پىئوزندى خۆت
لەگەل سەرۆگەكانى حىزبى. دووم، ناگادارى له تىكۆشانى نىو خۆى عىراق له
بارەى تەيمورى بەختىار و ھەئسورانى ئەو. سىئەم، پىئوزندى لەگەل كوردە
پەنابەرمەكانى عىراقى له ئىراندا و نابى ھىچ كەس له ساواك بەم كارەى تۇ
بزانى. راپۆرتەكان بە دەستى بنووسە و بىئاندە بە من تا بىئانگەيمەنم بە شا
حكومەتى بەعسى عىراق بۇ پوچ كىرنەهەى توانا و نفوزى ئىران لەسەروى
عىراق و له نىو كوردەكانى شۆرش دەستىان له ھىچ كارىك نەگىراو. رۆژ بە
رۆژ ھىزى زىاتىريان بۇ سەرووى عىراق دىنارد. له چەكى مۇدىرن كە رووسەكان
دەبويان بە ئىرتەشى عىراق بۇ سەركوت كىرنى پىشمەرگە كەلگىان وەردەگرت.
مىكى (۱۹ و ۲۱) فرۆكەى تۆپۆلۆف تەنگىيان بە كوردەكان ھەلچنى بوو. دەولەتى
ئىران بىرپارمەكانى پىشوو كە دەبوايە تەنيا چەكى سووك بەدات بە كوردەكان بە
ناچارى له بەزانبەر پەلامارى فرۆكەى دوور فر، چەكى دزى ھەوايى و تۆپى ۷۵
ى چىيى كە له ھىستىر بار دىكران و له قور خانەى. ئىرتەشى ئىران وەلانرابوو،
خستىە دەستى پىشمەرگەكان. فرۆكەى ئىرانىش جار و بار بۇ پەلامارى
ئامانجى تايىمەتى ھاوكارىيان دىكرد.

لە ھەوالەكاندا پىشنىارم كىرەبوو كە بەھۆى فرۆكەكانى سپايى چىك و
خوار دەمەنى و شتانى پىداووست بۇ باكوور بەرى بىكرىت، ھەر چەند فرۆكە
شەرانىمەكانى بەعس ماودىيان نەدەدا.

شۆراى شۆرشى عىراق بە راسپاردەى احمد حسن البكر و كارگەردانى صدام
حسىن بىرپارى دا دەرگای وتووئىز لەگەل مەلا مستەفا بىكاتەو. دەست بە
ھاتوچۇ كرا. ھەيئەتىك بە نەينى بۇ سەروى عىراق ناردرا. لەگەل مە لا

مستەفا وتووێژیان دەست پێ کرد و وادەیان پێدا کە ئەوەی پتووست بێ بۆ راگەیانندی شەڕ وەستان و لە کۆتاییدا راگرتنی شەڕی نیوان کوردەکان و دەوڵەتی عێراق ئەنجام بدەن. مەبەستی دەوڵەتی عێراق ئەوە بوو کە هەرچۆنێک بێت تەنانت بە دانی خۆت موختاریش بە کوردەکانی عێراق خۆ لەم بەلایە دەریاز بکات و ببێتە هۆی هاننان و هاروژاندنی کوردەکانی ئێرانی دژی دەوڵەتی ئێران. لە کاتی گەیشتن بەم ئاکادەمە دەیاننوانی دەست پێشخەری لە دەست دەوڵەتی ئێران بێتە دەر و ببێتە هۆی ئازاوە و نا ئارامی لە ناوچەی کوردستانی ئێراندا. بەلام مەلا مستەفا نەیدەووست دەست لەم سفرە رەنگین و پەڕ بەر مەکتەهی دەوڵەتی ئێران هەڵ بگرێ. بۆیە بیانوی دەهینایەوه و نەیدەووست وتووێژ بە ئەنجام بگات. چونکە ئەگەر خودموختاری درا بە کوردستانی عێراق جەنابی مەلا ج کارە دەبوو؟ هیچ! بە پەروای من دەبوو بچیتەوه گوندی بارزان و لە پەنا شیخ احمدی برای بیکار بایە.

نوکتە: بۆ زانین دەبێ ئەوەی بلێم کە مەلا مستەفا خۆی قەت لە هیچ شەڕێکدا بەشداری نەکردووه، مەگەر بە هەلکەوت بۆ راو فیشمکیکی تەمقاند بێت. سەوانیش نەبوو، لە بنەمای ئیداری و سیاسی زۆر بێ خەبەر و نااگا بوو بە کەسیکی وا کە لە باکوردا ئیمتحانی خۆی بە کوردەکان داو بوو ج کارێکت دەتوانی بەو بسپێری.

بە هەر چەشنێک بێت حیزبی بەعس لە عێراقدا بە یارمەتی دەوڵەتانی بیگانە (ناویان نا بەم چونکە ئیستاش هەر نەهێنێه!) کە دەسلەت بەسەر عێراقدا هەیە، دەبێ بە هەر شیۆمیەک کە بلوێ مەسەلەیی باکووری عێراق چارەسەر بکری. ئەمۆش راست لە جەنگەیی شەڕی هەردوولادا بوو کە لە باکوور روژانە سەدەها کەس لە سپای عێراق و چەند کەس لە شۆرشبەکان دەکوژان. زەرەر و زیانی دەوڵەتی ئێرانیش لە بابەت چەک و داپەین کردنی پێداوێستەکانی هەزاران پێشمەرگە، سەرنج راگێش بوو. هەرچەند وتووێژی

نيوان دولتمتى عىراق و مەلا مستەفا دىژمى دمكىشا ئەزمارى ھەردوو لا
زيادىيان دمكرد و لە لايەن مەلا مستەفا وە گىر و گرفتى تازە پەيدا دەبوو.
بەعسىمەكان ناچار بوون واز لە وتووێژ بىنن و بگەپنەود بۆ بەغدا. ھەيئەتى
ناردراو بە شۆراى شۆرشى راگەياندا كە ناستەنگى سەرمكى لە چارەسەر كردنى
مەسەلەى شىمال مەلا مستەفايە. دەنا سەرۆكانى حيزبى بەو رازىن كە دولت
داویمتى. ئەنجامى مادەى ۲ى بەياننامەى شۆرش بەياننامەى ژمارە ۱ى شۆرشى
۵۸ لەگەڵ ئاوەدانكردنەو و مالى خەسارمەت بە بنەمائەى مال و ئىران و يا كەس
كوژرا و دروست كردنى مەدرەسە و بەرپۆمبەردنى كاروبارى ناوچە لە لايەن
ئەوانەو وىستى سەرمكى ئەوانە و پى رازىن. بەلام مەلا مستەفا پى دانگى
كە دەبى دەستبەرىك ھەبى تا شەپ بوستىنى. مەلا مستەفا بە چەند كەسى
وتبوو كە بەعسى درۆ دمكەن، دەيانەوى دەرھەت بىنن تا خۆيان بە ھىزتر
دمكەن و ھەموو كوردستان و ئىران ئەكەن. مەن برپويان پى ناكەم تا دولتمتىكى
و ھەك ئەمەرىكا، سۇفەيت، فەرنسا و يان ئىنگلىز دەستبەر نەبى لەوانەيە، ئەو
دەم ھەقى خۆى بوو وە با بىر بكاتەو. چونكە بە تەجروپە دەرگەوت كە
قەرادادى نىو نەتەومىي كە لە نەتەو يەگەرتوومەكان تۆمار كرا بوو خستىە
ژىر پى و دىراندى.

بیر و گه لاله‌ی تازه‌ی به‌عسیه‌گان

به‌عسیه حاکمه‌گانی عیراق دنیایا بوون که له لایهن دهلته‌ی ئیرانه‌وه سمرپشکی وه‌دست ناهینن. له وتووێژی درێژ و به‌ردوام له‌گه‌ل به‌رپرسه‌گانی حیزبی به‌ نه‌ینی و به‌ ناوی ده‌سته‌ی نوێنه‌رایه‌تی بۆ سه‌رووی عیراق بۆ وتووێژ له‌گه‌ل مه‌لا مسته‌فا گه‌یشتنه‌ ناکام. ئه‌وه‌ی له‌ توانایاندا هه‌بوو سه‌بارت به‌ به‌هێزکردنی له‌شکری شه‌رکه‌ریان له‌ شیمال له‌ بواری نه‌فهرات و چه‌ک و قورخانه و شیوه‌ی جی‌اوازی شه‌رکه‌رنیان و هه‌نگاویان بۆ هاویشته‌، له‌ هیج باریکه‌وه سه‌رنه‌که‌وتن.

شورای شوێرش به‌ رێبه‌رایه‌تی احمد حسن البکر و صدام حسین وه‌ک یارمه‌تیده‌ری سه‌رکۆمار، خودموختاری کوردستانی عیراقیان په‌سه‌ند کردوو ئاماده‌بونی ده‌ولته‌ی عیراقیان بۆ به‌رپه‌یوه‌ردنی برپاری په‌سه‌ند کراو و ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی کوردستان و فێر کردن و بار هینان و ... هتد. راگه‌یانده‌ له‌ گشت کورده‌مکانیان داوا کرد تا بۆ سه‌رخسته‌نی ئه‌و به‌رنامه‌نه‌ له‌گه‌ل حکومه‌ت هاریکاری بکه‌ن. به‌ گوێه‌ی برپاری شورای به‌رزی شوێرش، ته‌واوی کارمه‌گانی سه‌رووی عیراق له‌ بواری سیاسی و ئیداری و ئابووری و په‌روهرده‌ و کلتوری و ئاوه‌دانی و پێوه‌ندیه‌گانی له‌ ماوه‌ی پینج ساڵدا ئه‌نجام ده‌درین و کورده‌مکان ده‌بته‌ خاوه‌ن ده‌سه‌لات به‌سه‌ر چاره‌نوسی خۆیاندا.

زۆر به‌ له‌ز ده‌ستی کرد بۆ ئه‌نجام دانی ئه‌و به‌ئێنانه‌، هه‌رچه‌ند ئه‌م کارانه‌ شوێنی گرتگی له‌ نیو کورده‌مکانی بن ده‌ستی ئێران، تورکیا و سووریا دانا، هه‌رچه‌ند ئه‌م سێ ده‌ولته‌ زۆر به‌ توندی و ووشیاری ناگایان له‌ کورده‌مکانی بن ده‌ستی خۆیان بوو، که‌چی نا‌ارامی و ئا‌زوه‌ به‌ نه‌ینی له‌و سێ ولاته‌دا ده‌ستی پێ کرد. به‌لام به‌هۆی ده‌ولته‌گانه‌وه‌ سه‌رکوت ده‌کران.

پروپاگەندە دۇى ئىران زۇر توند و تيز ئهبوو. بههۇى رايۇ له بهشى كوردى رايۇى عىراق، كوردمكاني ئىرانىان به نا فەرمانى و شۇرش دۇى دموئەتى ئىران دنە دمدران تا زياتر راپەرن.

جاريكى ديكه بههۇى فەردوستهوه منيان برده لاي شا و ئهبوش دستورى دا زۇر به نهئنى برۇمه لاي برايم احمد و جلال تالهبانى و عمر دهبابه و پتيان بلئيم با ممسهلهى ناكۇكى و نا تهبابى لهگهل مهلا مستهفا له بير بهرنهوه و لهوه زياتر دزايەتى نهكەن. ئهوهى بۇ تەبليغات له رايۇ يا بلاو كرنهوهى بهياننامه له همرئى جياجياى باكورى عىراق يان بهغدا پنداويستيان پئى ههيه، داواى بكەن تا بيان دهينى. نهگەر تا ئىستا پارەى تايبەتى شۇرش به مهلا مستهفا دراوه، لههوه دوا به جيا پارە بۇ تەبليغاتى پتر و بههيز بوونى رۇحيهى پئشمەرگهى حيزبى بههۇى مرفۇئىكى برپوا پىكرا و بۇ حيزب رهوانه دمكرئ و پتتان دمدرئ. منيش دواىي چونم بۇ باكور و ئاخاوتن لهگهل سمرانى حيزب، نورى احمد تهها سمروانى پئشوى ئهترهشى عىراقم ديت كه يهكى له بهرپرسانى حيزب بوو. ئهوم لهگهل خۇم بۇ تاران هئنا، نهخۇشيش بوو، دامه دست دكتورئك تا به نهخۇشيهكهى را بگا و ئاگاي ئى بئيت. منيش ههموو مانگئك پارصهك كه له هوهويدا (سەرۇك ومزيرى ئهوكات. م.) ومردمگرت، بهوم دمدا و ئهبوش دهيردموه بۇ باكورى عىراق.

نه سپاردنی کار له شارهوانی گشتی ولاتدا

رؤژنیک و مزیریکی پیتشووی کورد زمانی عیراقی هاته تاران و له هوتیل هیلتون میوان بوو، مروفیکی شیوو له سیاستمه دارانی بمنابانگ و ناسیاوی عیراق بوو، بردمه لای شا، لهپاشان شا وتی بچۆ لای فردوست، چوومه لای فردوست منی ناردموه لای شا، شا وتی بۆ نهوهی راحت و نازانتر به کارمکانت رابگهی له شارهوانی گشتی ولات ببه به سهرۆکی ئیداره ی ئیتلاعات (مهبست یانهی جاسوسی. و.) تا باشتر بتوانی نهو ئیداره بخهیتهوه گهر، لهگهڵ مبصر ناسیاویت همیه؟ وتم: به لۆ له میزه، لهو کاتهی خویندکاری زانستگهی ئهفسهری بووم و بهمهسله حمت ببومه نهندامی حیزبی توده و لهریگای رویشتن بۆ نازربایجان و چونه لای حکومتی پوشالی و بیدسه لاتی نازربایجان که بههوی نهو بئند کرام ناسیاویم همیه. شا گوتی باشتره بچۆ لهگهڵ سپهه بود مبصر قسه بکهو به موافقه منی نهو بچۆ لهوی کار بکه.

من نامانجم همبوو ههروهک شا گوتبووی ئیداره ی ئیتلاعاتی شارهوانیم کرده یهک ساواکی چکۆلهو پرکار. (دیاره مهبست ساواکی کاتی نهسیری نیه به لگو کاتی پاکرموان مهبسته) بۆ دابین کرنی ویستی شا تا نهو شوینهی لهتوانام دا بوو درتفیم نهدمکرد.

كاری سپهه‌بود ته یموری به ختیار په‌ره‌ی گرت

به‌ختیار شی‌ره په‌اویك بوو نازاو دلیر، ئەم سەرداره لۆر زمانه نمونه‌ی ناوینهمی‌کی گه‌ره بوو بۆ به‌ره‌ی داهاتوو که چۆن خۆیان ناگادارو ته‌یار بکه‌ن بۆ خزمه‌تکردن به‌ ئێران. سپه‌ه‌بود به‌ختیار له‌ ۱۵ خوردا‌دی سا‌ڵی ۱۲۴۱‌ی هه‌تاوی (۶۲۷/۶/۴م) کاری چوبووه‌ سه‌رو ده‌ستی چاک ده‌رۆشت. کاتی: سه‌دام حسین وه‌ک یارمه‌تی ده‌ری سه‌رکۆمار بۆ جاری دووه‌م بانگی کرده‌ عێراق، زۆر زوو ده‌ستی کرد به‌ دامه‌زراندنی ناوه‌ندی فێرکردن و باره‌ینانی ته‌شکیلاتی پارتیزانی له‌گه‌ڵ سه‌رۆک هۆزه‌مکانی ئێران و که‌سه‌یه‌یه‌ به‌ناوبانگه‌مکانی نارا‌زی له‌مه‌ریه‌می جیا‌جیای ئێراندا. هه‌روه‌ها له‌گه‌ڵ ئەفسه‌ران و ده‌ره‌جه‌دارانی هه‌لاتوو په‌نوه‌ندی گرت و هه‌ندئێ له‌ ئەنده‌مانی حیزبی توده‌ی ئێرانی‌ش که‌ له‌ولا‌تانی ئەوروپاوه‌ سو‌فیه‌ت بوون به‌وه‌وه‌ لکان. منیش تا ئەو شو‌ننه‌ی ناگام له‌ کارو ئا‌کاری ئەو بوو، هه‌واڵم به‌ ده‌ولمه‌تی ئێران ده‌دا. ئەمه‌ریکایه‌مه‌کانیش به‌هه‌وی یانه‌ی جاسوسی خۆیان، ساواکی ئێرانیان له‌ کاروباری به‌ختیار ناگادار ده‌کرد. ئەگه‌ر یانه‌ی جاسوسی ئەمه‌ریکا و ساواک نه‌بوا‌یه‌ له‌وانه‌بوو به‌ختیار به‌ده‌ستی که‌سه‌انی تر بکۆژێ. نازایی و دلیری و دل‌نیایی بی‌جی به‌ په‌یا‌مه‌کانی خۆی بووه‌ تیا‌چوونی ئەو.

صدام حسین کوئی نہ دہدا

صدام داوای ئهروند روودی دمکردو به هی عیراقتی دهزانی، ئهههر گهمی ئیرانی بی ئالای عیراقتی لهوئوه تیپهیریا هیرش دهمرده سمر.

شای ئیران دواي گهراڤهوهی له نههمریکا له زانکوی پدافهندی میلی ناماده نهموونی خوئی بهسهبهبب و هوکاری جیاواز بو دستووردانی هیرش دزی عیراقتی راگهیاند. شا چارهی نهموو دهبویه بهههر هویمکی گونجاو لهگهل عیراقتی پیک بی و پیووندی دوور ولات ساریژ بیتهوه و ناکوکی لمبمین بچ. مهسهلهی خودموختاری له کوردستانی عیراقتی که قهرار وابوو له سالی ۱۹۷۵ سهقامگیر بکری. نهیهئی بگاته نامانج و نهنجام بدری. هاوکات لهگهل ئهه بیرو بوچوونه کاروان هیشتا دهریدا بوو. شای ئیران ههوتی دها نهمریکای دیکهوه و بهکههرسهی دیکه شوپیان بههیز بکاو بو بهربهمرگانی دزی هیزمگانی نهمرتهشی عیراقتی پشتیوانیان لی بکا، تمنانمت لهکاتیکا که ئیران ناماده نهموو دووسهت دانه چهکی سوکی لهکارکهوتووی وهک تفهنگ و موسهلسهل برنو بدا به پیشمهرگهان لهو سهردهمهدا، دستوری دا خومپاره، بازوکاو دوشکهی دزی فرۆکهوو..... بهیارممتی دهرهجهدارمگانی ئیرانی بو وئرانکردنی بهنداو بهربهندی ئاوهمکان و ... بدن به شوپشیهکانی کورد شا ههمیشه له بارهی بهجی گهیاندنی پهمان و بهئینی و نهنجامی بهپارمگانی شوپشیهکانی بههرزی شوپش و ههمروها له بابته بهرپوهمهرنی خودموختاری کوردستان له عیراقتی و پیشوازی کردنی خهلکی کورد، پرسیاری دمکرد به دانانی یهکیک له کوردهمان بو ئوستانداری شاری سولهیمانی و ههئیزاردن بو دیاریکردنی شارهدار له زۆربهی شارمگانی کوردزمان، پینه و پهرو کردنی جادمان و بهر و میشکی شای ئیرانی به خویمهوه خهریک و تارادیهکیش ئالۆزی کردبوو شای ئیرانییش بو ئهوهی تا رادیههک مله بهملانی لهگهل عیراقتی بکات دهستی کرد به ئاوهدانکردنهموی شتی دیکه له ناوچه جیاوازمگانی کوردزمانی ئیران. بهلام ئهه

ههنگاوانه له بهران بهر خودموختاریدا که ویستی هه موو خه لگی کورد زمان بوو له هه موو ناوچه کان و له هه موو ولاتهکانی شوینی نیشته جی ئهوان مهسه له میکی بیکه بوو چونکه خه لگی کورد زمان به گشتی به دسه لات به سه ر ولاتی خوژیان و هه رو مه ها به پرتو به رینی ناوچه له بهواری ئیدارییه مه به شه دار نه دمکران. کهوا بوو هه ر کاریکی دمکرا رهوالت و مهسه له متی بوو. به پروایان به بنچینه ی ئه و نه بوو. ئه گه ر له م لایه ئه م کارانه له ناوچه ی کوردستان دمکرا له لایمکی تر ساواک جار ناچار ژماریه کی خه لگی ناوچه جیاو از مهکانی رۆژئاوای به بیانوی جیاواز دمگرت خه لگی هه لاتوی له مه لا مسته فا و مرده مگرت هه به زیندانی یان ئه عدم مه حکومی دمکردن. ئه م سیاسه تانه له گه ل به ک ناتمه با بوون و ناکامی ناله بار و پێچه وانمه یان نه بوو.

به ستنی په یمانی ۱۹۷۵ - ی ئه له جه زایر

شای ئیران به بی هیچ و پێشه کی به ک یا وتووێژ له گه ل به ر په رسانی سیاسی ناگاداری و نیه زامی ولات به ناما دمکرینی نه یینی و له دهره وی جه غزی ناگاداری کار به ده ستانی نیو خو یی. له ریگای کار به ده ست و که سایمه تیه کی هه لکه هه توی ئه تلاماتی ولاتیکی دۆست. له گه ل ژنرال بومه دین سه رکو ماری ئه له جه زایر که له گه ل ئه و که سایمه تیه دۆستایمه تی هه بوو. بۆ وه لانانی ناکۆکی نیوان دوو ولاتی عیراق و ئیران وتووێژی پێویستیان پێک هینا نه جمای ئه م وتووێژه و ناویژیکه ری بومه دین به بۆنه ی پێکه ینانی کۆبون هه مهکانی ئۆپیک. بو به هه زی سه فه ری پاشای ئیران بۆ ئه له جه زایر له ناکامدا شا له ته ک صدام حسین که هه ته ناخو تن و به یان نامه یه ک له و با به ته وه بلا و کرا وه و ده سته ی نوێنه رانی بۆ وتووێژ دیاری کران و له ژیر چا وه دیاری ناغای دکتۆر قاسمی دا که ئه و ده م

سەرۆكى ئىدارى يەكەمى ووزارتى دىمىمە بوو. پەيمانى ۱۹۷۰ كە بە قەرادادى
 ئەلجەزىر ناسرا. لە لايەن ووزىرانى دىمىمە دوو دىمىمە ئىران و عىراقدا
 ئىمزا كرا. دوو ئىمزا قەرادادىمە شاي ئىران بە ئىمىمە شىبۇد نەسىرى
 دىمىمە دا تا مەلا مەستەفا بانگ بەمە تاران. كاتى ھاتە تاران شا پىنى ووت
 ئىمە ئىختىلاف و مەشاكىلى خۇمان لەگەل دىمىمە عىراق كۆتايى پىنى ھىناو و
 ئەمانەوئى لەگەل عىراق كە جىرانەو زوربەى خەلكەمە شىبەى و لانى كەم
 دوو ملىون حەشىمەتى ئەو كوردو لە ھاورپەگەزو برايانى ئىمەن، ئەمانەوئى
 پىمىمە دىمىمە دۆستانەمان ھەبى و قەرادادىمە ئىمىمە بارو بابەتەو ئىمزا دىمىمە.
 لە توش داوا دىمىمە مەمۇ بەرپەرسانى حىزبى و پىشمەرگە رابگەمىمە كە
 لەم سەمەتەو شەپ لەگەل ئىمىمە عىراق تەواو بوو و كەس حەقى نىبە
 سەرىمىمە بۇ دىمىمە عىراق ساز بەكات. ئىمە لەمەدو بەھىچ چەشنىك
 يارمەتى بەدىرئەپىدانى شۆرشى كورد ناكەمىن. ئەوئى پىمىمە بەئىران و
 دىمىمە شاھەنشايەو ھەبە مەبەملانىئى لەگەل دىمىمە. ئىمە لەگەل
 مالىباتى خۇتان و ھەبەك لەسەردەمەكەنى حىزبى و يا پىشمەرگە و مالىباتى
 ئەگەر بەتەوئى يان بىنەوئى دىمىمە پەنابەرى ئىران بن و زىان و ئاسايش و
 ئەمىمە گىانى ھەمەووتان دابىن دىمىمە، و لە ھەم شۆئىمە دىمىمە
 شاھەنشايە بىمە جىگا و رىگاتان پى دىمە. مەلا مەستەفا وەك ھەمىمە پىنى
 سەمىرەبوو، دىمىمە جى روودەدا چۆن دىمىمە، بى دىمىمە بىرورا ئىجازەتى
 وىست كە بەگەپتەو بۇ ناوچە، مەلا مەستەفا گەپتەو بۇ ناوچە شىمال
 دىمىمە دا ھەمەو سەرۆك و بەرپەرسانى حىزبى و قەمەندەمەكەنى لەشكرو
 يەكەنى ناوچە جىاوازمەكەن لەشۆئى دىمىمە ئەو كۆبەو قەمەكەنى شاي ئىرانى
 گەپتەو گوتى "مەن بۇ دىمىمە شەپ نامادىمە نىبە دىمە ئىران
 ھەبەك لەبەرپەرسانى حىزبى و يا پىشمەرگەمەكەن كە دىمەوئى بەنە ئىران ناو
 ئەمەريان بەن بە مەن تا چۆئىمە مەمەو دىمىمە ئىران بە بەرپەرسانى

ئىرانى. ھەر كەستىكى ناچىتە ئىرانىش خۇي دىزانى دەچىتمە مالى خۇي يا ھەر بىر يارىكى تر دەدا. نىارىكىرنى شوئىنى مانەھىيان و ژيانىان لە ئىران بە دەست كار بە دەستانى ئىرانىمە پىش ئەھەى بچنە ئىران دەبى چەك دابىئىن يا لەگەل چوونى ئىران، بىاندەن بەبەر پىرسانى سنوورى ئىران، ھەندى لەسەر گىرەمگان و پىشمەرگەمگان بەدزى تاگر بەس وەستان و رايانگەيانە كە ئىمە سىزە سائە بۇ بە دەست ھىنانى مافى رەواى خۇمان لەم شاخ و داخە خەرىكى شەرو بەر پەر چەدەھەى ھىرشى دوژمىن، ئىمە بە چىنگ و ددان بى يارمەتى شای ئىران تا دواھەناسەى ژيانمان بەشەر دىزە پىدە دەبىن. مەلا مستەفا گوتى: ئەمە تەنبا لىپرانى شای ئىران نى، دەولتە گەھوردو زەھىزەمگانى تر بىرورايان واہە كە يارمەتى كورد نەدەن. نىستا وام پىباشە شەرپ راگرىن تا دەرفەت و ھەلى ترمان بۇ دەپە خەس. ماۋىيەك پشوو بەدىن و ھىزما تازە كەينەھە تا بزەنن چوون دەبى. جەلال تالەبەنى و برايم ئەھمەد رايانگەيانە نىيازىك نى دە دانىشىن تا بزەنن چ دەبى، ئەھەرۆكە ئەو ھەمەو پىشمەرگە چەكدارەمان ھەيە، نەتوانن شەرپ بەكەن سۆزى كە خۇ بەدىن بە دەست دەولتە ئىران و عىراقەھە چەك بەكەن، بەج ھىواو ھۆيەكەھە بىتوانن دووبارە ھەستىنەھە ئىمە دزى شەرپ وەستان و چوونى ئىرانىن، ئىمە بەشەرپىن تا دەكوزىن يا بە مافى خۇمان دەگەن. مەلا مستەفا لەگەل ئىلرىس و مەسعودى كورپىدا ھاتنە ئىران و لە غەزىمىيەى كەرەج لە خانوبەرىيەكى گەھورد كە خاۋنەكەى رەزاز ئىرەوانى شىرازى بوو. نىشتە جى بوون.

برايم ئەھمەدو جەلال تالەبەنى و رابەرانى نىكەى كوردستان كاتى دىتەيان يارمەتىك بەھوان ناگاۋ مەلاو دارو دەستەكەى لەھوان جىابونەھە دەولتە ئىرانىش ئىجازەى داۋە بە سوپاى عىراق تا لەمە ئەھەندى مېھرانەھە بىنە ئىران و بچنە لای خانى (پىرانشار) و لە پىشت سەر پىشمەرگە دابەزىن و ئەھوانىان

دمورمو ئابلوقه دا. بهناچار ئهوانيش له ئيران داوايان كرد تا بيته ئيران، يا لهوى بيمينهوه يا ئيزنيان بدا بچنه ههنگهران. ئيرانيش ئيجازى دا لهو سهرو بهنده دابوو كه جلال تالمباني كچى برايم احمدى خواست و ئيستا دوو كورى لهو هميه كه له ئينگليز دهرس دهخوينن. جهلال تالمباني خوى له زانكوى بهغدا ليسانسى حقوقى و مرگرتووه. ئهوج له كاتى دهرس خوئندن يا دوواى ئهوه هميشه خهريكى حيزب و له شهردا بووه. جا دوواى ههوه له ئيران روى ماويهك له سوريه مايهوه سهرنههجام برايم احمد و ئهوه چوونه ئينگليز و لهوى بوونه پهنايهر. جهلال تالمباني بهر له شوڤشى ئيران چووه قاهره و دوكتورى حقوقى له زانكوى نهزههر و مرگرت. برايم احمد و جهلال تالمباني نهمنيتهيان و مرگرت و چوونهوه بهغدا و لهگهلا صدام وتوويزيان كرد و به نابرايان گوت ئهوان بۆ كاروبله و پايهى و مزارعت خهباتيان نهكردوووه ئهوان پيشمهركهى كوردن كه بۆ مافى خوڤيان و ميلهتى كورد شهريان كردوووه. پاش چهند رۆژ مانهوه له عيراق چوونهوه ئينگلستان. برايم احمد خوئندهواري حقوقى هميه و پاريزهر و شاعير و نوسهريشه. جهلال تالمباني دوواى جيابونهوى له پارتى ديموكراتى كوردستانى عيراق ريخراويكى به ناوى يهكيتى نيشتمانى كوردستان پيك هينا. له دهست دريژى عيراق بۆ سههر ئيران و له ماوهى شهري داسهپاوى ههشت سالهى دا شان به شانى هيزمكاني چهكدار و ريخراومكاني ئيران له تهك سپاي عيراقدا بهشههر هات و له نيشتمانى خوى ئيران پاريزگارى كرد.

بهشهكهى ديكهى پارتى ديموكرات ههر بهو ناوه مايهوه و له سههرتاوه ئيليريس بهرپرس بوو كه كورى دوومهى مهلا مستهفايه دوواى مردنى ئهوه كه به راوهستانى دل مرد مهسعودى براى بووه بهرپرسى پارتى ديموكرات. ئههه حيزبهش دوواى هيرشى عيراق بۆ سههر ئيران كهوته پارمهتيدانى جانبازانى

ئىيرانى به دزى سپاي عىراق سمرکه وتنى همدوو بهشى حيزب له همرىمى
جياجىاي باكورى عىراق زور بهرچاو و جىگاي شاناز بوو.

دواي نيشتنه جى بوونى مهلا مستمفا له سالى ۱۹۷۵ له ئىيران بهرپرسان و
لايهنگرانى نهو هاتنه ئىيران. دواي به خشىنى گشتى كه به هوى دمولمتى
عىراقهوه راگهيندرا همدى له پيشمهرگهگان چونهوه سهر خان و لانى
خويان. نهوانهش وا بر وايان به به عسى نهبوو. هاتنه ئىيران وله همرىمى
جياجىاي كرماشان نيشته جى کران.

بهم جوژه ناگرى كه سيزد سال بليسى دمكرد كوژايهوه بونى خوين و كهلاك
و باروت و دوكله كه له سوتاندنى مال و حاليان پيشمهرگه و كوردى بى تاوان
له ناسووه بهرز بووه. هيو و ناردزوى كوردى نيشته جى نهو مهلبندهى
جياكراوه له ئىيران له نيو چره دووكله لدا دهچوه ناسمان، بهلام :

همزاران نهفسمر دمردجهدار و سمربازى عىراق. به سهدان كهس له پيشمهرگه
عىراقى به دهيان كهس له ئىيرانيهگان كوژران همزاران خانوبهرد ويران و به
سهدان ناودانى له همرىمى باكورى عىراق لهگهله خاك تهخت کران به مليارد
پاره بو يارمىتى و پشتيوانى له شوړشى پيشمهرگهگانى كوردزمان و به
نمىجهى سمرنج راكيشى پيشبىنى نهكرا و خمرچ كرا. به مليون فيشهك.
گولله. توپ. خوّمباره. بازوكاو بومب تهقیندراو تيا چوو. دهيان كهس بهرپرسى
كاروبارى جبههپى و پشتيوانى هيزمكاني شهركمر و شهري پارتيزانى له خاكى
كوردستانى عىراقدا بوون.

تخيا به نهاندازهى قامكى يهك دمست گه لاله دارينژ رابهرى عه مهليات و
فهرماندمكان و سمرانى بهرپرس بو دابىنگردنى سوود و بهرژدووندى دمولمتى
ئىيران له تمقهلا و تيكوشاندا بوون. تخيا دوو ولات له نديادا له رازى نهينى نه
گه لاله گهوره سيزد مساله ناگادار بوون و دمستى و جردانى راستهوخو يان
نا راستهوخو نهوان بوو كه بهراستى نرخى راستهقىنهى دمولمتى ئىيرانى

دابمزاندا که سازدمرو بهریتوبهری گه لاله که بوو له راست شهر کمره گانه وه. به لاله شای ئیران له دهره خانیکه شیویدا توانی ریبهرانی عیراقی مه جبور بکا که مل بو وسته گانی دموئته و ئارحزوی میللهتی ئیران دانه وینن ناخرمه کی قهرار دادی نه لجهزایر که به پهیمانی نه لجهزایر به ناویانگه و نه تیجه و دستکوهتیکی زور بهرچاوی بو دموئته ئیران به دهست هیئا. نه م رووداوه نه ک همر بو شانازی بوو بو دهورانی سه لته نه ت و دهسه لات و دهسه لاتداریسی نه و له میزوودا تو مار دمرکری، به لگو هه موو بهرپرس و هه نسورینهرانی نه م گه لاله مهنه که له راستیدا همر له سهره تاوه ناویکی پر به پیستیان له سهر دانا، واته (گه لاله ی پیروز) زیاتر سهر بهرزه له ویزدانی خویدا ههست به فیزو سهر بهرزی و خز مه تگوزاری به راستی بو ملک و میللهتی گهره ی خویان دمهکن.

پیلدا چوونه وهی دهنگدانه وهی په یمانی

۱۹۷۵ - له نیو کورده کاندا

ووتوئز و چاوپیکهوتن و ریککهوتن و ناخرمه کی پهیمان بهستن. شیوهی بانگ کردن و راگهیانینی هه لوئست به مه لا مستهفا و بریاری خیرای شهر راگرتن و چهک دانان، هینانی لهشکری ئیران بو پشت سهری پینشمهره گانی کوردی عیراقی که ماوهی ۱۲ سال لهو بهری نازایمیتیدا له بهرانبهری لهشکری عیراق شهریان کردبوو. شیوهی وه دمرکهوتنی سووکایهتی بهرپرسان و پینشمهره گه له ناوچه و هاتنیان بو ئیران و زور شتی تر، بوو به هوی نه وه که بلاوکراوهی نهینی کوردمکانی ناوچه جیاکراومکانی له ئیران و پاشان به ئاشکرا دژی دموئته ئیران و به تایبهت شای ئیران ته بلیغاتی خراب بکهن. چه په گانی ئیران و ولاتانی تر له بارودوخ که لکیان و مرگرت له گهل ریکخراوه کوردیهکان

گه لاله‌ی هاوکاریان دارشت. ئەو کوردانە‌ی له سه‌رانه‌سه‌ری جیهان له کاتی شه‌ری ۱۳ ساڵه‌دا که له‌باره‌ی سیاسه‌ت و شای ئی‌ران په‌سه‌یاریان لی‌کرایا. جگه‌ له ئافه‌رین و په‌ته‌لاگوتن و خو به ئی‌رانی دانان، شه‌تیکی نیکه‌یان به سه‌ر زماندا نه‌ده‌هات، له هه‌موو دمه‌فه‌ت و هه‌لگوتنیکدا، باسی بی و مه‌فایی کاربه‌ده‌سه‌تانی ئی‌رانی و په‌شت به‌ردانی ئه‌وانیان ده‌کردو په‌ریاری تو‌له سه‌مه‌نه‌مه‌یان ده‌دا. ئەم مه‌سه‌له‌یه بوو به‌هۆی ئه‌وه که ده‌نگدانه‌وه‌ی په‌یمان له نی‌وان کوردمه‌کانی نه‌یسه‌ته‌جی‌ی سه‌مرزه‌مه‌ینه‌کانی جیا‌به‌وه‌ی له ئی‌ران و هه‌روه‌ها سیاسی و خو‌ینه‌ه‌وارانی له ول‌اتانی جو‌ر به جو‌ری ئوروپا لی‌کو‌لینه‌وه بکری و نه‌ته‌جیه‌شی له پاشا رابگه‌یه‌ری.

رۆژیک به هۆی پاکرموان چوومه لای شا، له قه‌مه‌رادی ئه‌له‌جه‌زائیر زۆر شاد و به که‌یف بوو، به‌لام له دزایه‌تی کردنی کوردمه‌کان به دزی شا له هه‌مه‌ده‌ره‌ان زۆر دل‌گه‌ران بوو. ده‌سه‌توری په‌یدا‌م به‌رۆم به نه‌هینی له هه‌مه‌ده‌ره‌ان چاو‌م به سه‌مرکردمه‌کانی حه‌یزب و ئەو کوردانە‌ی که هاوکاریان له‌گه‌ل ئی‌مه ده‌کرد، بکه‌هوی که بۆ چ ئی‌سه‌تا وا دزی ئی‌مه وه‌سه‌تان. له‌و کاروباره بکه‌وله‌وه و په‌نگا چاره‌یه‌که به‌دۆزه‌وه. مه‌نیش وتم چۆن شا ده‌سه‌تور به‌ده‌ن ئاوا ده‌که‌م. له پاشان هۆی سه‌فه‌رم سازدا و له سه‌مه‌فه‌تاوه چوومه له‌مه‌ده‌ن و په‌ریس و ئاله‌مان که ناوه‌ندی ته‌یکۆشانی مه‌کو‌ی سیاسی کوردمه‌کان بوو. له گه‌ره‌انه‌وه‌مه‌دا سه‌رم له سو‌ریه، تو‌رکیه، لو‌به‌نان و عی‌راق داو دوا‌ی مانگی‌که هاته‌مه‌وه تاران. په‌په‌رته‌یکم ئاماده کرد ته‌نه‌ته‌ ئەو جو‌ینه‌نه‌ی وا به ده‌روور و دیواری مه‌یترۆکانه‌وه به دزی شا له‌و ول‌اتانه نو‌سه‌رابوو، ته‌نه‌ته‌ ئەو مه‌قالانه‌ی وا به‌ته‌شه‌ر له رۆژنامه‌کانی هه‌مه‌ده‌ره‌ان نو‌سه‌رابوو، به ورد و ده‌رسته‌وه نو‌سی و نامه ده‌فه‌ته‌ری تابه‌ته‌.

رۆژیک به‌هۆی سه‌به‌ه‌به‌بود به‌ده‌رمیی که خه‌له‌کی شاری‌که و دۆسه‌تم و فه‌رمانه‌دی گاردی شاهه‌نه‌شایی بوو، چوومه لای شا وتی: هه‌وا‌له‌مه‌کانی تو‌م خو‌ینه‌ده‌وه، په‌یم خو‌شه‌ خۆت بۆم بگه‌یه‌ته‌وه، مه‌نیش ده‌سه‌تم پی‌ کرد و بۆم گه‌یه‌مه‌ وتم:

کورد مەکان لەو کارەدا و لەگەڵیان کراوە نارازین ، شا بە تورپییەوه بە دەنگی
 بەرز وتی : دەیانەویست لەبەر ئەوان سوود و بەرز دەوێندی و لەئێم بنیامە ژێر پی ،
 ئەمە چ فکریکی ئەحمەقانییە ، و تەم : ئەوان چاودروانیکی وایان نەبوو و نییە ،
 چۆن هەر کورد زمانی لەمەر قوژبەنیکی جیهان دەژی و خۆی بە ئاری و لەگەڵ
 ناسیۆنالیزمی ئێران بە پیوێنددار ئەزانی . ئەوێدی کە دواى سێزده سال شەهر و
 مائۆپیرانی و دەربەدەری و شەهید بوونی هەزاران پیشەمەرگەى کورد ، بە
 سوکایەتی پیکردن دەریکێن و سەپای عێراق لە ئێرانەوه بێن و پشەتیان ئی بگرن
 و ئابڵوقەیان بدەن . شا بە سەرسوێرمانەوه وتی : کى و چ رێکخراویک کارى وای
 لەگەڵ کردوون ، و تەم : بەهۆى ساواکەوه ، وتی : بە پاکرەوان بێن لەگەڵ نەسیری
 قەسە بکا تا نەسیری قەسە بکا تا نەسیری ئەمەم بۆ روون بکاتەوه . هەرچەند
 ئاویکم بە ئاردا کرد و شام لەو حالەتە دەرهێنا بەلام ئاگری کینه و رقی
 نەسیریم سەبارەت بە خۆم هەلایساند . شا وتی : ئیستا دەبێ چ بکەین ؟ و تەم :
 ئەمەر شا بیهوی دەبێ لە دەروەى هێزی ساواک ، تەنانت بە بێ ئاگاداری ساواک
 ئەو کارانە ئەنجام بدی . لە وەلامدا شا وتی : گەلەلەمێک نامادە بکە تا بزانت
 چى بکەین ! منیش گەلەلەمێکم نامادە کرد و نامە دەست پاکرەوان و ئەوانیش
 بردیان و بێ وەلام مایەوه ، هەر کاتێک لە بابەت گەلەلەمێکەوه پرسیارم دەکرد ،
 وەلامیان نەبوو ، ئەم بێ وەلامییه بەردوام ما تا بۆ دەرس خوێندن چوویمە
 ئەمریکا و دووبەش شا مرد .

ئال و گۆرلە بابەت مەن و ساواك

دوای ئیمزا کردنی قەمەردادی ئەنجەزایر کار گەبەشتە ئیترە کە ساواک دەست بەداتە گۆرپنەهوی نگاداری و ھاوکاری لگەل عیراقدا بۆ بە ناکام گەیاندن و بەرپۆبەردنی ئەو قەمەردادە. چەند کۆر و کۆمەل بە نیو جیاچیا ھاوچۆی ھەردوو ولاتیان دەکرد لە بیەت ملە بە ملانی کردنی لگەل کۆمۆنیزم و چاوەنیزی کردن لە بزوتنەهوی کورد و ... ھتە، چەند گەلەلەیان دەرشت و برنیان بەرپۆبە. ھەرچەند بەنامە ی ھونەری و غەیرە بۆ راگرتنی کوردەکانی ئیتران بەرپۆبە دەبەرا یا کاری باش لە بابەت دامەزراندنی کوردە پێشمەرگە پەناھێنەرەکاندا ئەنجام دەدرا، بەلام لەبەر ئەوەی کوردەکان ئازار درا بوون ئەو کارانە ئەمۆندە جیگای نەدەگرت.

لەو سەدەمە ی وا شا لەکاتی سەرکۆماری کارتیی - ی بادام فرۆش چوو ھەواشنتۆن ئە لیەن ساواکەو دەستووور درا بوو کە لە سەر تا سەری ئەمەریکا ھەر ئیترانیەک بێھوئ بۆ پێشوازی کردن لە شا ی ئیتران بچیتە ھاشنتۆن دی. سی خەرج و مەخاریجی سەفەر و سی رۆژ مانەھویان پێ دەدری. مەن لەگەل ئەو نۆ بووم و رامگەیند لوانەھێ تودەھییەکان. حیزبی و خۆئێندکارانی ئەندامی کۆنفرانسیۆنەکانی نۆی شا و رژیم بە پارە و دراوی ئیتران بچنە ھاشنتۆن و بە نۆی شا خۆ نیشان بەدن. ناغای سەفی نیا سەرکۆنسوولی ئەو دەم لە سانفرانسیسکو و خۆئێنەوار، وتی: ئەمە ساواک بە قەسە ی شا نامادە ی کردوو، قەسە ی ئەکەھەن باشە دیار بوو نەسیری لە ریگای خۆیدا ساواک، کە بۆ بەرژھۆندی و سوودی نەتەھوی گەوردی ئیتران پێک ھاوو، لای دابوو. ئەو بوو بوو ئەزادە و تیاچونی رژیم. کە سەرئەنجام ھەموو ئەو تاقمانە ی نۆ بە شا و رژیم بوون پەکیان گرت و لەبەر چەتری ئایەتوئلا ی روحوئلا خومەینیدا لە پەرس راپەڕین و بەخت و تەختی شا و ساواکیان ھەرو تونا کرد، مەن کە لە